

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Prima Duo Sæcula Complectens

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 13322648

Liber I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66002)

HISTORIA ECCLESIASTICA LIBER I.

S. PETRUS, CHRISTI VICARIUS.
TIBERIUS IMPERATOR.

§. I.

Scopus Libri I.

Historiæ meæ Lectorem sufficien-
ter edoctum esse oportet de JE-
su Christi Mysteriis, nempe de
ejusdem generatione æterna, nativitate
prodigiosa in tempore, de ejus vita, mi-
raculis, doctrina, passione, morte, resur-
rectione, & gloriosa ascensione. Qui-

Sæculum I.
A. C. 34.

Hist. Eccles. Tom. I.

A cunque

Sæculum I.
A. C. 34.

S. Petrus
Christi Vi-
carius.

cunque laborem hanc Historiam legendi in se suscipiet, haud dubie sacra Evangelia sæpius devote legerit. Omissa ergo illa sacra Historia ab actis Apostolorum exordior, quæ non simpliciter exscribo, sed substantiam extraho, ut inde nanciscar occasionem facta aliunde nota adjungendi, sive ex ipsorum Apostolorum epistolis, aut ex certa traditione nota sint. Narratio exacta ibi incipiet, ubi sacra Scriptura post adventum S. Pauli in urbem, in libro secundo, desinit. Annum non pono, nisi quem certum puto, nec secundum Chronologiam accuratam, sed computationem consuetam, qua annum ab Incarnatione millesimum sexcentesium nonagesimum numeramus.

§. II.

Electio S. Matthiæ.

Act. 1. 12. Post Jesu Christi ascensionem Apostoli Jerosolymam reversi sunt, gaudio repleti, ascenderuntque in Cœnaculum, ubi post passionem congregati fuerant. Ibi in oratione perseverabant cum Jesu Christi Discipulis, SS. Mulieribus, quæ eum fuerant secutæ, sancta Virgine Maria, Matre ejus, & cognatis. S. Petrus proposuit eligere alium Apostolum, qui Judæ proditori subrogaretur; duo præsentabantur, Josephus Barsabas, dictus Justus, &

& Matthias. Cum orassent ad Deum, ut ostenderet, quem elegisset, sortes missæ; & fors cecidit super Marthiam; ergo annumeratus est inter Apostolos, erantque iterum duodecim. Nempe: Petrus, Joannes, & Jacobus, filii Zebedæi, Andreas frater Petri, Philippus, Thomas, Bartholomæus, Matthæus, Jacobus, filius Alphæi, Simon de Cana, Judas filius Jacobi, & Matthias. De Barsaba justonarrant, cum aliquando venenum hausisset, nihil mali ei accidisse, sicut Servator illis promiserat, qui in eum credituri erant.

Sæculum I.

A. C. 34.

Papias ap.

Euseb. III.

hist. c. ult.

Marc. 16. 18.

§. III.

Prædicatio Evangelii.

Die Pentecostes, cum omnes Discipuli essent in eodem loco, hora tertia, id est nona matutina Spiritus S. venit super eos in ignearum linguarum forma, coeperuntque loqui varias linguas, laudantes Deum. Populi, qui undequaque ad diem festum Jerosolymam confluxerant, accurrentes circumstabant. Erant ibi ex omnibus mundi nationibus, quanquam omnes Religione Judæi. Nam ejusdem nationis reliquiæ a tempore captivitatis Babylonicæ per totum Orientem fuerant dispersæ, & post eversum Persarum Imperium ab Alexandro, in omnibus provinciis Regum Macedonum, ejus Successorum,

Act. 2.

A 2

forum,

Sæculum I.

A. C. 34.

Act. 2. 9.

forum, hæserunt. Erant ergo ibi Judæi Parthi, Medi, Elamytæ ex illa Persiæ parte, quæ hebraice Elam, græce Elymais dicebatur. Erant quidam ex Mesopotamia, & omnibus Asiæ minoris provinciis. Ex illa, quæ proprie Asia dicebatur, ex Cappadocia, Ponto, Phrygia, Pamphilia. Erant quidam ex Ægypto, & vicina Lybia, quæ dicebatur Cyrenaica. Erant quidam ex Arabia, ex insula Creta, ex ipsa urbe Romana. Quidam erant Judæi nativitate, quidam profelyti, id est, gentiles ad Religionem Judæorum conversi. Quidam erant Jerosolymitæ, veniebant enim ex omnibus Regionibus, ut ibi habitarent. Alii aderant peregrini propter festum; & hoc anno solito copiosiores advenerant, persuasum sibi habentes, Messiam appariturum. Quippe secundum prophetias, præsertim Danielis, constabat, ejusdem tempus esse completum: hæc erat totius Orientis opinio. Hi populi, ex tot nationibus mixti, in stuporem rapti sunt, cum Apostolos, omnes Galilæos, linguam, quæ cuique eorum propria erat, loquentes audirent.

Dan. 9. 25.

Jof. lib.

VII. p. 12.

Suet. Vesp.

c. 4.

Act. 2. 15.

Jof. de vita

c. 1020.

Tum verò S. Petrus ad eos: *Non sunt isti ebrii, ut vos cogitatis, cum non sit nisi hora diei tertia.* Non enim erat in more apud Judæos manducare diebus festis ante preces matutinas peractas, id est, horam sextam, aut meridiem. Sed

Spiritus

Spiritus S. addidit S. Petrus: *effusus est super eos juxta prophetiam Joelis.* Deinde cœpit illis prædicare Jesum Nazarenum, quem crucifixerant, hortatusque est, ut in ejus Nomine baptizari vellent, reciperent remissionem peccatorum, & dona Spiritus S. tria hominum millia hac vice conversa, & baptizata discipulorum numerum auxerunt. Hi perseverabant in doctrina Apostolorum, & eorum instructionibus intendebant. Quotidie simul erant in templo ad orandum, in domibus vero celebrabant fractionem panis, quod significat Eucharistiam, quam non nisi cum fidelibus baptizatis celebrare licebat; tum prandium summebant in lætitia, & simplicitate cordis. Omnes fideles bona sua ad communem massam afferebant, vendebant suas hæreditates, & prout cuique opus erat, distribuebatur.

Per manus Apostolorum magnum miraculorum numerum patrabat Deus, ita, ut omnis populus timore teneretur. Cum S. Petrus, & S. Joannes in templum ascenderent ad horam orationis nonam, id est, tertia pomeridiana, erat tempus Sacrificii vespertini, sedebat ad portam claudus, quadragenariô major, & nunquam ambulaverat. Is ab eis eleemosynam petiit; dixit autem ei Petrus: *Nec aurum, nec argentum est mihi, quod autem*

Sæculum I.

A. C. 34.

*Joel. 2. 28.**Act. 2. 41.**Jos. XIV. ant. c. 8.*

Sæculum I.
A. C. 34.

habeo, hoc tibi do: in Nomine Jesu Christi Nazareni surge, & ambula. Et statim sanatus est, intravit in Templum ambulans, & exultans. Omnis populus ad hoc miraculum concurrit, fuitque hæc S. Petro occasio altera Jesum Christum prædicandi. Tunc quinquies mille homines ad fidem conversi.

*Thalmud.
Cod Mid-
doth. cap.
I. n. 2.*

Sacrificatores, & templi, id est, Levitarum, qui portas diu noctuque custodiebant, Præfectus supervenere, cum Sadducæis frementibus, eoquod Apostoli Jesum Christum prædicantes, etiam resurrectionem mortuorum docerent. Igitur apprehensos carceri mandant. Altera die Sanhedrin convocatum, quod erat supremum Judæorum tribunal, constans ex cujusque Sacrificatorum turbæ Primoribus, Doctoribus Levitis, & omnium tribuum Senioribus septuaginta, & uno viris. Nec alia ad hoc Concilium deferebantur, quam res summi momenti, quales erant unius tribus delictum, vel integræ civitatis, ipsius S. Pontificis, aut falsi Prophetæ. Tunc temporis præcipui erant Annas, Caiphas, Joannes, & Alexander. Annas, aut Ananus erat *Nasi*, quod est Præses. Is fuerat ante aliquos annos S. Pontifex. Tunc enim ad tempus tantummodo SS. Pontifices erant, & Romanorum nutu, plerique ad unicum annum. Nihilominus Caiphas, Annæ gener

ner, per septennium hac dignitate emi-
 nuerat, quod in eo fuit singulare. Idem
 erat, qui Jesum Christum ad mortem da-
 mnauerat, eumque in Concilio tenebat
 locum, ut Præses secundus dici posset.
 Joannes erat filius Anani, & Alexander,
 cognominatus Lyfimachus, fraterque Phi-
 lonis, cujus scripta manibus terimus, e-
 rat Judæorum ditissimus. Nec non ade-
 rant omnes SS. Pontificis propinqui. Cum
 consedisent in circulum, medio Præsede,
 producuntur Apostoli, interrogantur, in
 quo nomine hoc patrarint miraculum?
 & Petrus plenus Spiritu S. confidenter
 respondet: *In Nomine Jesu Christi Na-
 zaren, quem vos crucifixistis.* Constan-
 tia hæc Petri, & Joannis admirationi fuit,
 scientibus, homines esse de plebe, & lit-
 terarum rudes. Cum vero miraculum
 negari non posset, nulla imposita poena,
 sed tantum iis præceptum, ne ultra in
 Nomine Jesu docerent, aut quoquo mo-
 do de eo loquerentur. Responderunt
 Petrus, & Joannes: *Ipsi judicate, si ju-
 stum est, vobis potius obedire, quam Deo,*
*nos enim quæ vidimus, & audivimus, re-
 ticere non possumus.* Sic dimittuntur. A-
 postoli autem redierunt ad Fidelium con-
 ventum, qui, audito, quod factum erat,
 egerunt gratias Deo, orantes, ut virtu-
 tem prædicandi Nomen Domini accipe-
 rent, & faciendi miracula, stabiliendæ ve-

Sæculum I.

A. C. 34.

Jof. II.

Bell. 25.

Sæculum I.
A.C. 34.

ritati. Facta hac oratione, locus, in quo congregati erant, contremuit, repletique sunt omnes Spiritu sancto.

§. IV.

Ecclesia Ierosolymitana.

Omnibus fidelibus erat cor unum, & anima una, nemo quid suum dicebat, sed omnia bona erant communia, ita ut nullus inter eos inveniretur pauper. Qui enim domus, & fundos possidebant, vendebant, & pretium ante Apostolorum pedes ponebant. Ita fideles se suis bonis abdicabant, ut consilium Jesu Christi sequerentur omnia relinquendi, eumque sequendi, & amplius nihil esset, quod eorum affectum erga urbem infortunatam foveret, quam scirent ex Prophetia Christi destruendam, totamque regionem vastandam, antequam una generatio præteriret. Cæterum hoc charitatis vinculum, quo uniebantur, erat illud signum, quo Christus præceperat, discipulos suos ab omnibus aliis dignoscendos.

Esseni.

Philo. quod.
tom. pr. liber
p. 876.

Erant à multo tempore etiam Judæi communiter viventes, dicti Esseni, tantumquam aliis sanctiores; inter omnes enim Judæos hi virtutis opinione præcellebant.

Jos. II. bell.
c. 12. p. 705.

Magnas urbes vitabant, habitantes in opidis; eorum labor, agricultura, aut opificia innocua, & mercaturæ & navigationi operam

Sæculum I.

A.C. 34.

operam non dabant. Nolebant mancipia habere, sed alter alteri serviebat. Divitias contemnebant, nec aurum, nec argentum cumulabant, nec vasta prædia possidebant, necessariis contenti. Non solum mensa, sed & vestiarius communis, & vestitus albi coloris. Plures sub uno tecto degebant. Alii domus suas non reputabant proprias, sed erant omnibus ejusdem sectæ apertæ. Hospitalitatis frequens exercitium, nam etiam ignoti familiariter suscipiebantur. Quod labore manuum comparatum, ad communem usum comportabatur. Magna etiam erat ægrotantium cura.

Plerique Essenorum, posthabito matrimonio, in cœlibatu vivebant, & continentia, timentes mulierum perfidiam, & divisiones, quas in familiis alere solent. Aliorum parvulos suscipiebant, quos ad suos mores formarent. Postulantium probatio durabat tribus annis. Primo anno explorabatur eorum continentia, duobus sequentibus aliæ virtutes. Cum ordinem ingrederentur, omnia sua eidem donabant, deinde bonis communibus victuri. Cuilibet communitati œconomus præficiebatur.

Magna erat erga senes reverentia. Magna in moribus modestia, fuga iracundiæ, odium mendacii, & juramenti, si votum exceperis, quo ingredienti-

A 5

stringe-

Sæculum I.
A. C. 34.

stringebantur. Vovebant autem obedientiam Superioribus, & si ipsi aliquando Superiores fierent, in nulla re a cæteris se distincturos. Nihil se docturos, quam quod accepissent. Nihil suæ sectæ fratribus occultaturos. Exteris vero mysteria sectæ etiam cum vitæ dispendio non revelaturos. Unicum studium Philosophia moralis erat, quam hauriebant ex lege, præcipue diebus sabbati, in Synagogis pulcherrimo ordine congregati. Unus legebat, alter explicabat. Vigebat observatio de rebus prophanis non loquendi ante solis ortum, quod tempus orationi dabant. Postea a Superioribus ad laborem manuum mittebantur, & laborabant usque ad horam quintam, quæ nostræ undecimæ meridianæ respondet. Tunc conveniebant, ut balneo purificarentur, linteis cincti; oleo autem non ungebantur. In eodem cœnaculo manducabant in silentio. Nihil præter panem, & unum coctum ponebatur. Ante, & post mensam orabant, tum ad laborem redibant usque ad vesperam. Sobrietatem amabant, majorque pars ad annum centesimum perveniebat. Disciplina erat summe rigida. Quicumque gravioris culpæ convictus, communitate ejiciebatur, nec licebat ab aliis sustentationem quærere, ita ut aliqui rerum penuria contabuerint. Sæpe ex misericordia secundo recipiebantur.

Nulli

Nulli nisi in Palæstina Esseni, nec magno numero, forte ad quatuor millia, Judæorum superstitionissimi, in observatione sabbati, & cæremoniarum legalium scrupulosissimi; nec enim in templum ibant, ut sacrificarent, sed oblationes mittebant, eoquod ipsis purificationes ordinariæ non sufficientes viderentur. Erant inter eos divinationibus dediti, qui per librorum sacrorum studium, quod certæ præparationes præcessissent, futura cognoscere prætendebant. Scilicet etiam Medicinam callere, nec non radicum, lapidumque proprietates venditabant. Omnia fatis dabant, libero arbitrio nihil. Quod semel placuerat, constantissime tenebant, tormentorum, mortisque contemptores, libertatis sectatores zelosissimi. Nullius Domini, nisi Dei solius, patientes. Omnia sufferre parati potius, quam homini obedire. Itaque, quamcunque virtutem fuerint professi, JESU CHRISTI discipulis multo inferiores erant.

Inter illos, qui hæreditatem vendiderant, ut pretium ad Apostolos ferrent, fuit Josephus Levita ex Cyprio, quem Apostoli cognominarunt Barnabam. Alius vero Ananias nomine cum uxore consentiens, vendita hæreditate partem pretii retinuit, reliquum ad Apostolos tulit. Ad quem Petrus: *Quare tentari te passus es a Satana, ut mentireris Spiritui sancto?* statim.

Sæculum I.

A. C. 34.

Plin. lib. 5.
c. 17.Jos. XVIII
ant. c. 2. p.
617.

Esseni.

Jos. XIII.
ant. c. 9. p.
442.

Act. 4. 36.

Act. 5.

statim.

Sæculum I.
A. C. 34.

statimque ille corruit mortuus. Tribus post horis venit uxor, quæ a Petro interrogata, quanti terram vendidissent; eadem, quæ maritus, respondit, & Petrus: *Ambo ergo consensistis, ut tentaretis Spiritum Dei? Ecce! redeunt, qui maritum sepelierunt, etiam te sepelient.* Simul illa ad ejus pedes concidit mortua. Hoc miraculum magni timoris in Ecclesia causa fuit. Fideles ordinarie conveniebant ad orationem in templo in porticu Salomonis, sic dicto, quod Herodes illud restituerit olim a Salomone destructum, reliqui de populo non audebant se jungere, adversariorum potentiam formidantes. Laudabant tamen, & honorabant, & multitudo fidelium crescebat in dies. Miracula ab Apostolis patrata erant innumera. Ægrotorum series per plateas in suis lectis ponebantur, ut saltem transeuntis umbra Petri ad eos pertingeret. Ex vicinis urbibus languentes, & dæmoniacy afferebantur, & sanabantur omnes.

Summus Pontifex cum suæ factionis Sadducæis iterato Apostolos carceri mandari jubet; Sed ab Angelo liberati sunt. Missi ex Concilio, qui eos ex carcere sisterent, neminem eorum ibi invenerunt. Erant autem in templo docentes. In Concilium pertractis SS. Pontifex exprobrat: *Nunquid vobis præcepimus, ne doceretis in hoc Nomine?* sed Petrus, & Apostoli:

Oportet

Sæculum I.
A. C. 34.

Oportet Deo obedire magis, quam hominibus: coeperuntque asserere Jesum esse Salvatorem. Jamque Judæi superante rabie cogitabant eos interficere; sed unus legis peritorum venerabilis, Gamaliel nomine, aliud suasit dicens: Si hæc molitio ab hominibus est, dissipabitur, si a Deo, non poteritis resistere. Placuit consilium, ita ut Apostolos dimitterent, sed flagellatos, addito iterum præcepto ne de Nomine Jesu quidquam loquerentur. Iverunt Apostoli gaudentes, quod digni fuerint inventi pro hoc Nomine contumeliam sustinere. Nec cessarunt singulis diebus in templo, & per domos docere.

§. V.

Electio Diaconorum.

Discipuli in dies augebantur, inter quos non modicus Sacrificatorum numerus. Tot inter fideles multi erant Hellenistæ, seu Judæi in Græcia nati linguam Syriacam ignorantes, qua utebantur Palæstini, Græcæ solius gnari. Hi querebantur, in distributionibus ordinariis eorum viduas sperni. Igitur Apostoli, fidelium multitudine convocata, dixerunt: *Æquum non est, ut derelinquamus verbum Dei, & serviamus mensis, sed septem viros bonæ famæ, plenos Spiritu S. & sapientia ex vobis eligite, quos huic operi præsi-*

Act. 6. 7.

Act. 6. 1.

Sæculum I.
A. C. 34.

præficiamus, nos vero orationi, & Ministerio verbi vacabimus. Tunc electi Stephanus, Philippus, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas, & Nicolaus Profelytus Antiochenus. Omnia nomina græca sunt, eosque omnes fuisse Hellenistas credibile. Hi Apostolis oblatis sunt, qui orantes imposuerunt eis manus. Hic habemus primos Diaconos. Ipsorum curæ demandatum, alere pauperes, & in Ecclesia, ubi tum omnia erant communia, cujuslibet sustentationi necessaria distribuire. Insuper eorum erat mensæ sacræ inservire, seu Eucharistiæ administrationi. Nec non oblata occasione Evangelium prædicabant.

Euseb.

Chron.

ann. 34.

Id. L. II.

hist. c. I.

Epiph. hæc.

29. n. 4.

Hier. de

Script. in

fac.

S. Jacobus

Jerosolymo-

rum Episco-

pus.

Tunc creditur Apostolus Jacobus, iustus cognominatus, primus Jerosolymorum Episcopus constitutus. Dicebatur frater Domini, utpote Jesu Christi cognatus, Alphæi filius, & Mariæ Beatissimæ Virginis sororis. Petrus, & duo filii Zebedæi Jacobus, & Joannes eum in Episcopum crearunt, omni deposita æmulatione, nec alicujus inter cæteros eminentiæ, cujus tot testimonia a Domino acceperant, avidi. Ajunt ejus frontem in Dignitatis signum auri lamina ornatam. Sanctus fuit, id est, ab utero matris Deo sacer; nunquam bibit vinum, nec carnes manducavit; semper a novacula intactus, nec balneo, nec unguento aliquando usus;

usus; quod magna certe austeritas in regione calida. Soli licebat sanctuarium intrare, nunquam lanea, sed linea veste tecto. Inveniebatur in templo genuflexus pro populo deprecans, ita ut ex orationis protractione genua ejus, ut camelii, obcalluerint. Ob virtutis excellentiam justus dictus est, Syriace *oblia*, id est, agger populi; seu potius *opblia*, quod est Dei munimentum. Gubernavit Ecclesiam Jerosolymitanam viginti novem annis.

Sæculum I.

A. C. 34.

Hegejip. 5.

hist. ap. Euf.

II. hist. c. 23.

§. VI.

Martyrium S. Stephani.

S. Stephanus, Diaconorum primus, ple-
nus gratia, & fortitudine edebat magna miracula, libere prædicans Jesum Christum. Ideo quidam Judæorum ex provinciis insurrexerunt in eum. Erant quidam eorum libertini, quod est, ex servitute manumissi; nam tales a Romanis in Italiam servi abducti fuerant, postea libertate donati. Erant aliqui Cyrenæi, illorum nempe posteritas, quos Ptolomæorum primus in illam Africæ partem transtulerat, aliqui denique ex Alexandria, ex Cilicia, & Asia. Cum S. Stephanus resistere disputando non possent; falsos testes excitarunt, qui eum blasphemiam in Moysen, & Deum accusarent; dixisse

Martyrium

S. Stephani.

Act. 6. 8.

Jos. cont.

App. l. 2.

p. 1603.

Sæculum I. dixisse JESUM Nazarenum locum sanctum
A. C. 34. everfurum, & traditiones mutaturum.
 Ergo capitur, & in Concilium adducitur,
Act. 7. 1. ubi doctrinæ suæ rationem exposuit, de-
 monstrans ex historia populi electi, a tem-
 pore Abraham, & Prophetarum testimo-
Lev. 24. 14. niis, veram Religionem non esse terræ
 sanctæ affixam, aut templo. Judæos, a
 Deo missos liberatores, semper rejecisse;
 & Dei Spiritui semper restitisse. Hac o-
Cod. Tal. ratione in furorem acti, extra urbem tra-
Sanhed. c. ctum, lapidaverunt; hoc enim erat soli-
VII. n. 4. tum blasphemix, & seductionis suppli-
 cium.

Inter alios summe in Stephanum ex-
 arserat homo juvenis ex Cilicia, nomine
Deut. 17. 7. Saulus. Is testium pallia custodivit, qui
Sanhed. c. 5. juxta legem primi lapides in reum mit-
n. 4. tebant. S. Stephanus moriens in genua
 procidit, voce magna clamans: Domine!
 ne imputes illis hoc peccatum. Fuit pri-
 mus Martyrum, græce testis, cum primus
 omnium in testimonium Doctrinæ JESU
Act. 8. 2. Christi mortuus sit. Viri pii eum sepeli-
 verunt magno luctu, eo quod scirent eun-
 dem contra fas condemnatum, qui enim
Sanhed. c. 6. secundum legem erant damnati, Patrum
n. 5. 6. sepultura, & consueto luctu privabantur.
 Ajunt, quosdam lapides, quibus S. Ste-
Aug. ser. 32. phanus fuit impetitus, a fidelibus reser-
de div. alias vatos in rei memoriam.
323. n. 2.

Interim

Interim magna persecutione in Ecclesia Jerosolymæ orta, Fideles, exceptis Apostolis, per Judæam, & Samariam dispersi. Multi etiam Jerosolymæ incarcerati, multi necati, id cum aliis suadente Saulo. Ipso auctore, impetrata ad id ipsum potestate a Principe Sacerdotum, multi puniti, multi Nomen Jesu Christi blasphemare coacti; intrabat domos, quoscunque comprehendens viros, & mulieres, vinculis dandos. Sic divisi fideles non tantum per Palæstinam, sed etiam Phœniciam, Cyprum, & usque Antiochiam quasi latius sparsum semen facti sunt, ut fructus multiplicarentur; ubicunque enim annuntiabant Evangelium, hætenus tamen solis Judæis. Discipulorum unus Ananias Damascum venit, ibique fidelium Ecclesiam congregavit.

Sæculum I.

A. C. 34.

Act. 8. 1.

Act. 26. 10.

Act. 8. 3.

Act. 11. 19.

Athanas. hom.
de sem. p.

1062.

§. VII.

Conversio Samaritæ.

Philippus, Diaconorum secundus, Samaritæ Jesum Christum prædicabat; quamvis enim Samaritani a Judæis haberentur hæretici, tamen inter gentiles non reputabantur. Servabant circumcisionem, cultumque veri Dei juxta legem Moysis profitebantur. Ingentibus prodigiis Philippus Samaritanorum animos in se convertit; multi baptizati, & tota

Act. 8.

Hist. Eccles. Tom. I.

B

civi-

Sæculum I. civitas gaudio repleta. Erat Samariæ
 A.C. 34. quidam Simon de Gitton oriundus & ea-
 dem Provincia. Is arti Magicæ deditus,
 Just. 2. Ap. seipsum magnum faciebat, suisque præ-
 p. 69. stigiis diu populo illuserat, ita ut ab om-
 edit. 1615. nibus audiretur, vocareturque Dei virtus.
 Tum quidem cum aliis baptizatus est,
 miraculorum novitate permotus. Apo-
 stoli Jerosolymæ audientes, Samariam re-
 cepisse verbum Dei, illuc sanctos Petrum,
 & Joannem miserunt, qui orantes im-
 posuerunt eis manus, ut acciperent
 S. Spiritum; erant enim tantum bapti-
 zati.

Cum ergo Simon Magus videret, quod
 per impositionem manuum Apostolorum
 Spiritus S. acciperetur; & quidem tunc
 temporis sensibilibiter in donis linguarum,
 curationum, & aliorum miraculorum, his
 portentis illectus, obtulit Apostolis pecu-
 niam, dicens: *Date etiam mihi hanc po-
 testatem, ut, quibuscunque manus impo-
 suero, accipiant Spiritum S.* cui Petrus:
*pereat pecunia tua tecum, qui putasti do-
 num Dei pretio comparari posse;* & hor-
 tatus est eum ad poenitentiam. Simon ve-
 ro non solum non est conversus, sed No-
 mine Jesu Christi abutebatur, ut forma-
 ret sectam particularem. Is fuit poten-
 tissimus Apostolorum adversarius, & pri-
 mæ hæresis auctor.

§. VIII.

§. VIII.

Hæresis Simonis Magi.

Sæculum I.

A. C. 34.

Is seipsum supremam illam Potentiam dicebat, quæ ab hominibus, prout vel-
lent, nominari patiebatur: Se inter Ju-
dæos apparuisse ut Filium, in Samaria ut
Patrem, apud alias nationes, ut Spiritum
sanctum. Quamdā mulierem nomine
Helenam, aut Selenem, quod dicitur Lu-
na, circumducebat, quam Tyri prostitu-
tum mancipium emerat. Hanc primam
sui intellectus conceptionem dicebat, re-
rum omnium matrem, per quam Angelos,
& Archangelos condidisset. Hanc con-
ceptionem a se egressam, suæque volun-
tatis consciam, in terras delapsam, An-
gelos, & Potestates genuisse; ab his An-
gelis invidia urente Matrem, vi deten-
tam, libertate privatam, ne ab alio pro-
ducti viderentur. Se vero Patrem iis
prorsus fuisse incognitum. Eandem con-
ceptionem sic a filiis detentam, omnis
generis contumeliis affectam, ne ad Pa-
trem redire posset, corpori fuisse inclu-
sam, ita ut de sæculo in sæculum in multa-
rum sceminarum corpora transisset, tan-
quam ex uno vase in alterum. Eam fuis-
se formosam Helenam, belli Trojani cau-
sam. Poetam Stesicoram ideo oculorum
lumine privatum, quod ejus famam læ-
sisset, iterumque recepisse, quam primum,

*Iren. l. I. c.**20. p. 115.**edit. 1639.**Just. ibid.**Orig. in Cels.**l. V. p. 272.*

Sæculum I.
A. C. 34.

facti pœnitens, notissimam in ejus honorem palinodiam cantasset. Denique ex corporibus in corpora transmigrando ad eam devenisse infamiam, ut publice prostitueretur. Hanc esse ovem perditam, pro qua venisset in mundum, seque hominibus conspicuum fecisset, ut eam primum, & deinde alios salvaret.

Nam, superaddebat: *Cum mundum ab angelis male gubernari mihi comper- tum esset, & quemlibet eorum affectare primatum; veni, ut remedium ferrem, sub Virtutum, Potestatum, & Angelorum figura descendens, apparui inter homines homo, cum non essem homo; visus sum in Judæa pati, cum reipsa non paterer. Prophetas Angeli auctores mundi inspirarunt; ideo, qui in me, & Helenam credunt, iis ultra non adhæreant. Faciant, quod lubet, quod homines liberos decet. Non enim bonis operibus, sed mea gratia homines salvantur, cum non dentur opera, sua natura bona, sed aliunde, & ex Angelorum, qui mundum creaverunt, institutione, qui hominibus, ut eos in servitutem redigerent, præcepta posuerunt. Ideo destruam, quæ mundi sunt, & meos ab eorum servitute liberabo.*

Orig. cont.
Cels. lib. VI.
p. 282.

Hæc fuit doctrina Simonis Magi. Ut sibi plures discipulos conciliaret, eosque mortis metu, cui Christiani erant expositi, exoneraret, licere in causa Idololatriæ

triæ indifferentem esse docuit. Ipse a
 sectariis sub Jovis specie, & sub figura
 Minervæ Helena adorabantur. Eorum
 sacrificuli in omnem licentiam effusi, ma-
 giæ, incantationibus, veneficiis amato-
 riis, somniorum interpretationibus cun-
 ctisque vanis observationibus vacabant.
 Hujus sectæ, nunquam persecutionem
 passæ, nihilominus ducentos post annos
 nullum vestigium superfuit.

Sæculum I.
 A.C. 34.

§. IX.

Apollonius Thianæus.

Illo tempore circa finem regni Tyberii, *Philost. vita*
 aut initium Caligulæ, celebris impo- *Apoll. lib. I.*
 stor Antiochiam venit, nomine Apollo- *c. 3. 4.*
 nius; quem pagani Apostolis, & Jesu
 Christo opponere non erubuerunt. Na-
 tus erat Thianæ in Cappadocia ex anti-
 qua, & opulenta familia, magno ingenio,
 & excellenti memoria, linguæ Græcæ pe-
 ritissimus, tali corporis specie, ut omnium
 in se attraheret oculos. Anno ætatis de-
 cimo quarto Tarsum Ciliciæ missus est a
 patre, ut eloquentiæ studeret; sed præ-
 placuit Philosophia, & inter sectas Pytha-
 gorica, quam anno decimo sexto profite-
 batur. Carnibus vesci respuit, utpote
 cibus ingenium, & sanguinem spissantibus,
 sed solis oleribus, & leguminibus. Vi-
 num non damnabat, abstinebat tamen,

B 3

tanquam

Sæculum I,
A. C. 34.

tanquam potu serenitatem animi obfuscare apto. Nudis incedebat pedibus, lineam tantum veste usus, ne quid attingeret, quod ab animali proveniret. Capillitium alebat, in templo Æsculapii habitans, cui Deo in amoribus esse, credi ambiebat, illumque in sua præsentia ægrotos curare facilius. Undequaque ad hunc juvenem erat concursus.

Terrenorum contemptum ostendit, media bonorum parte fratri natu majori relicta, majorique alterius medii portione in indigentes proximos sparsa, paucis sibi servatis. A nuptiis abhorruit, continentiam professus; non omnem tamen amoris impudici suspensionem, & incusationem effugit. Quinque annis silentium tenuit. Nec ideo hæsit in latebris, sed cum amicis Pamphiliam, & Ciliciam perambulavit. Seditiones exortas compescuit a populo visus tantum, signis enim loquebatur, & urgente necessitate paucula verba scribebat.

Post quinque annorum silentium Antiochiam venit, cœpitque loqui apud illos, quos rationis capaciores sentiebat, cum aliorum contemptu. Stilus ejus nec poetice elevatus, nec cum affectatione politus. Non ironiis, non ambagibus utebatur, ut caperet auditores, quimos Socrati fuerat. Decisive pronuntiabat: Scio: Videtur mihi: Sciendum est.

est. Sententiæ, instar oraculorum, bre-
ves, & solidæ, verba in propria signifi-
catione accepta. *Non inquirō verita-
tem, aiebat, ut alii Philosophi, quæsi-
eam, dum essem junior, quærendi tempus
jam non est, sed docendi. Sapiētem, ut
Legislatorem, qui aliis præcipit, loqui de-
cet ea, quæ ipsi perspicua sunt.* Hanc do-
cendi rationem Antiochiæ tenuit Apollo-
nius, qua homines, alias a scientiarum
amore remotissimos, attrahebat. Cum
enim observasset Philosophos ob vanita-
tem eorum despectui habitos, se homi-
nem simulavit Diis charum, cui ipsi,
quæ doceret, suggessissent. Graviter
differere solitus de Religione apud il-
los, quibuscum agebat, Ethnicos re-
cepta.

Sæculum I.
A. C. 34.

Longis dein peregrinationibus ad
Brachmanos Indorum perrexit, ut eorum
mores periclitaretur, & in transitu Persa-
rum Magos videret. Ninive quidam Da-
mis ei junctus est, individuus deinceps
comes, qui ejus verba, & actiones om-
nes scripsit; de his autem relationibus
ad nos nihil, præter a Sophista Philostrato
annis ducentis posteriore collecta, per-
venit. Quam autem sint fabulosa, & a
gravitate Evangelica aliena, legentibus
patet.

Sæculum I.

A. C. 34.

§. X.

Conversio Evnuchi Æthiopis.

Act. 8. 25. Apostoli, postquam Samariæ fidem prædicaverant, Jerosolymam revertentes, per omnem Samaritanorum Regionem docebant. Philippo Diacono autem per Angelum præcepit Deus, versus meridiem iret Gazam, per celebrem olim urbem, sed a tempore, quo eam depopulatus est Alexander, desertam. Ibi Philippus Evnuchum invenit, Candacis Reginae Æthiopiæ thesauris Præfectum, qui Jerosolymis redibat, quo venerat, ut adoraret; quod forte esset Profelytus. Junctus ei Philippus, occasione arrepta ex loco Isaïæ Prophetæ, quem Evnuchus legebat, non intelligens, eum in fide Jesu Christi instruxit, & credentem baptizavit. Evnuchus pergens viam suam gaudens, ubi in Æthiopiam venit, Jesum Christum annuntiavit, sicut audiverat. Interim Philippus a Spiritu ablatus est, & inventus in Azoto, unde Cæsaream transivit in omni civitate prædicans Evangelium.

Irenæus l. 3. c. 12. p. 265.
Es l. 4. c. 40. p. 379.

§. XI.

Conversio Sauli.

Act. 9. Saulus vero Christi Discipulos persequabatur, minas spirans, & sanguinem. Erat de Tribu Benjamin, natus in Tarsis, Ciliciæ

Ciliciæ Metropoli, ubi Græcorum scientiis imbui potuerat, quæ ibi sicut Alexandria, & Athenis docebantur; Jerusalem venerat, ut legem, & Judæorum traditiones disceret Doctore Gamaliel. Secta erat Pharisæus, & suæ Religionis, si quis unquam Judæorum, æmulator. Petiit a S. Pontifice epistolas ad Synagogas Damasci, ut si inveniret Christi Discipulos, vinctos duceret in Jerusalem.

Sæculum I.
A. C. 34.

Strabo. l. 4.
p. 673.

Cum appropinquaret Damasco, subito in meridie circumfunditur cœlesti luce, quæ solis radios superabat, & cum omnibus suis humi prosternitur. Tum vocem audit hebraice sibi dicentem: *Saule! Saule! cur me persequeris?* Ipse: *Quis es Domine?* Vox vero: *Ego sum Iesus, quem tu persequeris.* Tum Saulus tremens: *Domine! quid me vis facere?* Surge! ait Dominus; *intra civitatem, & dicetur tibi, quid debeas facere; apparui tibi enim, ut te constituam Ministrum, & testem eorum, quæ vidisti, & quæ ostendam tibi. Liberabo te de nationibus, & populis, ad quos te mitto, ut aperias oculos eorum, & de tenebris ad lucem reducas, & de potestate Satanæ ad Deum; ut accipiant remissionem peccatorum, & partem sanctorum credentes in me.*

Act. 22. 6.

Act. 26. 13.

Qui in Sauli comitatu erant, stupefacti, viderunt quidem lucem, & audierunt vocem confusam, sed nec sensum verborum

B 5

rum

Sæculum I.
A. C. 34.

rum percipere, nec loquentem videre potuerunt. Ipse surgens, apertis oculis nihil videbat. Ductus est Damascum, ubi triduo fuit neque bibens, neque manducans. Toto hoc tempore orans, visus est sibi videre hominem, Ananiam nomine, intrans, & imponentem sibi manus, ut visum reciperet. Hic Ananias erat Jesu Christi discipulus, Damasci habitans, cujus jussu venit in domum, ubi erat Saulus, & imposuit ei manus, dicens: *Frater Saule! Respice. Dominus Jesus, qui tibi in via apparuit, misit me, ut visum reciperes, & replearis Spiritu S.* Tunc ex Sauli oculis ceciderunt quasi squammæ, & respexit in Ananiam, qui ait: *Act. 22. 14. Deo Patrum nostrorum prædestinatus es, ut videres Iustum, id est, Jesum Christum, & ex proprio ejus ore mandata acciperes; eris enim ipsi testis coram omnibus hominibus eorum quæ vidisti, & audisti. Modo autem quid moraris? Surge, baptizare, & deleantur peccata tua per invocationem Nominis ejus.*

Saulus igitur baptizatus, & deinde pane refectus, mansit aliquot dies cum Discipulis, qui erant Damasci; statimque coepit prædicare in Synagogis, Jesum esse Filium Dei, & Christum, confundens Judæos. Omnibus tanta mutatio admirationi fuit. Post aliquod tempus Damasci peractum, in vicinam Arabiam ivit, unde

Gal. 1. 17.

unde redux longo tempore Damasci man-
sit. Non Saulo tantum mandatum dede-
rant Judæi, ut fideles persequeretur, ele-
gerunt viros, eosque in omnem terram
miserunt, qui dicerent: nullum ab hac
secta Deum coli, & alias in eos calumnias
spargerent, quæ apud gentiles fidem in-
venerunt. Credibile est, eos id faciendi
occasionem sumpsisse ex eo, quod Judæis
mos esset, fratribus in omnes provincias
eorum nomina scribere, qui pœna capi-
tis fuerant puniti.

§. XII.

Relatio Pilati. Mors Tiberii.

Idem mos apud Romanos vigeat, ut

Provinciarum Rectores ad Imperato-
rem referrent sumpta de reis supra vul-
gus supplicia. Ergo Pilatus ad Tiberium
scripsit, quæcunque cum Jesu Nazareno
contigerant, & condemnationis acta mi-
sit. Illico Imperatori persuasum, Jesum
Nazarenum supra hominem fuisse, & Se-
natui proposuit, Deorum numero adscri-
bendum. Renuit autem id Senatus, nec
enim permittere voluit omnipotens Deus,
ut Filius ejus unigenitus inter falsos Deos
confunderetur, a manibus hominum fa-
ctos. Ideo vero nullatenus ab hac men-
te Tiberius remotus, capitis pœnam illis
minatus, qui Jesu Christi sectatores de-
ferre

Sæculum I.
A. C. 34.

Just. Tryph.
p. 234.

Sanhedrin.
c. X. n. 4.

Tert. Apol.
c. 5. 31.

Eus. Chron.
ann. 37.

Chrys. hom.
27. in 2. Cor.

Sæculum I.
A. C. 37.

Jos. XVIII
Ant. c. 5.

ferre auderent. Cum post hæc Pilatus quosdam Samaritanos, qui cum armis concurrerant, morti addixisset, eorum Magistratus Vitellium tunc Syriæ Præsidem adiere, accusantes Pilatum, quod eo solummodo fine ad arma respexissent, ut se ab ejus oppressionibus tuerentur. Vitellius Marcellum misit amicorum unum, qui Judæam curaret, Pilato mandatum dedit, iret Romam de iis, in quibus a Judæis accusabatur, rationem Cæsari redditurus. Paruit Pilatus, qui Vitellio resisteret, longe impar. Cessit Judæa, postquam decem annos ibi egisset; sed antequam Romam perveniret, mortuus est Tiberius Imperator, Jesu Christi anno 37. ab urbe condita 790. postquam regnasset annos viginti duos, & medium, vixissetque 77. successit Cajus Germanici filius, ejus nepos, annos natus 24. cognominatus est Caligula, a caligis, quas adhuc puer more militari apud Patrem in castris induere erat solitus.

Anno 37.

Caligula.

§. XIII.

Agrippa Rex Judæorum.

Jos. XVIII
Ant. c. 8.

Cum regnare cœpisset, inter primas curas fuit Agrippam, Aristobuli filium, Herodis senioris nepotem, quem Tiberius tenuerat in vinculis, libertati reddere. Multo ante Agrippa favorem Caji fuerat

fuerat demeritus, cum enim quadam die curru simul veherentur, optare se impensius dictitabat, ut Tiberius ad patres cito translatus, Imperium Cajo relinqueret. Auriga, nomine Euthichus, hæc audivit, & postea tricis inter se, & Dominum exortis, ad Tiberium detulit, qui apprehensum Agrippam ferro onerari iussit. Sex mensibus gemuit in carcere, cum vero decessisset Tiberius, Marfyas, alter Agrippæ libertus, ad locum custodiae accurrens, hebraice dixit: *Mortuus est leo*. Paucis post diebus Cæjus, jam Imperator, Romam veniens, Agrippam liberum adduci jubet, & barbam radi, eique mutato vestium squalore diadema imponit, Regem illius Regionis declarat, quam Philippus ejus Patruus gubernaverat Tetrarchæ titulo, adjiciens & Lyfaniæ Tetrarchiam, denique dono dedit catenam auream, ejusdem cum illa ferrea, qua in carcere onerabatur, ponderis.

Herodes senior, Agrippæ avus, toti Palæstinæ imperaverat, Julio Cæsare, & Augusto Protectoribus. Tres reliquit filios, Archelaum, Philippum, & Antypam, duosque ex filio suo Aristobulo, quem necari jusserat, nepotes, Agrippam, de quo hic sermo, & Herodem, deinde Regem Chalcidis. Idem Herodes senior testamento Archelaum natu majorem hæredem scripserat, tribuens ei titulum

Sæculum I.
A. C. 37.

Jos. XVII.
c. 10.

Sæculum I.
A. C. 37.

lum Regis, Judæam, Idumæam, & Samariam. Alios duos Tetrarchas dixit, quo nomine in Oriente minoris potestatis Principes veniebant. Philippo in sortem cessere Trachonitis, Batanea, Auranitis Provinciæ ad Libanum, & Jordanis fontes positæ. Antypas, etiam Herodes dictus, Galilææ, & Perea, id est, regioni trans Jordanem imperitaret. Imperator Augustus testamentum quidem in Archelai favorem confirmavit, sed deleto Regis titulo, cui nomen Etnarchæ substitutum. Post novem annorum lapsum Archelaum Viennam ad Rhodanum proscript, ubi periit. Tunc Augustus ejus Ditiones in Provinciam Romanam redegit, missusque illuc Quirinus Præses, inter quem & Pilatum adhuc alii quatuor numerantur. Philippus in pace regnavit 37. annis, hujusque Tetrarchiam Imperator Caligula Agrippæ dedit, adjiciens etiam Tetrarchiam Lyfaniæ, qui de Herodis familia non erat, & sedem Abilæ, urbe Syriæ ultra Damascum sitæ, posuerat. Herodes Antypas vivebat adhuc in sua Tetrarchia; duxerat filiam Aretæ Regis Arabiæ Petreæ; sed cum eam repudiasset, ut in ejus locum Herodiadem, neptem suam, Agrippæ sororem, cujus amore flagrabat, acciperet, Aretas contumeliæ impatiens, bellum eidem infert, & Judæis. Totus Herodis exercitus uno confli-

Ibid. c. 10.

II. bell. c. 4.

Ibid. c. 6.

Jos. XVIII

Ant. c. 6. p.

625.

conflictu fufus, quam cladem Judæi ju-
ftitiæ divinæ vindictam credidere ob il-
latam S. Joanni Baptiftæ necem, quem
idem Herodes instinctu Herodiadis in car-
cere decollari jufferat.

Sæculum I.
A. C. 37.

§. XIV.

Iter S. Pauli. Miracula S. Petri.

Tres a conversione Sauli anni effluxerant; jamque Judæi Damasceni ultra prædicantem ferre non poterant; confilio ergo inito, decretum est, eum interficere. Ne manibus eorum elaberetur, a Præfecto, qui urbem pro Rege Areta tenebat, obtinent, ut custodirentur portæ. Tum Saulum tanquam exploratorem deferunt; veri speciem præbuit, quod haud multo ante ex Arabia rediisset. Sed hæ fraudes Saulo innotuere; & a fratribus per fenestram ex urbis muris in sporta demissus est. Sic liber venit Jerosolymam, ut videret Petrum; non sola ductus curiositate, ut, qualis esset facies ejus, sciret, nec necessitate, ut in doctrina Christi firmaretur, hanc enim immediate a Jesu Christo acceperat, sed ut eum novisset, & Ecclesiæ Capiti honorem exhiberet. (*)

Gal. 1. 18.

Act. 9. 23.

2. Cor. 11. 33.

Gal. 1. 18.

Hier. in Ep.
ad Gal.

Chrys. ibid.

Jerofo-

(*) Hic Fleurius S. Petrum, sicut & alibi sæpius Summum Pontificem, vocat Caput Ecclesiæ.

Sæculum I.

A. C. 37.

Act. 9. 26.

Act. 22. 17.

Jerosolymæ Saulus omnibus discipulis erat timoris causa, qui sibi persuadere non poterant, ipsum esse Christianum; sed Barnabas eum ad Apostolos duxit, eisque conversionem illius narravit. Tum Saulus quindecim diebus cum Petro mansit; alium autem Apostolorum vidit neminem, nisi Jacobum fratrem Domini. Quadam die in templo orans, in extasin raptus, vidit Jesum dicentem sibi: *Egre-*
dere

fiæ. Anonymus II. in Paragrapho II. suarum observationum Fleurium blasphemiam arguit, quod Summum Pontificem in ordinem reliquorum Episcoporum redigat, atque eum jure deponendi Episcopos spoliet. Quod vero immanis accusationis affert argumentum? Fleurius dicit, multos Episcopos non a SS. Pontifice, sed in Conciliis fuisse depositos; id autem nemo in Historia Ecclesiastica vel mediocriter versatus ignorat. Cæterum Fleurius Episcopos a SS. PP. fuisse legitime depositos, translatos, excommunicatos toties, quoties id factum, fidelissime narrat. Quod vero Fleurius non omnia jura, quæ hodie Summo Pontifici competunt, eo modo, & immediate e jure Divino acquisita esse credat, sicut Anonymus noster vellet, virum blasphemum furore supervacuo proclamat. Ipse Anonymus fatetur, Fleurium dicere, ideo aliquos Patriarchas in Oriente a SS. Pontificibus fuisse depositos, quia alium non habebant Superiorem; estne hoc Papam in ordinem aliorum Episcoporum deprimere?

Sæculum I.
A. C. 37.

dere *Ierosolyma*, nec enim testimonium, quod mihi reddis, accipient. Respondit Saulus: Domine, sciunt me in carcerem misisse, & curasse flagellari per Synagogas, qui in te credebant; cumque effunderetur sanguis Martyris tui Stephani, quod ego fuerim præsens, & consentiens, & pallia eorum custodiens, qui eum lapidabant. Iesus vero: vade; mittam te ad nationes remotas. Vere autem Hellenistæ, quibuscum disputabat, quærebant causam, ut ipsum morti darent. Quod ubi agnoverunt Discipuli, eum Cæsaream deduxerunt, & inde miserunt in Tarfos. Aliquo tempore per Syriam, & Ciliciam ibat. Ecclesiæ vero Judææ non noscebant vultum ejus, sed tantum conversionem sciebant, & dabant Deo gloriam.

Gal. I. 21.

Tum quidem Ecclesia pace fruebatur in Judæa, Galilæa, & Samaria, & crescente Fidelium ædificatione, ambulant in timore Dei, Spiritus S. consolatione perfusi. Eo tempore S. Petrus iter facere ad omnes Fideles constituit. Venit primum in Lyddam, ubi Paralyticum nomine Æneam sanavit. Hoc miraculo habitatores Lyddæ, & Saronæ conversi. Inde a Discipulis rogatus, venit in Joppen, ibique deduxerunt eum in quoddam cubiculum, ubi alicujus mulieris, nomine Tabithæ funus jacebat, paulo

Act. 9. 31.

Hist. Eccles. Tom. I,

C

lo

Sæculum I.
A. C. 37.

lo ante defunctæ, cujus vehementi desiderio omnes tenebantur propter largas, quas distribuere solita fuerat, in pauperes eleemosinas. Eam S. Petrus ad vitam revocavit, quod denuo multis ex Joppe conversionis occasio fuit. Moratus est ibi Petrus multo tempore, habitans in domo Simonis coriarii.

§. XV.

Judæi Alexandria male habiti.

Jos. XVIII
ant. c. 8.
Phil. in Flac.
p. 968.

Anno secundo Imperii Caligulæ, Jesu Christi trigesimo octavo novus Rex Judæorum Agrippa licentiam a Cæsare proficiscendi in Palæstinam petiit. Consensit quidem Caligula; ne autem per Syriam viam rectam iret; sed per Ægyptum suavit; venit ergo Alexandriam, qui populi, cum Judæos odissent, & æmulatione, quod Regem haberent, torquerentur, Agrippam publice ridiculum facere optabant; accessit non leve incitamentum, tacita nempe Flacci, qui Ægypto præerat, approbatio, cui se gratissimum facturos scirent, quod ei præter in Judæos odium, valde invidiosa esset hujus Regis præsentia.

Erat Alexandria quidam nomine Carabas, stultitia notissimus, qui sæpe nudus per urbis plateas deambulabat, juvenutis risus, & ludibrium. Hunc du-

cunt

Sæculum I.
A. C. 37.

cunt in Gymnasium, locum publicis exercitiis deputatum. In sublimi statuunt. Diadema capiti imponunt ex papyro Ægyptiaca aptatum, storea humeros tegunt pro pallio. Pro sceptro forte humi jacentis arundinis frustum manui inferunt.

Circumdant pueri, perticas humeris gestantes, quasi Regii corporis custodia. Alii profunda inclinatione Regem jocum venerantur. Alii læsos se fingentes, justitiam petunt, alii super Reipublicæ negotiis consilium exigunt; uno ore clamantes: *Mari*, quod est Syriace Domine! Domine!

Altera die increvit ardor. Summo mane in Theatro fit concursus populi. Conclamatur, *consecrandas esse statuas, seu Idola, in Judæorum Synagogis erigenda.* Imperatoris auctoritas prætextitur, ut seditio palliaretur. Connivente *Euf. Chron. an. 39.* Flacco Synagogis privantur, quarum aliæ dirutæ, aut flammis haustæ; in aliis statua Caligulæ posita; cujus tantam esse insaniam sciebant, ut pro Deo adorari vellet. Flacci jussu deinde mandatum publicæ lucis factum, quo Judæos advenas, & alienigenas pronuntiabat; quamvis essent cives, & iisdem, quibus Antiocheni, privilegiis gauderent; & tanto essent numero, ut Alexandriæ, & in Ægypto minimum ad decies centena millia

Phil. de leg. p. 1011.

in Flac. p. 973.

Sæculum I.

A. C. 37.

ibid. p. 971.

numerarentur. Tandem omnibus permissum, ut cum Judæis, tanquam servis, in bello captis, ageretur.

Alexandria in quinque Regiones distinguebatur, quibus eadem erant nomina, quæ quinque primis Alphabeti litteris. Duæ eorum habitationi Judæorum erant destinata. Tunc vero habitandi spatium ad modicam unius Regionis partem contractum. Sic Judæorum pluri mi, cum locus deesset, in littore maris errare cogebantur, aut in sepulchris, & fimetis latere, rebus omnibus exuti. Interim ab Alexandrinis eorum domus direptæ, tabernæ perfractæ, merces ablata, & in publico foro distributæ; ita, ut ab artificiis, & mercatura arcerentur. Sed adhuc ulterius processit furor. Multi Judæorum necati, multi combusti, quorum corpora per civitatem tracta. Flac ci jussu multi ex Senatorio ordine flagellati. Sub obtentu, huic nationi arma necessario esse eripienda, omnes domus excussæ, mulieres extractæ, quas tormentis subiciebat, si porcinam comedere renuissent. Sic paulatim vindicantis Dei manus supra Judæorum cervices aggravabatur.

Philo de leg.
p. 1016.

Tantam in Hebræos crudelitatem solemnitatis augmentum putabant Alexandria cives; quando dies festi in Cæsaris honorem agendi; gratiam inde aucupa-

cupaturi, si eos miserrime haberent, qui divinos honores ei negabant; quamvis omnem cultum exhibuissent, quem homini præstare fas est. Caligulæ relationes quotidianæ mittebantur, de omnibus, quæ genti Judæorum Alexandriæ inferebantur, ajuntque, cum nunquam alias majori lætitiæ sensu vel historiam, vel poema legisse. Quibus non obstantibus eodem anno comprehendi Flaccum, diu ante sibi invisum, missumque primo in exilium, paulo post occidi jussit.

Sæculum I.
A. C. 37.

Phil. in
Flacc. p. 981.

§. XVI.

*Herodis Antypæ, & Pilati
exitus.*

Agrippæ in Palæstinam reducis fortunam omnes mirabantur. Inde profectus fuerat miser, & ære alieno gravatus, redibat cum dignitate regia, & Diademate. Neminem vero magis invidia ulsit, quam Herodiadem sororem ejus. Hinc marito suo Antypæ gravis, vecordia incusabat; ipsum, si ausus fuisset Imperatorem accedere, haud dubie facilius dignitatem regiam fuisse obtenturum, cum jam esset Tetrarcha, quam ejus nepotem, privatae sortis hominem. Herodes, cum aliquamdiu mulieris cupiditati restitisset; importunitate fatigatus,

Jos. ant.
XVIII. c. 9.
bell. II. c. 8.

Sæculum I.
A. C. 37.

tus, iter in Italiam aggreditur. Agrippa vero misit Fortunatum libertum suum post eum, qui inscium sequeretur; nec tardius, quam ipse Herodes in Cæsaris aulam pervenit. Tunc ille Bays residebat; prior in conspectum Antypas admissus; tum statim Caligulae epistola Agrippae reddita, qua accusabat Antypam, contra Imperatorem Tiberium cum Sejano conspirasse, & adhuc-dum cum Artabano Parthorum Rege communicare consilia. Indicii argumentum addebat; in Antypae armamentario tantum belli apparatus esse congestum, ut armandis septuaginta virorum millibus posset sufficere. Hac lectione commotus Imperator, interrogat Antypam, num verum sit, quod tantam armorum vim contulisset, quod Antypas negare non potuit; ergo Imperator eum pro rebellionis convicto habens, ablata ei Tetrarchia, Agrippae Regnum auxit. In eundem Antypae, & Herodiadis bona contulit; ipsum vero exilio perpetuo Lugdunum in Gallias damnavit; quo eum uxor Herodias secuta. Inde in Hispaniam fugientes interiere. Hic fuit Herodis Antypae exitus, S. Joannis Baptistae nece, & Jesu Christi contemptu infamis. Regnaverat quadraginta duobus integris annis a morte Herodis magni Patris sui usque ad hunc tertium

tium Caligulae annum; Jesu Christi trigessimum nonum. Pilatus exordio Regni Caligulae damnatus ad exilium Viennam Rhodani, ibidem eodem anno Christi 39 desperatione adactus sibi met violentas manus intulit.

Sæculum I.

A. C. 37.

Eus. II.

hist. c. 7.

§. XVII.

Conversio Cornelii Centurionis.

Interea S. Petrus adhuc erat in Joppe apud Simonem coriarium. Quadam die ad excelsiora domus ascendit, ut oraret ad sextam, id est, meridiem, dum parabatur cibus. Tunc extra se raptus, vidit visionem, in qua sine discrimine de omni carne manducare jubebatur, & sine exceptione animalium immundorum, quæ lex vetabat. Cogitanti, quid hæc visio significaret; Spiritus Dei dixit illi: *ecce tres viri quærunte te, ne dubites ad eos ire.* Simul tres viri adveniunt, missi a Romano nomine Cornelio, unius cohortis, quæ Cæsareæ erat, Centurione. Vir erat timens Deum, multas dans eleemosinas, & assidue orans; eique Angelus apparuerat, præcipiens, ut Simonem Petrum ex Joppe ad se vocaret.

Act. 10. 9.

Igitur S. Petrus iter ingressus cum sex fratribus, a Cornelio missos sequebatur; qui eum cum cognatis, & amicis

Sæculum I.
A. C. 37.

congregatis expectabat. Ad quos Petrus: *Scitis, quantum Judæi abhorreant ingredi Gentilium domos; mihi autem significavit Deus, neminem habendum esse immundum. Quæro igitur, cur me vocaveris.* Tunc Cornelius ei visionem suam narrat, & S. Petrus omnes Mysterium Jesu Christi docere incepit, testimonium reddens resurrectionis. Adhuc loquebatur, cum S. Spiritus super omnes audientes descendit; & loquebantur varias linguas, glorificantes Deum. Fideles circumcisi, qui cum Petro venerant, vehementer mirabantur, gratiam Spiritus S. etiam super Gentiles effusam; & Petrus: *Quis aquam prohibebit bis, qui Spiritum S. receperunt, sicut nos!* iussitque eos baptizari. Hoc fuit initium conversionis Gentilium. Ajunt, Cornelium postea fuisse Cæsareæ Episcopum, quæ ea tempestate inter Judææ civitates erat maxima; & plerique habitatores Græci.

Act. 11.

Epiph. hæ.
2. 8.

S. Petro Jerosolymam reverso, Fideles circumcisi contestari cœpere, quærentes; quare in domos incircumcisorum esset ingressus, & manducasset cum eis. Ajunt Cerinthum Hæresiarcham hujus disputationis auctorem extitisse. S. Petrus, quæ facta erant, exposuit; & cum ipse loqueretur, Spiritum S. super Cornelium, & societatem ejus descendisse.

Tunc,

Tunc, inquit, *recordatus sum verbi Domini: Joannes baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu S. si ergo Deus eandem illis gratiam contulit, sicut vobis; quis ego eram, ut impedirem?* his auditis Fideles filebant, & laudabant Deum; cum stupore dicentes; *ergo Deus etiam Gentilibus concessit pœnitentiam, in vitam æternam!* Qui in nece S. Stephani dispersi fuerant, usque Antiochiam pervenere. Erant inter eos Cyprii, & Cyrenæi, qui cum Hellenistis conversati, annuntiarunt eis Jesum. Magnus eorum numerus ad fidem conversus.

Sæculum I.

A. C. 37.

Act. II. 16.

Act. I. 5.

Act. II. 18.

§. XVIII.

Caligula a Judæis vult adorari.

Jamniæ urbe maritima Palæstinæ prope Joppen advenæ, Judæis mixti, habitabant; his cum infana Caligulæ cupiditas, ut ab hominibus adoraretur, esset nota, in ejus honorem terra congesta altare erexerunt, non adeo, ut placerent Cæsari, quam ut Judæis invidiam crearent. Hoc altare illico a Judæis, eo quod terra sancta prophanaretur, eversum. Adversarii ideo apud Capitonem, tributorum exactioni Præfectum, conqueruntur; is rem ad Imperatorem cum exaggeratione desert; tum ut sui ipsius accusationes præveniret, concussionum reus, tum ut

Phil. de leg. p. 1021.

C 5

novam

Sæculum I.

A. C. 37.

p. 1016.

novam occasionem deprædandi Judæos captaret. Imperator hanc delationem acceptam quibusdam domesticis communicat, quibus familiarissime utebatur; inter alios Heliconi, & Apelli. Iste Ascalone natus in Palæstina actor tragædus fuerat, postquam juvenis professionem exercuisset multo magis infamem. Helico erat Alexandrinus, quondam dono datus Tiberio, cum servus fuisset. Non ipsi deerat ingenium, nec litteræ, nec lepidi histrionum mores, nec callidæ adulationis usus; cumque esset apud Caligulam primus cubicularius, commodum ipsi erat, omni hora colloqui. Is studiose conabatur implacabile odium in Judæos Cæsari inspirare, quamvis omnia sine consilio dicta viderentur, nisi ut Cæsarem Juvenem ad risum moveret. His susurronibus inductus Caligula rescripsit; ut pro altari terreo, Jamniæ everso, Colossus aureus in templo Jerosolymitano poneretur; Syriæ Præfectus mediam partem exercitus, quo Euphratis transitus contra Regum Orientis irruptiones muniebantur, in Judæam mitteret, statum deducendæ, & ejus consecrationi præsidium.

Strabo. l. 17. Tunc Syriæ præerat Petronius ex e-
Jos. XVIII questri Ordine Romanus, bello clarus,
ant. c. 11. quem paulo ante Caligula Vitellio suffe-
Bell. 11. 9. cerat. Accepto mandato, omnia execu-
 tionem

tionem paravit. Collectis, quotquot potuit, auxiliaribus copiis, & duabus legionibus, hiemalem mansionem sibi delegit Ptolomaide urbe maritima Tyrum inter, & Cæsaream. Ibi ad eum mille, milleque Judæi convenerunt, supplicantes, ne facere cogerentur, quod eis per legem non licebat; si vero apud se decretum esset statuam erigere, potius eos omnes morti daret. Hæc Petronio bilem movere, dixitque: *Si Cæsar essem, & meo agerem arbitrio, tunc vobis id petendi ratio esset; sed habeo mandatum Cæsaris, quod negligere impune non licet.* Ajebant Judæi: *Si tibi decretum, Cæsaris mandatis obedire; nobis statutum est legem non violare. Confidimus in potentiam Dei nostri; absit hoc malum, ut mortis metu faciamus, quod displicet oculis ejus. Ipse judica, Dei, an Caji mandatum sit præferendum.*

His sermonibus Petronio perspectum est, difficulter fore ut tales homines a sententia dimoverentur, ac statua absque multi sanguinis effusione erigeretur. Sumptis secum amicis, & domesticis, Ptolomaide Tyberiaden ad lacum Galilææ venit, ut propius Judæos observaret. Interim sculpendæ statuæ laborem curabat Sidone, quo excellentissimos quosque artificum conduxerat. Magnus Judæorum numerus etiam Tyberiaden eum convenerunt,

Sæculum I.
A. C. 37.

Sæculum I.
A. C. 37.

nerunt, iterum, iterumque supplices, ne eos ad desperationem compelleret, si eorum civitas erecta statua prophanaretur. Quibus Petronius: *Ergo bellum Cæsari inferetis? num ignota est vobis ejus potentia, & vestra tenuitas?* Respondent Judæi: *Non inferemus bellum Cæsari; sed moriemur, ne lex nostra violetur.* Tunc proni cadentes in terram, nudabant colla, excipiendo cultro parati. Quadraginta dies hæc scena tenuit, cum esset jaciendorum seminum tempus, sicque agri labores negligenterentur. Tum Aristobulus Regis Agrippæ frater, pluresque nationis Primores Petronium hortati, ne populum ad extrema adigeret.

Secutus est eorum consilium. Militem Ptolomaide eduxit, & reversus est Antiochiam; unde ad Imperatorem scripsit; nisi Regionem, & habitatores perditos vellet, mandati executionem urgeri non debere. Tempore opus esse artificibus ad perficiendam statuum, quod futurum esset opus immortale, nulli alteri secundum. Si ad ultima Judæi cogerentur, timendum, ne agrorum culturam ommitterent, ipsique suas arbores, & messes comburerent. Erat autem specialis ratio, cur fructus illius anni conservarentur; quia erat Imperatori propositum, ut per Syriam Alexandriam proficisceretur. Hæc epistola ad Caligulæ palatum

Sæculum I.
A. C. 37.

palatum non fuit, sed ira in Petronium exarsit; dissimulavit tamen, quia magnarum Provinciarum Rectores timebat, eos maxime, quibus validi parebant exercitus, qualis erat Prætor Syriæ ad Euphratem. Rescripsit ergo Petronio; laudans ejus prudentiam; jussit tamen erectionem statuæ inter primas curas haberet.

§. XIX.

Alexandrinorum Legatio.

Judæi Alexandrini legatos Romam miserant, qui exponerent, & quererentur, eos hic locorum dirissime haberi. Quinque erant deputati, quorum Princeps Philo, in litteris Græcis, & eorum Philosophia eruditus. Sed & Græci, qui erant Alexandria, etiam legationem adornarunt; horum præcipuus Apion, Gram-
Jos. XVIII ant. 6. 10.
 maticus, Judæorum hostis infensissimus. Præter multas calumnias accusabat eos, quod Imperatori illos honores non darent, qui ei ab omnibus Imperii Romani populis exhiberentur; id est, nec templa, nec altaria, nec statuas erigerent, nec per ejus nomen jurarent. Idem Apion librum contra Judæos scripsit mendaciis, & imposturis plenum; inter alia, in Sanctuario caput asini fuisse asservatum, quod cum ex auro purissimo esset, illud Antiochus Epiphanes tulisset in templi directione.

Sæculum I.
A. C. 37.

Gell. l. 5. c. 14

Plin. præf.

hist. nat.

Philo. legat.

p. 1018.

ptione. Erat hic Apion homo levis, grandiloquus, ostentator, eumque Tiberius Imperator mundi tympanum appellare solebat.

Cum Judæorum legati Romam pervenissent, Imperatori primo se sistunt in campo Martis, cum ex horto matris suæ egrederetur. Salutem reddidit fronte hilari, manuque signum favoris ostendens. Per Homilum, cujus erat legatos curare, significari jubet, se eorum legationem, quamprimum vacasset, auditurum. Jamque præsentibus omnes Judæis gratulabantur; Philo autem, cui plus ætatis, & experientiæ, ambigua indicia suspecta habebat.

leg. p. 1019.

Secuti sunt Imperatorem Puteolos, ubi Palatia visitabat, illius oræ ornamenta. Dum accessum expectant, Judæus ad eos currit, anhelans, errantibus oculis, lachrimis madens; a turba abductis ait: An scitis, quid novi geratur? cumque loqui vellet, ter verba suspiriis interrupta sunt, territi legati instant, ut rem explicaret. Tum: *Jam non amplius habemus Templum; Caji jussu Colossus erigitur in Sanctuario sub Jovis nomine.* Ad hæc legatis nec vox, nec sensus superfluit. Cum vero eadem a pluribus confirmarentur, rei causam, & ordinem quarunt; tunc eis narrata, quæ Jamniæ contigerant, jussa Petronio data, sollicitationes

Legatio Alexandrinorum ad Caligulam.

nes Judæorum in Palæstina, & ordine omnia, sicut contigerant.

Sæculum I.
A. C. 37.

Eadem tempestate, seu paulo postquam Imperator Petronio rescripsisset, Rex Agrippa, qui tunc Romæ erat, obsequii causa in aulam venit, omnium ignarus.

Phil. I.

p. 1029.

Jos. XVIII

ant. c. II.

p. 642.

Advertit Imperatoris iracundiam, seque ipsum lævis oculis aspici; nec, quid causæ subesse posset, occurrebat. Tum ad eum Imperator: *Agrippa! eximam te curis; boni, & fideles subditi tui, quibus solis ex toto humano genere Deus non sum, obstinatione sua videntur proprium interitum quærere. Jussi, ut in Templo effigies Jovis consecraretur; ipsi ex civitate, & ab agris egressi sunt, ingenti numero supplicantium specie, re ipsa, ut meis resisterent imperiis. Plura addidisset; sed Agrippa, mutato sæpius vultus colore, a capite ad calcem contremuit, & corruisset, nisi adstantes sustentassent. Defertur in domum suam, mentis impotens. His autem Imperatoris animus adhuc magis irritatus; agebat enim: Si Agrippa amicus meus, tantum mihi obstrictus, ita Religioni suæ addictus est, ut nec verbum, quod eam lædit, constanti animo audire possit; quid de aliis, mihi non ita devinctis, expectandum?*

Agrippæ altera demum die ad vespertinum mens rediit, & tandem, sui compos, longam

Sæculum I.
A. C. 37.

longam ad Imperatorem exarat epistolam, qua memorabat; sibi Judæo, & Jerosolymæ nato, nefas fore, si civitatis, & totius Nationis causam suo patrocínio destitueret. Jerosolymam non solum modo Judææ, sed omnium Judæorum in vicinis Provinciis, præcipue trans Euphratem, ubi permagno numero essent, habitantium caput, & Metropolim haberi; ad hos omnes gratiam, quam postulabat, pertinere; hanc gratiam non in jure civitatis, non in libertate consistere; sed unice in suæ Religionis conservatione. De Templo deinde particulariter agens, scribit; illi, & inimicos pepercisse, & Gentibus in veneratione esse. Augustum Imperatoris ipsius avum Divini Servitii pulcherrimum ordinem fuisse demiratum. Imperatorem Tiberium jura Templi, & sacrae civitatis illæsa servasse; ita ut Pilatum Jerosolyma scuta aurea auferre, quæ consecraverat, quamvis essent sine ulla imagine, obligaret. Augustum prohibuisse, ne Judæi in Synagogas suas convenire impedirentur; nec collectas suas Jerosolymam mittere. Eundem Augustum Sacrificii perpetui, & quotidiani, unius tauri, & duorum agnorum fundatorem extitisse. Liviam Imperatricem ejus conjugem crateres aureos præter alia vasa pretiosa Templo donasse. Denique magnas

leg. p. 1033.

p. 1035.

Sæculum I.
A. C. 37.

gnas gratias, quas ipse Agrippa ab Imperatore accepisset, in memoriam reducebat; inde concludens; cum adeo ab Imperatore videretur amari, nisi hanc pro sua Religione libertatem obtineret, fore, ut ab omnibus merito causæ communis proditor fuisse crederetur.

p. 1038.

Imperatorem, cum hanc epistolam legeret, varii motus turbarunt. Tandem delinitus est, eique tanquam gratiam singularem concessit, ne statua dedicaretur; scripsit Petronio, nihil in Judæorum Templo innovaretur. Adjunxit vero: Si quis in aliis civitatibus, sola Jerosolyma excepta, mihi altaria, templa, aut statuas erigere voluerit, quiscunque se opposuerit, illico puniatur, aut ad me mittatur. Attamen brevi eum benignitatis pœnitentia subiit, & omiffa Sidonia effigie, alium ex ære deaurato Colossum elaborari jussit, qui secreto per mare translatus, subito, & nemine prævidente, in Jerosolymæ Templum inferretur.

Tandem legatos Alexandrinorum au- *Phil. leg.*
dire placuit; quod factum prope Ro- 1040.
mam, cum sibi quasdam domos, quæ ad Mecenatis, & Lamiæ hortos pertinebant, ostendi voluisset. In accessu Judæi in terram se prostravere, nominantes eum Imperatorem, & Augustum; ipse vero iridentis, & spernentis vultu interrogat:

Hist. Eccles. Tom. I.

D

gat:

Sæculum I.
A. C. 37.

gat: *Vosne estis illi Deorum hostes, qui soli me Deum non agnoscitis; cum totius mundi consensu Deus sim; & præponitis mihi Deum vestrum innominatum? Tum levatis in cælum manibus verbum effutiit, quod Philo horrore impietatis non ausus est in chartam referre. Ad hæc Judæorum adversarii circumstantes palam lætari, plaudere manibus, exsilire, Cæsarem omnium Deorum nominibus salutare. Quidam nomine Isidorus ad Imperatorem: Domine! multo magis hoc hominum genus detestareris, si tibi eorum impietas, & malitia esset cognita. Soli sunt, qui pro tua salute offerre sacrificia omiserint. Quales vero sunt isti, tales omnes Judæi. Tunc legati uno ore exclamare: Domine Cæse! calumniam loquitur. Immolavimus integras Hecatombes; & postquam super altare effusus erat sanguis, totas victimas combussimus, nulla parte pro mensis reservata. Et hoc tribus vicibus factum; Prima, quando ad Imperium assumptus es. Secunda, quando post gravem morbum convaleuisti. Tertia, ut victoriam contra Germanos tibi impetraremus. Esto, reposuit Caligula; sacrificastis, sed Deo alteri, non mihi. Quid hoc me juvet, cum mihi non sit exhibitus honor? Hæc audientes legati horrore omnibus artibus concutiebantur.*

Inter

Sæculum I.

A. C. 37.

Inter hos sermones percurrerebat domum a suprema contignatione ad infimam, conclavia, & triclinia observans, ut, quæ displicebant, mutari juberet. Legati sequebantur eum, ascendentes, & descendentes, scenice protrusi, & irrisi. Postquam aliqua circa ædificia imperasset, voce, quasi seria locuturus, interrogat: *Quare non comeditis porcinam?* Hic, quasi ingeniosa dixisset, oritur effusissimus risus, ita, ut quidam Ministrorum contra reverentiam Principi debitam peccari crederent. Respondent Judæi; *Cuius nationi suos mores esse; etiam suos inimicos certis carnibus abstinere;* adjecit unus, *multos agninam non comedere.* Credidero, reposuit Imperator subridens; *nempe quia non sapit.*

Tandem aliquantum commotus, inquit: *Scire cuperem, quo fundamento jus civitatis prætendatis?* Tunc loqui cœperunt; cum autem audiret rationes non spernendas; antequam plura dicerent, ab una aulæ extremitate cucurrit ad alteram, jubens, ut ibi fenestris adhuc vacuis vitra infererentur. Deinde lente rediens, quid dicerent, interrogabat; jamque rationes in compendium cogebant; ipse passus in aulam vicinam præcipitat, ubi ejus jussu picturæ originales locabantur. Ultimo commiserationem testatus, ait: *Istorum hominum non vide-*

D 2

tur

Sæculum I.
A. C. 37.

tur mihi esse tanta malitia, quanta est infelicitas, quod sibi persuadere non possint, me divinæ naturæ esse participem. Tum recedens, & ipsos abire iussit. Sic Judæorum legati ab Imperatore Caligula habiti, quos, ut erigeret Philo, ajebat: *Jos. XVIII. Mañti animo simus, si tantam in nos iracundiam verbis ostendit Cajus; Deus effectus nos proteget.*

§. XX.

Judæi male habiti apud Parthos.

*Ibid. c. 10.
p. 644.*

Eodem tempore Judæi apud Parthos, in Mesopotamia, & Babylonia vexabantur, ubi inaudita eorum multitudo neci data. Nisibis, & Naharda munitæ urbes ad Euphratis oram plurimos numerabant Judæos; ibi pecuniæ deponebantur, quas ex hac Provincia mittebant Jerusalemam. Duo Judæi Naharditæ, Asineus & Anileus fratres, collecta sponte addicentium manu, rapto vivere cœperunt, tantumque sparserunt terrorem, ut fama ad Artabanum Parthorum Regem pervenerit; voluit eos sibi sisti, & Asineo Babyloniæ Præturam contulit, quam tenuit quindecim annis cum libera in Mesopotamia potestate. Ab eo frater ejus Anileus accepit potentiam, sed eam servare ineptus, Babyloniorum odium incurrit, qui nocte irruentes eum vitam exuunt,

exuunt, & copias delent. Hoc obstacu-
lo remoto antiquum in Judæos odium
exercent, quod ex morum contrarietate
ortum trahebat. Judæi vero, cum eo-
rum insultibus, & violentiæ resistere non
valerent, & tolerare nollent; Seleuciam
transferunt, ubi eorum numerus paulo
post increvit, accessu illorum, quos pe-
stis, Babylone grassata, fugabat. Erat
Seleucia prima hujus Regionis civitas,
a Seleuco Nicanore fundata, magna mul-
titudine Græcorum, Syrorumque habita-
ta; inter quas nationes magna semper
fuerat ingeniorum oppositio; sed poten-
tiores erant Græci; tunc vero Syri ad-
ventu Judæorum invalescebant; quare
jam Græci meditabantur, quomodo eos
dividerent; & ipsimet Syris juncti, in-
genti rabie subito in Judæos invehuntur,
quorum ultra 50. millia trucidata. Ami-
ci, vicinique misericordia movente qui-
busdam illorum saluti fuere, qui fuge-
runt Ctesiphonem, urbem Græcam, Se-
leuciæ vicinam; majorem ibi securita-
tem sperabant, ob Regis Parthorum Re-
verentiam, qui ibi hiemare solebat. In-
terea Judæi continuis terroribus ange-
bantur, cum scirent Syrios, seu hujus Ter-
ræ indigenas cum Seleucidis in suam inter-
necionem conjurasse. Hic fuit status Ju-
dæorum in illis Orientis partibus; sicque
Numinis manifesta vindicta in eos ubique
inclarescere cœpit.

D 3

§. XXI.

Sæculum I.
A. C. 37.

Sæculum I.
A. C. 41.

§. XXI.

Mors Caligulae. Claudius Imperator.

Cum Caligulae crudelitas, & insania ita crevissent, ut tolerari ultra non posset; occisus est 24. Jan. anno C. 41. augebat annum ætatis 29, regni 4. postquam imperasset tribus annis, & decem mensibus. Dux facti Cassius Cherea Prætorianorum, id est corporis custodiæ, Tribunus; eum, in subterranea specu exhibitos sibi juvenes, actioni scenicæ destinatos, spectantem, oppressit. Tringenta vulneribus transfixus est. Cesonia uxor a Centurione gladio transverberata, & filia, adhuc parvula, elisione ad murum, crepare coacta. Illius memoria, tanquam Tyranni damnata est. In ejus locum Imperator agnoscitur Patruus ejus Claudius. Tiberius Claudius Drusus Germanicus, Drusi filius, Imperatricis Liviæ nepos. Annos numerabat ætatis 50. & tredecim regnavit. Vir satis eruditus, & bonæ indolis, sed perplexus, & ita æquanimis, ut omni sensu carere videretur, ad clavum sedere mulieres, & liberos passus.

Jos. XIX.
ant. c. 2.3.

Non sine multorum resistentia factum, ut Claudius ad Imperium eveheretur; Senatus enim ad pristinam libertatem respi-

respiciebat; & Rex Agrippa tunc Romæ præsens in hoc difficili negotio ei inutilis non fuit; ideo, quamprimum Imperator esset, confirmavit ipsi Regnum, quod Caligula dederat, omnibus iis adjectis, quæ Herodes avus ejus possederat, scilicet Judæam, & Samariam, tanquam bona familiæ acquisita. Præterea Consulares ipsi honores decrevit; & Herodipem ejus fratri Dignitatem Prætoriam, cum Calcidis Regno in Syria; Hic Herodes Berenicen neptem suam Agrippæ filiam duxit.

Sæculum I.
A. C. 41.

Jos. XIX.
ant. 4.

Dio. l. 60.
p. 770.

§. XXII.

Judæi melius habiti.

Caligula interfecto, Judæis Alexandriæ animus rediit. Ajunt Philonem legatorum primum Romæ in pleno Senatu relationem de Legatione sua, & Caji stultitia legisse, sibi que tantam conciliasse æstimationem, ut ejus opera, in Bibliothecis servanda, reponerentur. Alexandriæ cum animo vires ita resumpseret, ut paganis arma possent opponere. Scripsit Claudius Prætori Syriæ, ut seditionem compesceret; tum ab Agrippa, & Herode rogatus Edictum misit, quo confirmabat Judæis Alexandriæ a principio jus civitatis competere, quod eis ab unione Ægypti cum Imperio Romano esset assertum; sicut etiam jus Ethnarcham eligendi, aut Nationis suæ Principem;

Euf. II.
hist. c. 17.

Jos. XIX.
ant. c. 4.

Sæculum I.
A. C. 41.

Dio lib. 60.
p. 768.

Jos. XIX.
ant. c. 5.

Jos. 2. in
App. p.
1067. B.

Jos. XIX.
c. 5.

pem; jura alias indubitata, nisi quod ea Caji stoliditas, pro Deo haberi volentis, turbasset. Ideo præcipiebat; antiqua eorum privilegia manerent illæsa; sed & per totum Imperium aliud Edictum misit, ut Judæis in urbibus etiam Græcis consuetudines Patrum suorum observare liceret; Judæi vero monebantur, hac gratia contenti essent, nec aliorum Religionem vilipenderent. Imperator tamen Judæis Romæ degentibus magno numero eandem libertatem non concessit; non permisit eorum conventus, & quorum usum sub Caligula introduxerant, abolevit; adeo, ut tabernas eorum destruxerit.

Agrippam honorifice remisit in Regnum suum; quo strenue profectus est. Ut Jerosolymam advenit, Sacrificia reddidit, quæ voverat, præcepitque multis Nazaræis, ut tonderentur. Catenam auream in Templo suspendit, ab Caligula acceptam, tanti ponderis, quanti ferrea, quam tulerat. Summum Pontificatum Theophilo Anani filio ademit, & Simoni, cognominato Canthera, Boethi filio contulit. Sedem posuerat Jerosolymæ, utque magis a populo amaretur, tributum, alias singulis domibus imperatum, remisit. Exacte purificationes servabat, nec ullo unquam die sacrificare ommittebat.

Doræ, Phoeniciæ urbe ad montem Carmelum, quidam temeritate juvenili statuat

statuam Cæsaris in Judæorum Synagogam intulere. Illico Agrippa ad Petronium Syriæ Præsidem profectus, de hac insolentia conqueritur. Scripsit Petronius Doræ Magistratui; ut sibi facti auctores mitterentur; præcaveret de cætero omni tumultui; nam, inquiebat: *Regi Agrippæ, & mihi nihil magis curæ est, ac omnem avertere occasionem, ne Judæi congregentur, & excandescent cum extortæ defensionis prætextu.* Successit paulopost in Prætura Syriæ Petronio Marfus. Rex Agrippa iterum Simonem Cantheram Sacerdotio exuit, volens Jonathæ Anani filio restituere; is autem deprecabatur, ut potius in fratrem suum Mathiam, suo judicio digniorem, conferretur. Secutus est Rex consilium, & Mathiam Pontificatu ornavit.

Sæculum I.

A. C. 41.*ibid. c. 6.*

§. XXIII.

Dilatatio Evangelii. Christiani.

Interim Discipulorum Jesu Christi numerus crescebat semper; & cum ad Fideles, qui erant Jerosolymæ, fama pervenisset, multos Antiochiæ in Christum credidisse, miserunt illuc Barnabam; qui adveniens multum lætabatur ob gratiam, quam iis Deus concesserat, & hortabatur ad perseverantiam. Tunc iterum plurimi fidem susceperunt, Barnabas

Act. II. 21.

D 5

Tar-

Sæculum I.
A. C. 41.

ibid. v. 28.

Tarsum profectus, ut quæreretur Saulum, inventum, Antiochiam adduxit. Integro anno ibi commorati plurimos veritatem Evangelii docebant, ita, ut Antiochiæ primum Jesu Discipuli dicerentur Christiani. Illis diebus Prophetæ quidam Jerosolyma venerunt Antiochiam; quorum unus nomine Agab universalem famem prædixit, paulo post superventuram; quare Discipuli proposuerunt auxilium mittere fratribus, qui erant in Judæa, miseruntque etiam, apud Presbyteros deponendum, per manus Barnabæ, & Sauli.

§. XXIV.

Martyrium S. Jacobi. Detentio S. Petri.

Martyrium S. Jacobi. **H**erodes Agrippa prenans omnem occasionem Judæis placendi, coepit persequi Ecclesiam, incipiens ab Apostolis. *Act. 12.* S. Jacobum Zebedæi filium, Joannis fratrem, gladio occidit. *Euf. 11. hist. c. 8.* Qui Jacobum detulerat, videns quod testimonium redderet Jesu Christo, poenitentia tactus, publice se Christianum fatebatur. Ergo ambo ducuntur; in via delator Jacobum rogavit, ut sibi ignosceret. Apostolus, aliquantum in se collectus, ait: pax tecum, & osculatus est eum. Tum ambo capite plexi. Videns Herodes, quam gratum

gratum fecisset Judæis, etiam Petrum
comprehendi jubet, sed cum incideret
Pascha, misit in carcerem, post festum
populo spectaculum daturus.

Sæculum I.

A. C. 41.

Quamdiu Petrus fuit in carcere, Ec-
clesia continuo pro eo orabat. Nocte
præcedente destinatum supplicio diem
dormiebat inter duos milites duabus ca-
tenis vinctus, alii ante carceris januam
vigilabant; sedecim enim militibus tra-
ditus fuerat, ut quaterni in custodia al-
ternarent. Tunc venit Angelus, susci-
tans eum; cadunt catenæ, aperiuntur
portæ, eratque Petrus in civitatis pla-
tea, credens se visionem videre. Sed
ad se reversus venit ad domum Mariæ
Matris Joannis, qui cognominabatur
Marcus, ubi plurimi in oratione erant
congregati. Pulsat januam. Puella no-
mine Rodes venit, ut videret, quis es-
set; sed agnoscens vocem Petri, gaudio
turbata, cum aperire debuisset, cucur-
rit in domum, id nuntiare; sed omni-
bus delirare videbatur; ipsa autem con-
firmabat, verum esse; alii dicebant esse
ejus Angelum. Interea Petrus non ces-
sabat pulsare januam, qua tandem aper-
ta, imperavit silentium, narrans quomo-
do eum liberasset Dominus; tum vo-
luit, ut id Jacobo, & fratribus notum
fieret; ipse vero exiit, ut in alium locum
diverteret. Cum illuxisset, milites in-
solitus

Sæculum I. solitus stupor invasit, quid Petro factum
 A. C. 42. esset; audiens autem Herodes eum non
 inveniri, illos supplicio affecit.

An. 42. Creditur aliquanto post hæc vincula,
Euf. 3. hist. Claudii Imperatoris anno secundo, Jesu
1. ex Orig. 3. Christi 42 Petrus venisse Romam, ibi
in Genes. que sedem posuisse; postquam septem
Euf. Chron. annis Antiochiæ sedisset, & prædicasset
an. 43. Judæis dispersis per Pontum, Galatiam,
Hieron. de Cappadociam, Asiam, & Bithyniam. Pro
script. & se reliquit Antiochiæ Discipulum suum
Gal. 2. 11. Evodium, qui 26 annis illam rexit Eccle-
Euf. 11. siam. Venit autem Petrus Romam, co-
hist. 13. mitantibus eum Marco, & pluribus aliis
Justin. ap. 2 Discipulis, ut oppugnaret Simonem Ma-
p. 69. Iren. gum, qui cum ipsi fides in Palæstina ul-
l. 1. c. 20. tra non haberetur, Romam venerat, ibi-
Euf. 2. c. 13. que ob operationes magicas tantæ erat
v. Bar. ann. admirationi, ut pro Deo coleretur, ei-
44. n. 13. que in Insula Tiberis statua fuisset posita,
 cum inscriptione: *Simoni Deo sancto.*

§. XXV.

*Divisio Apostolorum. Evange-
 lium S. Matthæi.*

Ruf. præf. Circa idem tempus factum creditur,
in Symb. ap. ut Apostoli dividerentur ad prædi-
Hier. to. ult. candum Evangelium in universo mundo.
Hier. ad Ante separationem composuerunt Sym-
Pam. ep. 61. bolum, id est fidei compendium, quo
c. 9. infr. Fideles a Judæis, & hæreticis discerne-
 bantur;

bantur; ideo illud viva tantum voce docebant, & pluribus sæculis non erat licitum illud scribere. Unde factum, quod formulæ differrent in diversis Ecclesiis. Erat hoc Symbolum Christianis, quod in bello militibus tessera.

In diversis ergo Regionibus prædicare Apostoli, prout a Spiritu S. ducebantur. Sanctus Joannes filius Zebedæi in Asiam minorem venit, plerumque Ephesi habitans, apud se habens S. Mariam Virginem Matrem Jesu. Ecclesiam Ephesiorum S. Paulus fundaverat, ibique S. Joannes reliqua vita mansit, nempe usque ad primi Sæculi finem, nam quæ de divisione Apostolorum diximus, non omnia eodem tempore contigerunt. S. Joannes præterea alias Ecclesias in Asia fundavit, & rexit, nempe Smirnæ, Pergami, Thyatiræ, Sardis, Philadelphiæ, & Laodiceæ. Ajunt usque ad Parthos penetrasse, unde prima ejus Epistola olim eorum nomen gerebat, tanquam ad eos directa.

S. Andreas missus est ad Scythas, unde in Græciam, & Epirum transiit. S. Philippus in Asia superiore evangelizavit, tandem Hierapoli Phrygiæ martyrium passus, annos natus octoginta. Plures habuit filias; quarum duæ, servata virginitate, ad ætatem grandævam pervenire, & cum Philippo in eodem loco sepul-

Sæculum I.
A. C. 42.

*Euf. 3. hist.
c. 1. ex Orig.
3. in Gen.
Conc. Eph.
Act. 1. ep.
Synod. pag.
574.
Iren. 1. 3. c. 3.
Tertul. 4.
cont. Max.
c. 5.*

*Orig. 3. in
Gen. ap.
Euf. III.
hist. c. 1.
Greg. Naz.
or. 25. p. 438.
Pap. ap.
Euf. III.
hist. c. ult.
Polyc. ibid.
c. 3.*

Sæculum I. sepultæ, ibi resuscitaverunt mortuum.

A.C. 42. Alias duas in matrimonium collocavit; harum una post actam sancte vitam Ephesi terræ mandata. S. Thomas ad Parthos ivit, & usque ad Indos. S. Bartholomæus venit in majorem Armeniam, estque indubitatum, eum in illis Indiarum partibus prædicasse, quæ nobis proximæ sunt; illuc etiam Evangelium S. Matthæi intulit, quod omnium primo scriptum est. Difficillime vero Matthæus, ut scriberet, induci potuit; sed cum ad alias nationes pergere pararet, postquam evangelizaverat Judæis, eorum precibus flexus, scriptum a se Evangelium eis reliquit, suæ absentiae solatium, idcirco hebraice scripsit, id est lingua tunc Judæis in Palæstina vulgari, quæ non erat antiqua Hebræorum lingua, sed Syriaca dialectus. Hoc Evangelio etiam alii Apostoli usi sunt, nam S. Jacobus frater Domini id Jerosolymæ explanabat. S. Matthæus Evangelium prædicavit in Æthiopia; abstinentiæ erat insolitæ, carnes non manducans; sed leguminibus, seminibus, stolonibus vitam sustentabat.

*Athan. in
Synop. p.
155.*

S. Simon Cananæus, five zelator, in Mesopotamia, & Persia verbum Dei disseminavit. S. Judas alias Thadæus in Mesopotamia, Arabia, & Idumæa. S. Mathias in Æthiopiam delatus est; de hoc ultimo duo monita memorabilia referun-

feruntur; unum: *magni facias, quæ sunt præsentia*; id est: *bis contentus esto*. Alterum: *Si vicinus alicujus Christiani, & Fidelis peccet; Fidelis peccat*; quo volebat innuere, peccantem proximum solo Fidelis bono exemplo posse converti. Hæc sunt, quæ de missione Apostolorum certa tenemus scientia.

Sæculum I.

A. C. 42.

Clem. 2.

Strom. p.

380. 1.

Strom. 748.

§. XXVI.

Historia Reginae Helenæ, & Izatis filii ejus.

Fame, quam Propheta prædixerat, Judæos vexante, iisdem quædam Regina nomine Helena multum opis tulit. Venerat illa ea tempestate Jerosolymam, ut videret Templum, Deum adoraret, & offerret sacrificia in gratiarum actionem. Erat Monobasi Regis Adiabenes vidua, Izatis Mater, qui tunc temporis in illa Provincia in confiniis vastorum Regnorum Romani, & Parthici sita regnabat. Izates, dum Pater viveret, apud vicinum Regulum fuerat educatus; mercator quidam Judæus, nomine Ananias, aditu sibi ad hujus Principis mulieres patente, eas servire Deo more Judæorum docuit. Harum ope mercator Izati Principi cognitus, etiam eundem Profelytum fecit.

Act. 11. 28.

Jof. XX.

ant. c. 2.

Mono-

Sæculum I.
A. C. 42.

Monobasus, antequam moreretur, revocavit filium suum Izatem, & dedit illi terram, dictam Caïron, ubi reliquiae arcae Noemicæ monstrabantur. Izates Judæum Ananiam induxit, ut se sequeretur. Interea Helena Mater, ab alio Judæo instructa, etiam eorum legem erat amplexa, quod cum Izates rescisset, accepto Regno aperte Judaismum professus est; credebatur vero se vere Judæum non esse, nisi esset circumcissus, & idcirco id ipsum facere erat paratus: sed vetuit Mater, verita, ne deinde auctoritate periclitaretur, vilemque se subditis redderet. Idem Ananiæ consilium fuit, adjectis minis, se discessurum, nisi persuaderet. Is timebat, ne a populo male mulctaretur, utpote mutationis Rege indignæ auctor. Addebat etiam: *Potes, Rex! Deo servire, etiam non circumcissus, dummodo constanter Judæorum mores imiteris, in his enim potius substantia consistit, quam in circumcissione; Deus tibi facile ignoscet, ex necessitate abstinuisse circumcissione;* tum quidem Izates his rationibus cessit, sed desiderium circumcissionis non amisit.

Post hæc venit alius Judæus ex Galilæa, nomine Eleazar, qui in lege doctissimus credebatur; is ingressus, ut Regem veneraretur, invenit eum, legem Moylis legentem, aitque: *Non advertis,*
Domi-

Domine! te grandem injuriam Legi inferre, & Deo; non sufficit Legem scire, sed opere complenda est; quousque eris incircumcissus? si Legem nondum legisti de hac materia, lege modo, & intelliges, quanta impietas sit, eam non observare. Ad hæc Rex ultra non distulit; sed in aliud conclave transiens, vocatum chirurgum suum, sibi secundum Legem facere jussit. Tunc Matri, & Ananiæ accitis manifestat, quod res erat. Ingens eos incessit admiratio, Regi, sibi que timentes. Reipsa magnum sæpius ideo periculum Izati imminuit a subditis, hanc mutationem indignantibus; evasit tamen feliciter, & in pace mortuus est, numerosam prolem relinquens. Ex hac historia patet, Judæos conversioni Gentilium tunc fuisse intentos, inter se vero circa Doctrinam de circumcisionis necessitate non convenisse. Hæc vero omnia Evangelii vias præparabant.

Venit ergo Jerosolymam Helena durante famis plaga multum pecuniæ afferens. Misit ex suis, quosdam Alexandriam, qui frumentum emerent; alios in Cyprum, inde desiccatas ficus allatu-
ros; iisque prompte redeuntibus, annona maxime indigentibus distribuit. Rex Izates, cum ei de hac Jerosolymitarum penuria esset relatum, etiam eorum Primoribus magnam pecuniæ summam mi-

Hist. Eccles. Tom. I.

E

fit.

Sæculum I.
A. C. 42.

Sæculum I.
A. C. 42.

fit. Regina Mater ejus tres Pyramides, tribus stadiis a civitate distantes, posuit, quo ejus, filique Izatis ossa post eorum mortem allata sunt. Scripserunt aliqui eos omnino fuisse Christianos.

§. XXVII.

Missio Sauli & Barnabæ.

Oros. lib. 7.
c. 6.

Ejusdem famis tempore Antiocheni Fidelibus, qui in Judæa erant, multam opem tulere; & hæc est prima collecta ad subveniendum Fidelium necessitati facta, cujus ab exordio Ecclesiæ mentio fit; hæc Barnabæ, & Saulo concredita, qui Ministerio suo functi, Jerosolyma Antiochiam reversi sunt, adducentes secum Joannem cognomine Marcum. Erant in Ecclesia Antiochena Prophetæ, & Doctores, inter quos Barnabas, Simon cognominatus Niger, Lucius Cyreneus, & Manahen Herodis Tetrarchæ collactaneus. Cum jejunarent, & officio divino vacarent, ait ad eos Spiritus Sanctus: *Separate mihi Saulum, & Barnabam, ad opus, cui*

1. Tim. 4. 14.

Chrys. hom. 5
in 1. Tim.
init.

destinati sunt. Tunc jejunantes, & orantes imposuerunt eis manus, & dimiserunt. Tales tunc temporis erant Ministrorum publicorum in Ecclesia ordinationes; sæpe fiebant ex revelatione, & expresso Dei mandato; semper conjunctæ cum jejunio,

junio, sacro Sacrificio, & aliis precibus, Gratia autem per impositionem manuum conferebatur.

Saulus, & Barnabas missione a Spiritu S. accepta, Seleuciam venerunt, inde in Cyprum cum Joanne Marco, & Salaminam prædicantes verbum Dei in Synagogis Judæorum. Circa hoc tempus, hoc est annum secundum Claudii Imperatoris, Jesu Christi 42 Saulus in tertium Cælum raptus est, hoc est in Paradisum, sive cum corpore, sive tantum in Spiritu, audivitque secreta, quæ non licet homini loqui.

§. XXVIII.

Epistola prima S. Petri. Marci Evangelium.

Interea S. Petrus Romæ erat, unde primam suam epistolam scripsit, directam ad Fideles a Judaismo conversos, qui per Pontum, Galatiam, Cappadociam, minorem Asiam, & Bythiniam, ubi quarundam Ecclesiarum ipse fundamenta jecerat, erant dispersi. In hac Epistola Romanam Babylonis nomine denotat, nempe Imperii simul, & Idololatriæ sedem. Hortatur Fideles, ut se invicem saluent osculo sancto, hoc est, osculo puritatis, & sinceritatis. Fuit vel descripta, vel translata a S. Marco charissimo ejus Discipulo,

E 2

quem

Sæculum I.
A. C. 42.

2. Tim. I. 6.

Act. 13. 4.

2. Cor. 12. 2.

Athenag.

Ap. p. 36.

1. Petr. 5. 13.

Sæculum I.
A. C. 42.

quem filium suum nominat, & quo utebatur interprete, sive quod S. Petrus, sicut & alii Apostoli, non semper donum omnium linguarum haberet, sive quod in varias linguas transferri deberet, quod Apostolus scripserat; quomocunque autem res se habeat, constans est, Marcum ejus fuisse interpretem, & post eum Glauciam eodem ministerio functum; Titum vero fuisse S. Pauli interpretem.

Bur. II. hist.
c. 14. Pap.
Euf. III.
hist. c. ult.

Hujus Romæ commorationis tempore S. Marcus suum Evangelium scripsit ad Fidelium preces, qui ea, quæ Petrus viva voce docuerat, scripta retinere optabant. S. Marcus nunquam viderat Dominum, nec res notavit eo ordine, quo Christus eas dixerat, vel fecerat, sed sicut eas acceperat a S. Petro, qui, dum prædicabat, insuper habito temporis ordine, tantum audientium utilitati studebat. Scripsit ergo S. Marcus exacte omnia, quæ memoria retinuerat, maxime sollicitus, ne

Tert 4. cont.
Marc. c. 5.
Clem. Alex.
ap. Euf. II.
hist. c. 15.
Aug. de conf.
Evang. l. I.
c. 2. n. 4.

quid omitteret, aut contra veritatem proferret. Inde factum, ut nonnulli hoc Evangelium ipsi S. Petro adjudicarent; nam cum per revelationem id didicisset, quod factum fuerat, gavisus est summo pere de Fidelium affectu ad hoc scriptum, quod sua auctoritate confirmavit, volens,

Jud. Sat. 6.
v. 195.
Mart. 10.
epig. 68.

ut in Ecclesiis prælegeretur. Scripsit Marcus Græce, eo quod hæc lingua toto Oriente communis esset, & Romæ ita vulga-

vulgaris, ut eam nec mulieres ignorarent. Non debet confundi S. Marcus Evangelista, cum Joanne, qui Marcus cognominatus est, filius Mariæ, & Barnabæ affinis, nam iste cum Saulo erat in Oriente, cum Evangelista esset Romæ, aut Alexandria.

Sæculum I.
A. C. 42.

S. Petrus Roma Discipulos emisit, ut fundarent Ecclesias in diversis Italiæ locis, vicinisque Occidentis Provinciis; ita ut Sæculis sequentibus constaret, neminem in Italia, Galliis, Hispaniis, Africa, Sicilia, & vicinis insulis Ecclesias instituisse, præter eos, quos S. Petrus Apostolus, aut Successores ejus Episcopos posuissent, aliorumque Apostolorum nulum in his Provinciis prædicasse. Multæ Ecclesiæ primorum suorum Episcoporum nomina retinent, quos S. Petri Discipulos fuisse volunt, sed tales traditiones plerumque incertitudine laborant, & posterioribus sæculis S. Petri Legatorum titulo decorabantur, qui S. Sedis Romanæ auctoritate missi erant.

*Innoc. ep. 1.
ad Decent.
init.*

§. XXIX.

Herodis Agrippæ mors.

Rex Agrippa summum Sacerdotium a Mathia abstulerat, & Elionco, Cithi filio dederat. Anno tertio, quo totius Judææ imperabat, Cæsaream venit, ut

*Jos. XIX.
ant. c. 7.*

E 3

ludos

Sæculum I.

A. C. 42.

Act. 12. 23.

ludos pro salute Cæsaris celebraret. Altera solemnitatis die mane Theatrum conscendit, sedet, perorat ad populum; pallium indutus erat argenteum, mira arte contextum, cuius fulgorem incidentes solis radii geminabant. Tunc quidam ejus palpones diversa e regione acclamare: *Vox Dei est hæc, non hominis.* Ipse tolerabat hanc blasphemiam, sed illuc ab Angelo percussus, acutissimos viscerum dolores sensit, inquiens ad circumstantes: *Ecce! jam Deo vestro moriendum est.* Reportatur in suum Palatium, unde prospectus erat ad populum omnem, in terra cum mulieribus, & infantibus prostratum, ut a Deo Regis sanitatem postularent; sed nihil impetratum; obiit post quinque dies a verminibus corrofus, annos natus 54. anno Regni sui septimo, ab illo tempore, quo eum Caligula ex carcere traxerat, sub quo regnavit annis quatuor, tribus vero sub Claudio. Quatuor reliquit liberos; filium unum suo nomine Agrippam dictum annorum septendecim, & tres filias, Berenicen Patruo suo Herodi Calcidis Regi anno ætatis decimo sexto nuptui datam, Mariannem, & Drusillam innuptas.

Rex Agrippa nihil eorum ommiserat, quibus Judæorum amorem sibi conciliaret; cum fuisset natura mansuetus, beneficus, & usque ad prodigalitatem liberalis.

beralis. Nihilo minus quamprimum de-
cesserat, Cæsareæ & Sebastes, alias Sama-
riæ incolæ defuncti memoriam injuriis
prosecuti sunt. Milites filiarum ejus sta-
tuis ex Palatio raptis, & in loca infamia
deportatis summa indignitate illudunt.
Cuncti festos publice agebant dies, odora-
ti, & coronati floribus. Libationes Cha-
ronti offerebant, & bibentes Regi ani-
mam exhalanti propinabant. Agrippa
filius Romæ erat, Imperatoris cura edu-
catus; & Claudio quidem eundem mit-
tere, ut pro Patre regnaret, voluntas
fuit; sed liberti, qui ejus animum, quo-
cunque vellent, inflectebant, Agrippam
per ætatem regno ineptum dixere. Ergo
Cuspius Fadus in Judæam cum Imperio
missus. Tamen Claudius Agrippæ Regis
memoriæ dedit, ut non mitteret illuc
Marsum Syriæ Prætorem, utpote quibus
inimicitia intercessissent; immo Marso
successorem dedit, prout sæpe ab Agrip-
pa rogatus fuerat, fuitque is Cassius Lon-
ginus. Mandatum primum, quod Fadus
a Claudio accepit, erat, ne Cæsareæ, &
Sebastes habitatorum arrogantiam, & in-
gratitudinem relinqueret impunem.

§. XXX.

Prædicatio Pauli, & Barnabæ.

Saulus interim, & Barnabas persevera- *Act. 13. 6.*
bant in prædicatione Evangelii. Post-

E 4

quam

Sæculum I.
A. C. 42.

Sæculum I.
A.C. 42.

- quam Salaminæ evangelizaverant, reli-
quam Cypri insulam pertransierunt, & ve-
nerunt usque Paphos, ubi erat Judæus
quidam magus, falsus Propheta, nomine
Bar-Jesu, alias Elymas. Is manebat cum
Sergio Paulo Proconsule, viro prudenti,
qui desiderans audire verbum Dei, Sau-
lum, & Barnabam accersivit. Resistebat
vero Elymas, quem Saulus illico cœcitate
percussit. Hoc miraculo motus Pro-
consul conversus est. Hic incipit Scriptu-
ra Saulum Apostolum nomine Pauli indi-
gitare, quo magis notus est; sive, quod hoc
nomen sibi sumpserit in memoriam spiri-
tualiter sibi acquisiti Proconsulis; sive ab
initio ei duo fuerint nomina, unum he-
braicum tanquam Judæo; alterum lati-
num tanquam civi Romano; quia nati-
vitate gaudebat hoc jure, hocque nomen
Græcis, & Romanis esset magis acceptum.
- Act. 13. 9.* S. Paulus, & socii ejus ex insula Paphos
solventes, venerunt in Pergen Pamphyliæ,
ubi Joannes Marcus iis valedicens, Jero-
solumam rediit. Inde venerunt Antiochiam
Pisidiæ, ibique Synagogam intrantes die
Sabbati, federunt. Post lectionem Legis,
& Prophetarum a Principibus Synagogæ
invitantur, ut dicerent ad populum; tunc
Paulus surgens, cœpit explicare myste-
rium Jesu Christi, indicans, quomodo fu-
isset promissus; atque ejus passionem, re-
surrectionem, & Prophetiarum adimple-
tionem

*Orig. præf.
in epist. ad
Rom.*

Act. 13. 13.

tionem probans. Cum Synagoga egredere-
rentur, rogati sunt, ut super eadem re se-
quenti Sabbato loquerentur iterum; plu-
resque Judæi, & alienigenæ, qui adora-
bant Deum, eos secuti, conversi sunt.

Sequenti Sabbato tota prope civitas
convenit, ut audiret Apostolos; tunc ve-
ro Judæi, torquente invidia, contradice-
bant Paulo injuriantes, quibus Paulus, &
Barnabas: *Vobis primum oportebat an-
nuntiari verbum Dei, sed quia rejicitis,
& vos vita æterna indignos judicatis, ec-
ce vertimur ad Gentes.* His Gentiles læ-
tabantur, & multi crediderunt. Itaque
verbum Dei per omnem Regionem pro-
ferebatur; sed Judæi mulieres, pietatem
profitentes, easque nobiles, & civitatis
primas excitarunt, sicque Paulus, & Bar-
nabas ex hac terra ejecti. Ipsi excusso
contra eos pedum pulvere, juxta præce-
ptum Domini, venerunt Iconium.

Ibi Synagogam ingressi, Judæorum,
& Gentilium multitudinem converte-
runt. Qui vero Judæorum increduli
manserant, fuscitabant paganos contra
Christianos. Nihilominus Apostoli con-
fidenter ibi manserunt, multis editis
miraculis. Ibi creditur S. Paulus instru-
xisse, & ad fidem perduxisse S. Theclam,
illustrem sceminam, quæ viro optimæ for-
mæ desponsata, diviti, nobili, & inter
primos civitatis, abdicatis nuptiis, sta-
tuit

Sæculum I.
A. C. 42.

Act. 14.
Greg. Naz.
in S. Cyp.
orat. 18.
pag. 279.
Greg. Nyss.
in Cant. hom.
14. p. 675.
Epiph. hæc.
78. n. 18.
Amb. de
Virg. l. 2.
Ado. marty.
23. Sept.

E 5

Sæculum I. tuit virginitatem servare; hinc iratus
 A. C. 42. sponsus eam detulit, ut ad bestias damna-
 retur; sed bestia, quas inter erant leones,
 2. Tim. 3. 11. non nocuerunt ei. Ajunt etiam eam a flam-
 mis prodigio liberatam. Prima omnium
 inter sui sexus Martyres numeratur.

Act. 14. 4. Multa Iconii passi sunt Apostoli, erat
 enim divisa civitas, cum hi Apostolis, a-
 lii Judæis faverent. Multis affecti con-
 tumeliis, etiam lapidibus impetiti, tan-
 dem in Lycaoniam recesserunt, annun-
 tiantes Evangelium Derbæ, Lystris, & in
 SS. Paulus, eorum finibus. Lystris S. Paulus clau-
 & Barnabas. dum ab utero matris sanavit; tum po-
 pulus idololatra sua lingua exclamare:
Venerunt Dii ad nos in forma hominum,
 habebantque Barnabam pro Jove, & Pau-
 lum pro Mercurio, eo quod semper pro-
 loqueretur. Sacerdos in templo Jovis
 extra civitatem tauros adduxit ornatos,
 & coronatos floribus, jamque sacrificio
 accingebatur; quo cognito Apostoli in
 mediam turbam irruentes clamabant:
*Quid facitis, amici! homines sumus, vo-
 bis similes, qui venimus vobis prædicare,
 ut missis vanis superstitionibus ad Deum
 vivum convertamini, qui fecit cælum &
 terram.* Prohibito non sine labore sacri-
 ficio, supervenere Judæi ex Antiochia,
 & Iconio, qui populo Apostolos imposto-
 res esse persuaserunt, ita ut Paulum lapi-
 dibus obruerent, tractumque extra civi-
 tatem,

tatem, pro mortuo relinquerent. Cir- ^{Sæculum I.}
 cumstetere Discipuli, & in urbem reduxe- ^{A. C. 42.}
 runt, unde altera die ivit Derben cum
 Barnaba. Postquam ibi docuissent, re-
 dierunt Lystros, Iconium, & Antiochiam
 Pisidiæ, firmantes Discipulos in fide, &
 patientia. In qualibet Ecclesia posuerunt ^{Act. 14. 23.}
 Presbyteros, & post orationes, & jejunia
 commendaverunt Deo. Tum Pisidiam
 transeuntes, venerunt in Pamphiliam, &
 docuerunt Pergæ; inde Attaliam descen-
 derunt, ubi nave conscensa reversi sunt
 Antiochiam magnam Syriæ, unde profe-
 cti fuerant, completo opere Dei, quod
 ipsis concreditum fuerat. Post suum An-
 tiochiæ adventum congregarunt Eccle-
 siam, narrantes mirabilia, quæ Deus fe-
 cerat cum eis, & quomodo Gentilibus
 janua fidei aperuisset. Non modico
 tempore Antiochiæ manserunt. Circa
 hoc tempus S. Paulus creditur ad illos ^{Rom. 15. 19.}
 migrasse, ut annuntiaret fidem, qui nun-
 quam de Jesu Christo quidquam audie-
 rant, usque in Illyricum.

§. XXXI.

Judææ status.

Cuspius Fadus Judææ Rector, mandato ^{Jos. XX.}
 a Cæsare accepto, Judæorum Pontifi- ^{ant. c. 1.}
 ces, & Principes Jerosolymæ teneri vo-
 luit, ut sacras S. Pontificis vestes in ar-
 cem Antoniam, sub Romanorum custo-
 diam

Sæculum I. diam deponerent, sicut sub Vitellii Præ-
 A. C. 42. tura fuerat observatum. Judæi petie-
 runt veniam, ut legatos ad Imperatorem
 mitterent, quam, datis obsidibus, obti-
 nuerunt; eorum legati a juniore Agrip-
 pa ad Imperatorem deducti, qui ad ipsius
 preces concessit, quæ postulabant, scripsit
 que Prætori, & Judæorum Magistratui.
 Data est hæc epistola anno Christi qua-
 dragesimo quinto. Herodes Rex Calci-
 dis, junioris Agrippæ Patruus, ab Impe-
 ratore potestatem in Templum, & sa-
 cros Thesauros postulavit, cum jure con-
 stituendi Pontifices; omnia impetravit;
 eaque jura suæ familiæ usque in finem
 vindicavit. Supremam igitur Pontificis
 dignitatem Canthera abdicare jussu, ea-
 dem Josephum, Canei aut Camidei fi-
 lium decoravit, rursusque isti detractam,
 Ananiæ Nebedei filio contulit. Obiit
 hic Rex Imperatoris Claudii anno octa-
 vo; anno Christi quadragesimo octavo.
 Cuspio Fado successit Tiberius Alexan-
 der, Alexandri fratris Philonis filius, in-
 ter Judæos facile opulentissimus. Is Pa-
 trum suorum Religioni renuntiavit. Post
 Herodis Regis in Calcide mortem, Re-
 gnum hoc Claudius ejus Nepoti Agrip-
 pæ adjudicavit anno Christi quadragesi-
 mo nono; Judæa autem, ubi Pater ejus
 regnaverat, a Ventidio Cumano, Tiberii
 Alexandri successore regebatur. Sub hoc
 Venti-

Jos. XX.
ant. c. 3.

Ventidio Cumano Judæorum seditio ortum duxit.

Sæculum I.
A. C. 42.

Ad festum Paschatis Cumanus, ne tumultus fieret, unam cohortem cum armis in Templi ambulaeris disponit, sicut in solemnitatibus fieri consueverat. Quarto festivitatis die unus militum elevata tunica turpiter curvatus dorsum obvertit Judæis, verba ingerens situ corporis nihilo honestiora. Illico in omni populo exoritur commotio; conclamant; non sibi, sed ipsi Deo insultari. Aliqui culpa in Cumanum rejecta, coram injuriabantur. Eorum fervidissimi milites lapidibus infestant. Tum Cumanus, cum pacem frustra juberet, omnes cohortes armatas in arcem Antonianam immittit, cui nempe Templum esset obnoxium; quare multi de plebe perterriti, quasi enses cervicibus imminerent, tanta præcipitatione ad Templi exitus condensantur, ut plurimi suffocarentur. Ad viginti hominum millia funesto hoc casu periere. Festivitas versa est in luctum; omissa Sacrificia, & orationes, ut lachrymis, & gemitibus vacaretur.

Jos. XX.
ant. c. 3.
Bell. c. 20.
pag. 794.

Huic tumultui nondum pacato, successit alter. Seditiosis quibusdam, in via publica, quæ Jerosolymam ducebat, occurrit servus Cæsaris Stephanus nomine; hunc omnibus spoliant. Cumanus sine mora mittit, qui vicinos vicos depræderentur,

Sæculum I. rentur, & primores sibi adducerent. In
 A. C. 42. hac direptione cuidam militi libri
 Moysis in manus inciderunt, hos ipse pu-
 blice laceratos in ignem conjecit, verbis
 etiam Legi, & Nationi insultans. Judæi
 irritati, quasi toti Palæstinæ flammæ es-
 sent ingestæ, ingenti numero Cæsaream
 properant, ubi tunc erat Cumanus, cla-
 mantes vindictam, & Præses ex amico-
 rum consilio, ne seditio totius gentis
 Judæorum sequeretur, militem capite
 plecti jubet. Sic demum reddita tran-
 quillitas.

§. XXXII.

Concilium primum Jerosolymæ.

Epiph. hæ. Inter hæc quidam fratrum ex Judæa ve-
 28. n. 2. nerunt Antiochiam, non levem cau-
 santes perturbationem, cum dicerent,
 Fideles sine circumcisione non posse sal-
 vari. Cerinthus falsus frater, & Pseudo-
Philostr. de Propheta, hujus seditionis Princeps erat,
hæ. c. 8. volens Fideles, non solum ad circumci-
 sionem, sed ad observantiam totius Legis
Gal. 5. Mosaicæ obligare. S. Paulus, & Barna-
 bas resistebant, dicentes; Jesum Chri-
 stum venisse, ut suos ab hac servitute li-
 beraret, ejusque gratiam illis nihil pro-
 futuram, qui circumcisionem necessa-
 riam putarent. Tunc statutum est, ut
 irent Jerosolymam, Apostolos, & Presby-
 teros

teros super hac quæstione consulturi; sumpto igitur secum Tito, transeuntes Phœniciam, & Samariam narrabant Gentilium conversionem, quæ res magno gaudio erat fratribus. Cum Jerosolymam advenissent ab Apostolis, Presbyteris, & tota Ecclesia suscepti sunt. Sic Paulus Jerosolymam rediit quatuordecim annis post suam conversionem, & quidem Deo revelante. Consilia contulit cum fratribus, & particularius cum Apostolis, qui ibi erant, nempe S. Petro, Jacobo, & Joanne, qui Ecclesiæ columnæ habebantur. Suam, quam Gentilibus prædicabat, nec ab ullo homine, sed per revelationem Jesu Christi didicerat, doctrinam cum doctrina Apostolorum comparabat, ut sciret, se non in vanum laborare. Utrouque omnia inventa sunt conformia. Quidam tamen Fideles de Phariseorum secta affirmabant, Gentiles conversos debere circumcidi, & ad Legis Mosaicæ observantiam teneri.

Apostoli ergo, & Presbyteri congregati sunt, ut hanc quæstionem examinerent. Hoc fuit primum Concilium in Ecclesia habitum. Quinque ibi erant Apostoli SS. Petrus, Joannes, Jacobus, Paulus, & Barnabas. Quæstione diligenter discussa, effatur S. Petrus dicens: *Frates mei! scitis quod a multo tempore me elegerit Deus, ut per os meum Gentiles*
Evan-

Sæculum I.
A.C. 42.

Gal. 2.

Act. 15. 5.

Sæculum I.
A. C. 42.

Evangelium audirent; & ille, qui noscit corda omnium, fidei illorum testimonium reddidit, donans eis Spiritum S. sicut nobis sine distinctione. Loquebatur nempe de conversione Cornelii. Quare ergo tentatis Deum, & Discipulis jugum imponitis, quod nec Patres nostri, nec nos portare potuimus? Speramus salvari per gratiam Domini Nostri Jesu Christi, sicut & ipsi. S. Petro ita loquente omnis multitudo siluit; sed audiebant Barnabam, & Paulum miracula narrantes, quæ Deus per eos in Gentilibus operatus esset.

Amos 9. 12.

Tum & S. Jacobus locutus, sententiam S. Petri confirmavit ex testimoniis Prophetarum circa vocationem Gentium. Quare, inquit: judico, Gentiles conversos non debere vexari, sed iis tantum rescribi, ut abstineant ab idolorum immunditiis, fornicatione, carnibus suffocatorum, & sanguine; nec enim timendum, ne memoria Legis Mosaicæ intereat, cum semper in Synagogis singulis diebus Sabbati legatur; & explicetur. Tunc ab Apostolis, Presbyteris, & tota Ecclesia conclusum, ut Antiochiam cum Paulo, & Barnaba duos viros selectos, & inter fratres Primores, mitterent Judam cognominatum Barsabam, & Silam, iisque epistolam ferendam crediderunt, sequentis tenoris:

Concilium
Jerosolymitanum.

Aposto-

Apostoli, Presbyteri, & fratres, fratribus ex Gentilibus, qui sunt Antiochia, in Syria, & Cilicia, salutem. Cum cognovissemus, aliquos nostrorum ad vos ivisse, qui dicerent, quamvis nos iisdem id non injunxerimus, talia, quæ vos turbant, & ad ruinam animarum vestrarum tendunt; statuimus, congregati, aliquos seligere, & ad vos mittere cum charissimis nostris Barnaba, & Paulo, qui vitam suam pro nomine Domini nostri Jesu Christi periculis exposuerunt; misimus ergo Judam, & Silam, qui eadem vobis coram dicent, scilicet; visum esse Spiritui S. & nobis, aliud jugum vobis non imponere, quam quod necessarium; ut abstineatis a carnibus immolatis, a sanguine suffocatum, & fornicatione. Bene facietis, si ab his caveritis. Valete.

Necessitas tunc exigebat monere Gentiles, fornicationem esse illicitam, quia apud eos inter crimina non reputabatur. Paganorum Religio eos a nullo dissolutionis genere avertibat. Lege civili adulterium tantummodo prohibebatur, sed impune erat concubinas alere; & mulieres ex quæstuosâ prostitutione viventes publice tolerabantur; illud vero longe pejus, unumquemque mancipiis suis, prout lubebat, potuisse abuti. Quod attinet prohibitionem vescendi sanguine, & consequenter carne suffoca-

Hist. Eccles. Tom. I.

F torum,

Sæculum I.
A. C. 42.

Sæculum I.
A. C. 42.

Gen. 9. 4.

Aug. 32.
cont. Faust.
c. 13.

Orig. cont.
Cels. l. 8.
p. 418.

Epist. Cæl.
ad Conc.
Ephes. Act.
2. p. 614.
tom. III.
Conc. 5. Col-
lat. 8. p. 563.
to. 5.

torum, ex altiori origine, quam ex Moy-
sis Lege ortum trahebat, facta enim jam
fuerat Noemo ex Arca egredienti; hinc
omnes nationes tangere videbatur. Cre-
dibile est igitur, Apostolos hanc solam Le-
gis observantiam satis facilem retinere
voluisse, ut quodam vinculo Gentiles,
& Israelitas unirent, & memoriam revo-
carent Arcae Noemicæ, quæ fuerat figura
Ecclesiæ, in qua omnes Nationes congre-
gantur. Sed & alia potuit subesse ratio,
quod nempe falsi Dii, id est, Dæmones,
victimarum sanguine pasci crederentur.

Apostoli in hoc primo Concilio exem-
plum dederunt, quod Ecclesia in Conci-
liis Generalibus imitata est, dum quæstio-
nes fidei, & disciplinæ deciderentur; si-
cut ab ipsis Conciliis observatum est. Ex-
oritur magna divisio inter Fideles, mit-
tuntur, qui Ecclesiam Jerosolymæ con-
sulant, ubi Evangelii prædicatio cœpe-
rat, & tunc temporis S. Petrus erat. A-
postoli, & Presbyteri conveniunt, tanto,
quo poterant, numero. Deliberatur mo-
rose, & tranquille, singuli suam opinio-
nem dicunt, deciditur quæstio. S. Pe-
trus Concilio præsidet, auspicatur, pro-
ponit quæstionem, & primus dicit sen-
tentiam; sed non solus judicat, etiam
S. Jacobus judicat, sicut expresse dicit. (*)

Decisio

(*) Idem docet Sanctissimus Pater Noster
Bene-

Decisio in sacris Scripturis fundatur, & Sæculum I.
consensu communi formatur. Litteris A. C. 12.
mandatur, non ut opinio humana, sed
tanquam oraculum, & asseritur confiden-
ter: Visum est Spiritui S. & nobis. Mit-
titur hæc decisio ad privatas Ecclesias,
non ut examinent, sed ut acceptent, &
perfecta submissione exequantur. (*)

Sic quievit disputatio de observatio-
ne legalium. Titus, quem S. Paulus, &
F 2 S. Bar-

Benedictus XIV. in suo opere de Synodo Dice-
cesana Lib. XIII. Cap. II. N. II. dicens: Siqui-
dem Episcopi in Concilio Generali Summo Pon-
tifici assident, non tanquam meri Consilarii, ve-
rum etiam tanquam Judices. Adducitque illa ver-
ba Patavini: Sunt igitur sine dubio Judices.

(*) Ostendat Interpres Protestans, qui Con-
cilia Catholicorum in suis Notis vilipendit, a tem-
pore Jesu Christi usque in hanc diem vel unam
Synodum, a Communione Ecclesiæ Romano-
Catholicæ separatam, cujus Decreta integræ in
orbe Provinciæ receperint! Equidem post no-
vissima Lutheri tempora conventus egere Hol-
landi, Angli, Sueci, Protestantes Germani &c.
&c. At Charitatis, Unitatis, & Communionis
vinculum, unicum illud, & evidens veræ Jesu
Christi Religionis signum, quod homines, in
Europa, Asia, Africa, & America versantes con-
nectat, nullibi, nisi in Ecclesia Romana depre-
henditur. Quid enim, exempli gratia, Suecis
in causa Religionis est cum Anglis? Quid An-
glis cum Transylvanis, aut Saxonibus?

- Sæculum I.* S. Barnabas adduxerant, quamvis origine esset Gentilis, non est coactus circumcidi. S. Petrus, S. Jacobus, & S. Joannes agnoverunt, Deum S. Paulo prædicationem Evangelii pro Gentilibus commisisse, sicut S. Petro pro Judæis; ergo porrexerunt ipsi, & Barnabæ dexteram, in societatis signum, ut alii prædicarent Gentibus, alii Judæis; solummodo rogabant, ut sibi commendatos haberent pauperes in Judæa. Id tamen de prædicatione non ita accipiendum, quasi vero tam uni, quam alteri parti non æqualis potestas esset, annuntiandi Evangelium tam circumcisis, quam Gentilibus; nam S. Petrus primus fuerat, a quo Gentiles ad fidem vocati; S. Paulus semper Judæis ante alios annuntiabat verbum Dei; sed hæc distinctio principalem causam utriusque missionis denotabat. S. Petrus Ecclesiæ Caput missus est ad Judæos, pro quibus Jesus Christus primario venit; S. Paulus vocatus erat pro Gentilibus, eratque eorum Doctor, & Defensor singularis.

SS. Paulus, & Barnabas Antiochiam reversi sunt cum Juda, & Sila. Congregata Fidelium multitudo, cum iis Apostolorum epistola fuisset prælecta, lætata est, eo quod solatium afferret Gentilibus. Sed & ipsi ex sermonibus Judæ, & Silæ, qui erant Prophetæ, eosque in fide roborabant,

bant, levamen capiebant. Postquam a-
 liquanto tempore mansissent Antiochiæ,
 fratres eos in pace dimissuri erant ad eos,
 a quibus missi fuerant, sed Silæ remane-
 re præplacuit, & solus Judas rediit Jero-
 solymam. Manserunt etiam Antiochiæ
 Paulus, & Barnabas docentes, & cum
 pluribus aliis Evangelium prædicantes.
 Ipse S. Petrus illuc venit, & commora-
 tus est.

Sæculum I.
 A. C. 42.

§. XXXIII.

S. Petrus reprehensus a Paulo.

Ab initio quidem cum Gentilibus con-
 versari, & manducare non dubitabat;
 sed cum venissent quidam de circum-
 cis a Jacobo missi, timuit Petrus, ne iis
 displiceret, cœpitque a Gentilibus sepa-
 rari. Eodem modo dissimulabant alii Ju-
 dæi, suo exemplo trahentes etiam Bar-
 nabam. Tunc S. Paulus videns, quod
 non tenerent viam rectam juxta verita-
 tem Evangelii, restitit Petro in faciem,
 quia erat reprehensibilis, & coram om-
 nibus dixit: *Si vos, qui estis Judæi, mo-
 re Gentium vivitis, & non Judæorum,
 quare Gentiles cogitis judaizare?* in ipsa
 Doctrina neutiquam discrepabant Petrus,
 & Paulus. Petrus enim in Concilio pau-
 lo ante docuerat, Gentes ad observan-
 tiam legalium non obligari; ex altera

Gal. 2. v. 11.
 13.

Sæculum I.
A. C. 42.

1. Cor. 9. 20.

Aug. ad
Hier. ep. 40.
c. 3. & ep.
82. c. 6.

Cyp. ep. 71.
ad Quint.

Aug. de
Bapt. cont.
Don. l. 2. c. 2.

parte sciebat S. Paulus legalia adhucdum esse permiffa, quod & ipse data occasione faciebat, vivens cum Judæis, sicut Judæus, ne eorum cæremonias videretur dammare, quæ bonæ erant pro tempore, quo Deus illas præceperat; erat ergo Petri culpa, non nisi error in moribus, consistens in nimio Judæis placendi studio, cum non tantum privatim eorum more viveret, sed etiam, ne eos offenderet, a Gentilium conversatione abstinere, quasi illos existimasset immundos; sicque contra decisionem Concilii Gentes judaizare cogeantur si cum Judæis fidelibus communicare velent. S. Petrus nec Primatum obtendit, nec Paulum in Apostolatu juniorem despexit, aut quod persecutus fuisset Ecclesiam; sed accepit consilium, quod veritati erat consentaneum, & libenter rationibus allegatis acquievit.

§. XXXIV.

Iter S. Pauli, cum SS. Luca, Sila, Timotheo.

Act. 15. 36.

Non multo post Paulus ait ad Barnabam: *Revertamur visitare fratres per omnes civitates, ubi prædicavimus, ut sciamus eorum conversationem.* S. Barnabas etiam Joannem Marcum volebat comitem, sed Paulus rogabat, ut relinquerent eum, eo quod in Pamphilia ab ipsis discessis-

discessisset; cumque essent contrariæ opinio-
 pinionis, in diversa profecti sunt. Bar-
 nabas sumens secum Marcum ivit in
 Cyprum. Paulus habens apud se Silam,
 discessit, postquam a fratribus Dei gra-
 tiæ commendatus est. Hæc contestatio
 profuit Marco, quem S. Paulus sequenti
 tempore utiliter adhibuit; fuitque hujus
 separationis emolumentum, ut Evange-
 lium pluribus in locis annuntiaretur.

Sæculum I.
 A. C. 42.

Chrys. hom.

34. in act.

Col. 4. 10.

2. Tim. 4. 11.

Act. 15. 41.

Act. 16. 1.

2. Tim. 1. 5

Chrys. hom.

34. in act.

XVI. 3.

*Aug. de men-
 dacio c. 5. n. 8.*

S. Paulus cum Sila perambulans Sy-
 riam, & Ciliciam, solidabat Ecclesias, ex-
 hortatus, ut decreta Apostolorum, & Pres-
 byterorum Jerosolymæ servarent. Ve-
 nit Derben, & Lystris, ubi Discipulum
 invenit nomine Timotheum, cujus bona
 erat fama apud omnes Discipulos Lystris,
 & Iconii; Patrem habebat Gentilem,
 Mater vero ejus Eunice Judæa erat fide-
 lis; sed & Avia ejus Lois in vera fide vi-
 xerat. Hunc Paulus volebat secum du-
 cere, sed antea circumcidit eum propter
 illius Regionis Judæos, quibus in animum
 induci non potuisset, ut Doctrinam ab
 incircumciso acciperent; sed etiam, nisi
 fecisset Paulus, consanguineis Matris e-
 jus, qui erant Judæi, potuisset videri an-
 sam præbuisse, ut crederent, ipsum a Le-
 gis Ceremoniis abhorreere; ipse vero vo-
 lebat indicare, si Gentiles Ceremonia-
 rum onus non suscepissent, non ideo fa-
 ctum, quod eas esse malas crederent, sed

Saculum I.

A. C. 42.

1. *Tim.* 4. 14.2. *Tim.* 1. 6.*Act.* 16. 6.*Plin.* 1. 5. c. 30.*Act.* 16. 10.*Iren.* 1. III.

c. 14.

Hier. de
Script. in
*Lucam.**Act.* 16. 13.

non amplius necessarias. Cognoscens Paulus per Spiritum Prophetiæ, Timotheum a Deo electum ad sacrum Ministerium, cum Presbyteris Ecclesiæ imposuit ei manus; sicque ei Gratia collata est.

Itaque Paulus duobus jam comitibus Sila, & Timotheo Ecclesias visitando per mediam Phrygiam, & Galatiam transibat, sed Spiritus S. eos in Asiæ Provincia evangelizare vetuit. Cum venissent in Mysiam, voluntas erat in Bithyniam transire, nisi Jesu Spiritus prohibuisset. Venerunt ergo Troaden civitatem Asiæ maritimam, alias dictam Antigoniam; ibi noctu Paulo in visione apparuit quidam Macedo, rogans, ut in Macedoniam transiret. Illico obtemperavit Paulus de vocatione Dei certus; & cum Sila, & Timotheo Troade solvit. Creditur S. Lucas hic primo eum secutus, quia in historia Actuum Apostolorum a se conscripta hic primo de se ipso mentionem facit. Erat Antiochenus, professione Medicus, & deinceps in omnibus itineribus S. Pauli indivisibilis comes.

§. XXXV.

S. Paulus in Macedonia.

Act. 16. 13. Troade recta Samo-Thraciam perrexere, altera die Neapolim, inde Philippos, Romanorum in Macedonia coloniam, ibi

ibi aliquot dies morati. Die Sabbati ex-
tra portam civitatis ivere ad fluvium, ubi
erat Proseuca, seu locus orationis, sicut
Judæi habere consueverant, præter Syna-
gogas, quæ erant in civitatibus; ibi S.
Paulus, & socii ejus confidentes, ad con-
gregatas fæminas loquebantur, quas in-
ter Lydia purpuraria ex civitate Asiæ
Thyatira credidit Evangelio. Baptizata
est cum tota domo, & Apostolos ad se
divertere coegit.

Sæculum I.
A. C. 42.

Cum irent in oratorium, puella, ex
qua malignus spiritus, quo possidebatur,
prophetabat, clamabat post eos: *Viri
isti sunt servi Dei Altissimi, qui vobis
viam salutis annuntiant*; sic pluribus die-
bus clamans, misericordiam movit Pau-
lo, qui respiciens, dixit spiritui: *Præci-
pio tibi in Nomine Jesu Christi, ut ex
hac puella exeas*; exivitque eadem hora,
Domini illius puellæ, qui ex responsis
ejus quæstum fecerant, spe lucri am-
missa, comprehensos Paulum, & Silam
in foro coram Magistratu sistunt, dicen-
tes: *Ecce viri Judæi! qui conturbant
civitatem, & vitæ rationem docent, quam
nobis Romanis amplecti non licet*. Insur-
rexit etiam populus contra eos, & Ma-
gistratus jussu, scissis eorum vestibus, vir-
gis cæsi sunt; deinde in carcerem missi,
quos custos, sollicite sibi commendatos,
pedicis induit.

F 5

Media

Sæculum I.

A. C. 42.

Media nocte Paulum, & Silam orantes, & laudantes Deum concaptivi audiebant. Tunc supervenit terræ motus, & carceris fundamenta concussa sunt; aperiuntur portæ, dissiliunt catenæ. Jamque custos sibi vim erat illaturus, putans omnes captivos effugisse, cum Paulus clamavit: *Ne malum tibi intuleris, ecce omnes adsumus.* Tum custos tremens ad pedes Pauli, & Sylæ prostratus, quærebat, quid facto opus, ut salvus fieret. Eadem nocte instructum, baptizarunt cum tota domo sua; ipse vero lavit eorum vulnera, cibis refecit, & lætabatur cum eis. Altera die adsunt a Rectoribus civitatis lictores portantes virgarum fascēs, cum mandato, ut eos liberarent; sed S. Paulus: *Laniarunt, inquit: corpora nostra virgis sine omni judicio publice, & miserunt in carcerem, nos, qui cives Romani sumus, nunc secreto dimittunt; non fiet ita, sed ipsi veniant, & educant;* id cum audissent Majores, eos scilicet esse cives Romanos, timuerunt, & venerunt, factum excusantes, cum precibus, ut civitate discederent. Ex carcere egressi, domum Lydiae intrarunt, & fratres consolati, profecti sunt.

Act. 17.

Philippis Paulus cum sociis suis transivit civitates, Amphilopolim, & Apolloniam, veneruntque Thessalonicam Macedoniae Metropolim. Quidquid mali Philippis

lippiis sustinuerant, nullatenus obstabat, quo minus confidenter prædicarent Thes-
 salonica. Erat ibi Judæorum Synagoga; hanc pro more ingressus Paulus tribus
 continuis Sabbatis ex Scripturis Myste-
 rium Jesu Christi eis explanabat, ver-
 ba miraculis confirmans, & donis Spi-
 ritus S. nec in vanum cecidit ibi semen
 verbi divini, nam non Judæi solum, sed
 non modicus etiam Gentilium numerus,
 qui jam prius Deum adorabant, & multæ
 faminæ natalibus insignes Fidelium nu-
 mero adscripti sunt. Novelli isti prædica-
 tionem Apostolorum accipiebant, non ut
 verbum hominum, sed verbum Dei. Imi-
 tabantur Ecclesias Judææ, ut essent Ec-
 clesiarum Macedoniæ, & Achaïæ exem-
 plar, in mediis tribulationibus gaudium
 Spiritus S. retinentes. Multas iis affli-
 ctiones tolerandas prædixerant Apostoli;
 nec enim Discipulis adulabantur, nec glo-
 riam propriam, nec utilitatem quære-
 bant; in medio fratrum se ipsos parvulos
 faciebant, sicut nutrix, quæ blanditur fi-
 liis suis. Et quamvis tanquam operarii
 Jesu Christi potuissent a Fidelibus vitæ
 necessaria exigere, malebant diu noctu-
 que laborare, ne cuiquam oneri essent,
 & omnibus vitandæ avaritiæ, pigritiæ,
 & nimiae sollicitudinis exempla præbe-
 rent.

Sæculum I.
 A. C. 42.

1. Theff. 2. 4.
 S. Paulus.

1. Theff. 3. 4.
ibid. 2. 5. 6.

Sola

Sæculum I.
A. C. 42.

Phil. 4. 15.

Act. 17. 5.

Sola Ecclesia Philippenfis S. Paulo sub-
fidio temporali profuit, quale ipsi bis
Theffalonicam submisere. Et hæc qui-
dem S. Pauli, & Silæ in Macedonia erat
conversatio.

Judæi, torquente æmulatione, quo-
rumque pessimorum de plebe audacia usi,
Theffalonicæ turbas excitarunt, concur-
rentes ad Jasonis domum, ubi Apostoli
habitabant, iisque absentibus, ipsum Ja-
sonem cum fratrum quibusdam arre-
ptum, ante Principes civitatis trahunt;
accusationis capita proponebant his ver-
bis: *venerunt viri, qui turbas cient in*
populis, quos Jason in domum suam susce-
pit; legibus Imperatoris non obtemperant,
sed dicunt, esse alium Regem, nomine JE-
sum. His commotus populus est, & Ma-
gistratus; nihil tamen durius statutum,
præterquam quod Jason, & alii cautio-
nem præstare debuerint se iterum sisten-
di, & sic dimissi sunt.

Act. 17. 10.

Chrysost. hic.

Fratres vero prompte, & noctu Pau-
lum, & Silam miserunt Berœam, ubi Sy-
nagogam ingressi sunt. Judæi Berœæ me-
liori mente erant, quam Theffalonicen-
ses, & magno fervore receperunt ver-
bum Dei, quotidie scrutantes Scripturas,
ut cognoscerent, an ea, quæ dicebantur,
iisdem consona essent. Multi credide-
runt, & multi etiam Gentiles, præter
mulieres nobili genere ortas; quod ubi
Judæis

Judæis Theſſalonicenſibus relatum, vene-
runt Berœam, ut commoverent plebem;
ſed fratres feſtinarunt emittere Paulum,
quaſi ad mare iturum, Sila & Timotheo
remanentibus.

Sæculum I.
A. C. 42.

§. XXXVI.

S. Paulus Athenis.

Qui S. Paulum comitabantur, deduxe-
runt eum Athenas, unde illos re-
mittens, Silæ, & Timotheo ſignificare ro-
gabatur, ut quantocius ad ſe venirent. Dum
Paulus eos Athenis manet, zelo accenſus
eſt, videns, quantis Idololatriæ tenebris
hæc civitas involveretur. Is enim erat
locus totius Græciæ, quo ſuperſtitio qua-
ſi propria in ſede regnabat, & Athenien-
ſes a cunctis Gentibus inter omnes reli-
gioſiſſimi habebantur. Paulus in Syna-
goga ſermocinabatur cum Judæis, aliis-
que, qui adorabant Deum, in foro pu-
blico autem cum omnibus. Magna ſem-
per Athenas, non tantum ex Græcia, ſed
ex omni Regione peregrinorum multitu-
do conſuebat, tanquam ſcientiarum, ar-
tium liberalium, & morum elegantiae pa-
triam. Præcipua Athenienſium ſive in-
colarum, ſive hoſpitum occupatio erat,
ut nova, vel narrarent, vel diſcerent; in-
ter alia vitia eminebat apud eos curioſi-
tas; auſcultabant ergo Paulum, quia Do-
ctrinam

Jof. in App.

lib. II.

Pauſ. l. 2.

Sæculum I.
A.C. 42.

doctrinam novam afferebat. Quidam Philosophi disputabant cum eo, variis enim eorum Sectis Athenæ scatebant; majori inter alias auctoritate pollebant duæ, Epicureorum, & Stoicorum. Epicurei felicitatem constituebant in sensuum delectatione; Stoici econtra in perfectione rationis, & virtutibus moralibus; utraque Secta de Deo erat parum sollicita. Ideo plerique Doctrinam S. Pauli spernebant. Quosdam tamen curiositas, & desiderium subiit, hanc Doctrinam penitus perspiciendi, duxeruntque eum in Areopagum.

*Incurf. de
Areop. c. 9.*

Is erat locus, ubi Judicum selectorum societas conveniebat, quorum erat de rebus summi momenti cognoscere, quæ causam capitis, Religionem, aut mores spectabant. Tribunal totius Græciæ famosissimum. Cum illuc intrasset Paulus, occasionem dicendi sumpsit ex altari, quod in civitate viderat, ignoto Deo sacrum. Ajunt inscriptionem fuisse talem:

Hier. in ep. Diis Asiæ, Europæ, & Africæ, Diis ad Tit. 1. 12. ignotis, & peregrinis. Hæc erat ho-
Chrysof. in rum Infidelium in superstitionis excessu
acta. 17. 11. cautio, ne quamdam usque Divinitatem
24. hom. 38. incultam præterirent; sed cum æmulatione cæteros inter populos hospitalitatis leges erga Deos, & homines studiose observarent.

Pren-

Prenfata hac occasione S. Paulus ad eos; hunc Deum quem ignotum adorarent, esse verum Deum, Creatorem cœli, & terræ, qui non habitaret in Templis, nec species ejus ab operibus hominum posset spectabilis reddi, cum ipsi homines sint opera ejus. Deum hominum ignorantiam miseratum, eos ad pœnitentiam invitare, comminatione judicii, in fine temporum ab homine exercendi, quem, ut in eum crederent, a mortuis resuscitasset. Athenienses de resurrectione mortuorum audientes, quidam irridebant; alii dicebant: *Audiemus te de hac re iterum.* Fuerunt, qui Paulum secuti, conversi sunt; inter alios Dionysius Areopagitarum unus, & mulier nomine Damaris. Hic Dionysius fuit primus Atheniensium Episcopus.

Sæculum I.

A. C. 42.

Inter hæc Silas, & Timotheus advenire; Timotheum quidem Paulus Thessalonicam misit, & Silam in Macedoniam, haud dubie ad aliam civitatem, ubi exhortaretur, & confirmaret Fideles. Ipse solus Athenis mansit. Desiderio quidem tenebatur vehementi per se visendi Thessalonicenses, amabat enim hanc Ecclesiam; sed bis itineri accinctus, impeditus est a Satana; cum tamen mutua consolatione indigerent, suum illuc misit Discipulum.

*Dionys. Cor.
ap. Euf. IV.
hist. c. 23.*

*1. Theff. 2. 17.
3. 1. 2.*

c. 2. 18.

§. XXXVII.

Sæculum I.
A. C. 49.

§. XXXVII.

S. Paulus Corinthi.

- Act. 18.* Athenis discedens, ivit Corinthum, ubi invenit Judæum nomine Aquilam ex Ponto oriundum; is non multo ante id temporis cum uxore Priscilla ex Italia fugerat, post Imperatoris Claudii mandatum, ut omnes Judæi Roma excederent. Id contigit anno Regni ejus nono, Jesu Christi quadregesimo nono, propter tumultus continuos, quos occasione Evangelii, & Nomen Jesu Christi ciebant.
- Suet. Claud. c. 25.* S. Paulus apud Aquilam habitabat, cum eandem artem profiterentur, quæ erat, tentoria conficere ex corio, quibus milites in bello utebantur. Apud Judæos opificia in honore erant. Sapientissimi eorum Discipulis suadebant, suis manibus operarentur, ut nemini oneri essent, ad exemplum Prophetarum. Illas artes memoria retinere, quas plures inter Rabinos celeberrimi exercuerant, dum aliis carbonarium, aliis sutorium, aliis aliud fuerat opus. Laborabat ergo Paulus, eratque illi effatum familiare: qui non laborat, non manducet.
- Chrys. Pars. Abarbanel. Nahal. Aboth.*
- Act. 20. 34.* Corinthi S. Paulus singulis Sabbati diebus Nomen Jesu Christi annuntiabat, convertens Judæos, & Gentiles. Silas, & Timotheo ex Macedonia reversis, Paulus multo magis urgebat Judæos, ut in Jesum
- 2. Theff. 3. 10.*
- Act. 18. 4.*

Iesum crederent; ipsis vero contradi-
 centibus, & blasphemantibus, excussit
 vestimenta sua, inquit: *Sanguis vester*
erit super capita vestra; ego autem sum
innocens; & ecce convertor ad Gentes; &
 inde exiens, intravit ad quemdam Titum
 Justum servum Dei, cujus domus erat Sy-
 nagogæ contigua. Plures tamen Corinthii
 fide suscepta baptizati fuerant; inter alios
 Stephanas cum domo sua, quem S. Pau-
 lus manu sua baptizavit; & hæ fuerunt
 Achajæ primitiæ. Baptizavit etiam Cris-
 tum Synagogæ Principem, & Cajum.
 Paucos autem ipse baptizabat, quia
 non ut baptizaret, sed ut prædicaret,
 missus erat. Quadam nocte per visio-
 nem firmatus a Domino dicente sibi:
Ne timeas loqui, quia ego tecum sum; ne-
mo tibi nocere poterit, & permagnus mi-
bi in hac urbe est populus. Cum Athena-
 rum, & Lacedæmonis gloria jam a mul-
 to tempore decrevisset, Corinthus inter
 civitates Græciæ facile prima evaserat.
 In Isthmo Peloponesi posita, commerciis
 erat opportunissima propter communica-
 tionem terrarum, & marium, quorum
 istud in Asiam, illud vero in Italiam viam
 aperiebat. Hinc, id est, ad Occasum erat
 portus Lecheus, ad Orientem portus Cen-
 chreus tribus, & dimidia leucis Corintho
 distiti. Erat ergo hæc civitas & opulentis-
 sima, & populentissima, Rectoribus, & Phi-
 loso-

Sæculum I.
 A. C. 49.

I. Cor. I. 16.

C. 16. 15.

I. Cor. I. 14.

Chrys. arg.

in I. Cor.

Strab. l. 8.

p. 378.

Hist. Eccles. Tom. I.

G

loso-

Sæculum I. philosophis referta. Cœterum dissolutionis,
 A. C. 50. & licentiæ non erat modus. Mansit ibi S.
 Paulus anno, & dimidio, ab anno Chri-
 sti quinquagesimo, usque ad quinquage-
 simum secundum. Multa ibi passus est,
 multaue edidit miracula.

§. XXXVIII.

Evangelium S. Lucae.

S. Paulo in Achaja, & Bæotia commoran-
 te, S. Lucas ejus comes, scripsit Evan-
 gelium. Creditur illud esse, quod S. Pau-
 lus in suis epistolis vocat suum, & de eo-
 dem Luca loqui, quando mentionem fa-
 cit de quodam fratrum, cui laus acqui-
 sita est per omnes Ecclesias in Evangelio.
 S. Lucas non viderat Dominum, sed scri-
 psit secundum relationem eorum, qui vi-
 derant, & ab initio verbo Dei ministrave-
 rant, id est, Apostolorum, quorum erat
 Discipulus, peculiariter autem Pauli. Pro-
 positum ipsi erat, veritatem tueri adver-
 sus suspectas, & fabulosas narrationes
 quorundam Pseudo-Apostolorum, qui
 historiam eorum, quæ inter Fideles con-
 tigere, texuerant. Scripsit vero Græce,
 illudque ad quemdam Discipulum nomi-
 ne Theophilum direxit, quem ex verbis,
 quibus eum compellat, virum inter suos
 præcipuum fuisse credibile est.

§. XXXIX.

Hier. Præf.
in Matth. id.
de script.

Rom. 2. 16.

c. 16. 25. 2.

Cor. 8. 18.

Luc. 1. 2.

Iren. 1. c. 20.

III. c. 11.

Tert. IV.

in Marc. c. 2.

Luc. 1. Orig.

hom. in Luc.

Epiph. hæc.

51. c. 17.

Ambr. in

Luc. 1.

§. XXXIX.

Sæculum I.

A. C. 50.

Epistolæ ad Thessalonicenses.

Corintho S. Paulus duas epistolas ad Thessalonicenses dedit, quæ sunt ordine temporis primæ, sed fuerunt postea secundum Ecclesiarum Dignitatum dispositæ. In ambarum principio ponuntur nomina duorum Discipulorum, qui cum ipso erant, Sylvani, & Timothei, Sylvanus enim idem est, qui Silas. In prima cum tenerrimi amoris indiciiis Fideles Thessalonicenses consolatur, & roborat in medio afflictionum eorum, quas a suis concivibus sustinebant. Exhortatur, ut in observatione præceptorum perseverarent. Eleemosinis, quas in totam Macedoniam spargebant, fratres juvare pergerent. Laboris amantes, & quieti essent; bonam famam apud paganos conservarent. Monet etiam; de morte amicorum non tristentur, propter spem resurrectionis; & expectarent diem Domini, sine sollicitudine, & curiositate sciendi adventus diem. Vigiliis, & bonis operibus confiderent. Commendabat illos, qui operi Dei ministrabant, eos regebant, & exhortabantur, id est, Presbyteros, & Pastores. Rogabat, ut illis charitatem abundanter impartirentur, & cum iisdem pacem haberent. In fine obsecrat, ut coram omnibus

I. Thess. 5.

12.

G 2

bus

Sæculum I.
A. C. 50.

bus fratribus sua legatur epistola. Talis est ad Theſſalonicenſes prima.

Secunda ideo potiffimum ſcripta, ut eos metu liberaret a falſis rumoribus, qui in vulgus ſpargebantur, imminere diem Domini. In memoriam revocat, quæ

Chryſoſt. ad eis a ſe dicta, addens: *Tenete traditiones,*

2. Theſſ. 4. *quas accepiftis ſive viva voce, (*) ſive per epistolam meam.* Unde clarum fit, Apoſtolos plurima docuiſſe viva voce, quæ non minus, ac ſcripta, fide digna ſunt. Deinde comminationibus ſeveris turbulentos, & ignavos terret.

2. Theſſ. 3. *Si quis, inquit: mandatis noſtris non obedit, notate, & cum eo non communicate, ut ferat confuſionem; (**) attamen eum non reputate inimicum, ſed tanquam fratrem corrigite.* Finit his verbis: *Hæc ſalutatio eſt manus meæ,* indicium faciens, quomodo cognoscerentur ejus epistolæ.

§. XL.

Seditiones Judæorum.

Jof. XX. Interea magni motus inter Judæos, & ant. c. 5. 11. Samaritas Palæſtinam turbabant. Judæis

(*) Ex his Apoſtoli verbis traditiones contra Hæreticos probantur.

(**) Hic habemus exemplum excommunicationis tempore Apoſtolorum.

dæis ex Galilæa Jerosolymam ituris, ordinaria per Samariam erat via. Quadam die cum per urbem Naim in magna planitie sitam, transirent, rixis inter transeuntes, & habitatores exortis, ferro non pepercerunt, multique Galilæorum occisi; quod ubi eorum Primores cognoverunt, Cumanum Judææ Præfectum adire, vindictam postulantes. Is, Samaritarum muneribus corruptus, dissimulavit. Hinc Galilæi offensi, Judæorum plebem excitant, ut sumptis armis in libertatem se assererent. Magistratus quidem pacandis animis intenti, se Cumanum ad justitiam administrandam coacturos promittebant, sed plebeji spreto consilio ad arma decurrunt, Ducem secuturi Eleazarum, Dinei filium; erat is Prædonum Princeps, qui a pluribus jam annis montes obsidebant; hoc tunc præeunte Judæi Samaritarum quædam oppida direptionibus, & incendiis vastant.

Hac re ad Cumanum delata, militem adducit, arma Samaritis distribuit, in Judæos movet, quos ubi affecutus est, multi eorum strati, captique. Tunc Majores Jerosolymitarum saccis induti, sparsisque super capita cineribus flectere plebejorum animos adnitebantur, ut arma ponerent, nisi Patriam ruinæ, Templum incendiis, uxores, & liberos certissimo captivitatis periculo vellent expositos;

Sæculum I.
A.C. 50.

positos; & vero persuaferunt, ut ad sua reverterentur. Latrunculi ad nota sibi propugnacula rediere. Ab hoc autem tempore tota Judæa grassatoribus, & latrociniiis infestari non cessavit.

Samaritæ Vinidium Quadratum Syriæ Præsidem, qui tunc Tyri degebat, conveniunt, Judæos accusantes, quod eorum oppida deprædati essent; quod autem accusationis caput; illos contempta Romanorum auctoritate sibi ipsis iustitiam administrare præsumpsisse. Judæi econtra seditionis causam rejicere in Samaritas, maxime vero in Cumanum, qui auro corrumpi sustinuisset. Quadratus iudicium, usque dum ipse in Samariam veniret, distulit. Non multo post venit in Samariam, ubi auditis partibus cognovit, Samaritarum culpa tumultum excitatum, cum vero nec Judæi essent innoxii, illos, quos Cumanus ceperat, cruci affigi jubet; Ananiam summum Pontificem vinculis onustum, cum Samaritarum, & Judæorum præcipuis Romam mittit. Immo & ipse Procurator Cumanus, & Tribunus Celer eandem profectionem Romanam inire iussi. Ipse Jerosolymam contendit, ubi omnia tranquilla, & Judæos in celebratione festi Paschalis occupatos videns, rediit Antiochiam.

Cuma-

Sæculum I.
A. C. 50.

Cumanus, & Samaritæ Romæ Claudii Cæsaris libertorum, qui omnia poterant, favorem coemerunt, parumque abfuit, ut Judæi causa caderent, nisi Junior Agrippa, tunc Romæ præsens, Imperatricis Agrippinæ gratia animum Cæsaris immutasset. Hanc ergo sibi ipsi causam referri jussit, & judicans Samaritas turbarum omnium fuisse incentores, illos, qui Romam venerant, morte plectit, Cumanum exilio mulctat. In Tribunum Celerem insolitum mortis genus decrevit, ut nempe Jerosolymam reductus, tamdiu per urbis plateas raptaretur, donec animam egisset. In Cumani locum Judææ Procurator Claudius Felix Pallantis frater ex charissimorum libertorum numero suffectus.

§. XLI.

S. Pauli itinera.

Achajæ Proconsul Corinthi residebat, ejusdem Provinciæ Metropoli; tunc temporis hoc munere fungebatur Lucius Junius Gallio, Philosophi Senecæ frater, ad cujus tribunal Judæi S. Paulum adducunt, accusantes, quod homines induceret ad serviendum Deo, modo Legi contrario. Cum Paulus loqui inciperet, ut se defenderet, Gallio ad Judæos: *Si de læsione justitiæ, aut commisso crimine ageretur,*

Act. 18. 12.

Sæculum I.
A. C. 50.

retur, audirem vos; si vero præter quaestiones verborum, & Nominis de Lege vestra affertis nihil, id vobis relinquo, & in his iudex esse nolo. Ita eos a suo tribunali discedere iussit; nec curæ fuit, quod adstantes Solthenem Principem Synagogæ, ipso spectante, percuterent.

Paulus diu Corinthi commoratus, valedixit fratribus, navemque conscendit cum Aquila, & Priscilla transmissurus in Syriam, priusquam autem solveretur, capillos sibi præscidit, propter votum Nazæorum, quod juxta Legem fecerat. Ephesum appulsi sunt, ubi Aquila, & Priscilla manserunt, ipse vero, quamvis a Judæis rogatus, noluit ibi morari, sed transivit Cæsaream Palæstinæ, inde Jerosolymam, ubi salutavit Ecclesiam, & deinde Antiochiam Syriæ. Aliquanto tempore ibi consumpto, percurrit Galatiam, & Phrygiam, ubique firmans Discipulos in fide. A Galatis susceptus est, sicut Angelus Dei, immo sicut Christus Dominus; tanto enim ejus amore afficiebantur, ut si expedisset, ejus gratia sibi oculos efrodissent.

Act. 18. 24.

Venit interea Ephesum Judæus Alexandrinus nomine Apollo, vir eloquens, & in Scripturis versatissimus. Doctrinam Domini didicerat, eamque cum diligentia, & fervore docebat; sed non nisi Baptismum Joannis noverat. Cum Aquila, &

& Priscilla eum audivissent, melius instru-
xere, & volentem proficisci in Achajam,
scripta epistola fratribus commendarunt,
venit ergo Corinthum, ibi Fideles con-
firmans, & convincens Judæos, utiliter
verbo Dei serviebat.

Sæculum I.
A. C. 50.

§. XLII.

S. Paulus Ephesi.

Cum Apollo esset Corinthi, S. Paulus
Ephesum venit, postquam superio-
res Asiæ minoris partes peragrasset. Ibi
Discipulos numero duodecim invenit,
qui nesciebant Spiritum S., sed tantum
Baptismo Joannis baptizati erant. Hos
baptizari curavit in Nomine Domini JE-
su. Tunc imposuit eis manus, & Spiri-
tus S. venit super eos, ita ut loquerentur
varias linguas, & prophetizarent. Ite-
rum dignoscuntur hic, sicut in conver-
sione Samariæ, duo distincta Sacramenta;
Baptismus, qui etiam ab aliis administra-
tur, nimirum a Presbyteris, aut Diaco-
nis, & impositio manuum, ut reciperetur
Spiritus S. id est, Confirmatio, quæ non
nisi ab Apostolis ipsis, & eorum Succes-
soribus Episcopis tribui potest. Tribus
mensibus ibi Paulus Synagogam intrabat,
audacter evangelizans; cum vero inter
illos essent Judæi indurati, qui publice
Doctrinam Domini blasphemabant, iis
relictis,

Act. 19.

sup. n. 7.

Act. 19. 8.

Sæculum I. relictis, segregavit Christianos. Cum
 A. C. 50. que antea tantum diebus Sabbati in Synagoga docuisset, abhinc singulis diebus evangelizabat in Schola cujusdam nomine Tyranni. Id duobus annis ab ipso factum, ita ut omnibus, qui in Asia habitabant, Judæis, & Gentilibus notum fieret Evangelium.

Act. 20. 31. Tres circiter annos S. Paulus Ephesi instituendis, & admonendis Fidelibus diu noctuque cum lachrymis publice, & per domos exegit. A nemine quidquam accipiebat, sed labore manuum suarum sibi, & sociis necessaria subministrabat; exemplum præbens animi nullum com-
Act. 19. 11. modum quærentis. Multas persecutiones, & insidias Judæorum passus, homines oppugnans indomitis feris ferociores.

1. Cor. 15. 32. Simul his ingentia edebat prodigia, ut etiam sudaria, & cingula, quæ tetigerat, morbos curarent, & ejicerent Dæmones.

Jos. VIII. ant. c. 2. pag. 257. Orig. tr. 35. in Matth. 27. 63. Erant quidam Judæorum per orbem vagi, quos Exorcistas dicebant, qui se Dæmones invocationibus ejicere, & hanc scientiam ex Doctrina Salomonis hausisse jactitabant, & inter hos septem fratres Scevæ Pontificis filii. Cum duobus ex illis in mentem venisset, quemdam Dæmoniacum in Nomine Jesu, quem prædicabat Paulus adjurare; ait Spiritus malignus: *Jesum novi, & Paulum scio, vos autem, qui estis? &c.* Simul Energumē-
 nus

nus irruit in eos, & viribus prævalens, ita Sæculum I.
 mulctavit, ut nudi, & vulnerati domo A. C. 54.
 fugerent.

Hoc factum omnibus Judæis, & Gen-
 tilibus Ephesi cognitum, in Gloriam No-
 minis Domini cessit. Multi Fideles venie-
 bant, confitentes peccata sua. Ecce! no-
 tabile confessionis exemplum post baptis-
 mum. Multi, quibus vanæ curiositatis
 studium fuerat, comportatos libros co-
 ram omnibus in ignem coniecere, quo-
 rum valor æstimatus, ad quinquaginta
 drachmarum millia ascendit; quæ sum-
 ma nostræ monetæ comparata plusquam
 quindecim librarum millibus æquiva-
 ret. Libri Magici fuisse creduntur, nam
 Ephesiorum olim litteræ mysticæ erant
 celeberrimæ.

15750. libræ,
 ad octo esse:
 drachma.

Hesych. Eph.
 litt. Clem.
 Alex. 5.
 Strom.

§. XLIII.

Claudii obitus. Nero Cæsar.

Claudius Imperator anno Regni tertio
 decimo Agrippæ juniore Regi Judæo-
 rum Tetrarchiam Philippiis, & Bataneam

Jos. XX.
 ant. c. 20.
 p. 693.

regendam tradidit, cum Trachonitide, &
 Abila, quæ fuerat Tetrarchia Lyfania,
 ablata eidem Calcidia, quam quatuor an-
 nis possederat. Anno sequenti, Jesu Chri-

A. C. 54.

sti quinquagesimo quarto, Asinio Marcel-
 lo, & Acilio Aviola consulibus, obiit Im-

Suet. Claud.
 n. 44.

perator Claudius ex veneno ab uxore A-
 grippina

Dio lib. 60.

Sæculum I.
A. C. 54.

Jos. XX.
ant. c. 5.
p. 694. bell.
II. 12. p. 696.

grippina propinato. Annum ætatis agebat sexagesimum quartum, & tredecim annis & octo mensibus regnaverat. Nero filius ejus adoptivus, & gener successit. Filius erat Agrippinæ, & Domitii primi ejusdem mariti, regnavitque etiam tredecim annos, & octo menses. Is juvenis Imperator partem Galilææ Agrippæ dedit, subjiciens ei Tiberiaden, & Tarichæam; sed & adjunxit Juliadem ultra Jordanem cum quatuordecim circumjacentibus pagis. Reliqua Judææ a Felice Romano procurabantur.

§. XLIV.

Epistola ad Galatas.

Gal. I. 6.

Paulopost profectiōem Pauli in Galatiam, inde relatum est, quosdam falsos fratres ibidem fidem Fidelium turbasse, prædicantes; circumcisionem esse necessariam cum omnibus Legis Mosaicæ parergis, idque ideo docebant, partim ut placerent Judæis, partim ut se a Gentilium persecutionibus tutarentur, si non Christiani esse, sed Judæi existimarentur. Scientes autem S. Pauli Doctrinam sibi adversam, ejus auctoritatem imminuere adlaborabant; eum non nisi secundi ordinis esse Apostolum, sicut Barnabam, electum, & institutum a primis Apostolis, quos JESUS Christus vocaverat; hos Apostolos

postolos primi ordinis, quales SS. Petrus, Joannes, & Jacobus, esse Ecclesiae fundamenta, qui Dominum in terra viderunt, & cum eo fuissent conversati; eos circumcisioni, & observationi legalium favere, cum Paulus ea contemneret, ut Gentibus adlaretur.

His calumniis retundendis, & Galatis ad sanam Doctrinam reducendis scripsit epistolam stilo vehementi; in principio declarat, se esse Apostolum non vocatione hominum, sed ipsius Jesu Christi, & Dei Patris; se a Jesu Christo per revelationem fuisse instructum, & ab hominibus nihil didicisse; post conversionis suae prodigium tres annos effluxisse, antequam isset Jerosolymam, nec ultra quindecim dies ibi mansisse, nec ullum Apostolorum praeter Petrum, & Jacobum vidisse. Illuc se post quatuordecim annos urgente revelatione reversum, & cum iisdem Apostolis collocutum, & Joanne; eorum instructione vero non fuisse indigum. Refert deinde, quomodo S. Petro in faciem contradixisset, eo quod separans se a Gentilium conversorum consortio, eos velle ad Judaismum compellere videretur.

His factis in suam defensionem expositis, Deoque in testem vocato, procedit ad explicationem Doctrinae; docetque hominem per observationem Legum caeremonia-

Saeculum I.
A. C. 54.

Gal. 1. 1.

1. 12. 13.

Gal. 2.

sup. n. 33.

1. 20.

2. 15. 16.

Sæculum I.

A. C. 54.

remonialium non justificari, sed per fidem in Jesum Christum, ita ut etiam ii, qui in Judaismo nati sunt, hac fide indigeant. Si enim Lex ad justificationem suffecisset, Jesum Christum in vanum fuisse mortuum. Probat fidei, & operum legalium differentiam per sensibiles S. Spiritus effectus, & miraculorum dona, quæ in ista Ecclesia erant communia; sicut in cæteris; *Nam, inquit: non per opera Legis hanc gratiam accepistis, sed per fidem, quæ vobis annuntiata est.* Probat autem per eorum tribulationes, quæ erant magnæ, & quas in irritum sustinere non deberent; deinde ad originem fœderis Dei cum suo populo rediens, ait; Abrahamum per fidem justificatum fuisse; & ex hoc sequi, illos, qui fidem haberent, esse veros Abrahamæ filios, & illius Benedictionis, quæ in ipso omnibus nationibus promissa est, participes. Promissiones Abrahamæ, & singulariter ejus filio factas, de Jesu Christo intelligendas, nec eas a Lege multo posteriore debere annullari; itaque hæreditatem æternam fidei deberi juxta promissionem. Allegoriam duorum liberorum Abrahamæ sic explicat: *Ismael natus ex ancilla, & filius Abrahamæ secundum carnem; Isaac natus secundum promissionem, & ex libera; Ismael figura est fœderis antiqui, & Jerusalem terrestris; Isaac representat fœdus novum, & Jerusalem cælestem,*

4. 22.

Ismael natus ex ancilla, & filius Abrahamæ secundum carnem; Isaac natus secundum promissionem, & ex libera; Ismael figura est fœderis antiqui, & Jerusalem terrestris; Isaac representat fœdus novum, & Jerusalem cælestem,

lestem, quæ est Ecclesia. Lex ergo erat tantum via ad gratiam, quæ per fidem concederetur. Lex fuerat quasi Tutor, aut Pædagogus, ut regeret populum Dei in sua infantia, & juventute, subjiciens eum rebus sensibilibus. Græci solebant Pædagogos nominare servos, quibus liberorum suorum curam committebant, ut eos dirigerent, custodirent, & primis elementis imbuerent. Pergit S. Paulus similibus: Postquam tempus fidei, & gratiæ advenit, non amplius est distinctio inter Judæum, & Gentilem, liberum, aut servum, virum, & feminam. Omnes in Jesu Christo unum sumus. Omnes filii Abrahamæ, & promissionum hæredes. Circumcisio nihil amplius prodest, sed fides, quæ per charitatem operatur; nam charitas proximi omnem Legem continet.

Tum Galatas hortatur, ut firmi in hac Doctrina permaneant. Quisquis, inquit: vobis aliud annuntiet, quam quod vobis prædicavi, sive ego ipse, sive Angelus de celo, anathema sit. Clarum est, eum loqui de iis, quæ viva voce docuerat, cum non appareat, antea Galatis unquam scripsisse. Subjungit: Dico vobis, ego Paulus: si circumcisionem recipitis, JESUS Christus vobis nihil proderit, & dico unicuique, qui recipit, quod ad totius Legis observantiam teneatur. Monet deinde; in Spiritu vivant; conservent unionem,

Sæculum I.

A. C. 54.

3. 24.

3. 28.

v. 6. 14.

I. 8.

c. 5. 2. 3.

Sæculum I.
A. C. 54.

6. 11.

6. 17.

Act. 19. 21.

nem, alter alterum toleret, & excuset, in suos Doctores sint liberales, utantur tempore ad benefaciendum omnibus, præsertim vero Fidelibus. Notat, se hanc epistolam sua manu exarasse, & in suo corpore gestare stigmata Jesu Christi, id est cicatrices virgarum, aut aliorum vulnerum, quæ diversis occasionibus ei fuissent inflicta, idque ideo meminit, ut hæc stigmata circumcisioni opponat, qua alii gloriabantur, & ostenderet, suppetere sibi, si voluisset, majorem in sua carne gloriandi rationem. Hæc epistolæ ad Galatas substantia.

Ephesi commorans Paulus, movente Spiritu S. proposuit ire in Macedoniam, & Achajam, tum reverti Jerosolymam, & inde Romam proficisci; præmisit in Macedoniam Timotheum, & Erastum, qui se in Ministerio verbi Dei adjuvabant; ipse vero manebat Ephesi, ut Festum Pentecostes expectaret, ubi patentem viam ad Evangelii progressum prævidebat, quamvis cum multis adversariis esset confligendum. Multorum populorum affluxum Dianæ Templi superstitione Ephesum pertrahebat, eratque hæc civitas minoris Asiæ caput, Proconsulis sedes, & Philosophorum, Oratorum, omnisque generis Litteratorum copia abundabat.

§. XLV.

§. XLV.

Sæculum I.
A. C. 54.*Prima ad Corinthios.*

Circa id temporis Paulo a quibusdam Corinthiis de domo Chloes relatum, natas esse in eorum Ecclesia divisiones, cum quidam dicerent: *Ego sum Discipulus Pauli, alius ego Apollo, ego Petri; alii Jesu Christi*, sive quod S. Petrus ibi prædicaverit; constat enim, eum ad institutionem Ecclesiæ Corinthiorum operam contulisse; sive eum alibi prædicantem audiverint. Erant Corinthii Philosophorum Disputationibus assueti, qui in varias Sectas divisi, spretis aliis, Magistri sui nomine nuncupati, apud vulgus sapientia, & eloquentia opinionem captabant. Econtra S. Pauli Sermones, nec longo studio quæsitæ erant, nec ad Syllogismum regulas exacti, indignum reputantis Evangelium Grammaticæ, aut Dialecticæ legibus subicere. Prædicationes ejus argumentis supernaturalibus, Prophetiis, miraculis, & Spiritus Dei signis evidentibus innitebantur. Veram Sapientiam docebat, humana longe altiore, & ejus verbis admirabilis inerat efficacia. Aptè argumentabatur, per veritates auditoribus suis notas, ad sequelas ipsis incognitas deducens; pro opportunitate aut orationem extendebat, aut contrahebat, nunc audientium animos

Dionys. Cor.
ap. Euf. II.
hist. 25.Chrys. arg.
in I. Cor.

I. Cor. 2.

Aug. l. I.
contr. Cresc.
c. 13. 14. &c.
& Doct.
Christ. l. 4. c. 7

Hist. Eccles. Tom. I.

H mos

Sæculum I.
A. C. 54.

mos urgebat, animabat, terrebat, mulcebat, omnes motus ad persuadendum aptos excitabat. Paucis, Dialecticæ, & Rhetoricæ medulla utebatur, abjecto cortice. Nec enim tot negotiis obruto, otium erat, morose eligere, aut verba in Periodos disponere, nec si fuisset, humanæ eloquentiæ verba suppetiissent, quæ Doctrinæ ejus altitudinem assequerentur. Hinc Græcum in scriptis ejus purum non est, sed sæpe Hebraïsmis mixtum; sæpe sermonis constructionem negligit; periodos inchoat, quas non absolvit. Connexio non tam in verbis, quam in sensu quærenda. Nimirum ex corde loquebatur, & rapide dictabat, prout Spiritu Dei agebatur; cæleste lumen, quo replebatur, occultari non poterat; fidei veritates intellectui suo semper præsentibus, clarissimas & evidentes, simul omnes, & omni data occasione aliorum mentibus ingerere gestiebat. Inde epistolarum ejus stylum tot Parentheses, & digressiones, tot hyperbates, & transpositiones duriores reddunt. Cæterum cum Pauli in extrema paupertate viventis externa omnia nil nisi humilitatem, & simplicitatem spirarent, non mirum apud Græcos, mundi vanitatem necdum bene dedoctos, viluisse.

I. Cor. 5. Non tantum hæc Corinthiorum divisio indicata fuerat Paulo, sed & multa præterea;

præterea; quemdam illic Fidelium crimen etiam inter Ethnicos inauditum commisisse, incestum cum noverca, Patris sui uxore. Quosdam, quibus adversum fratrem querela erat, omisso Christianorum arbitrio, coram Pagano-
rum tribunali comparere. Quosdam ipsos fratres defraudare. In ejus Ecclesiæ conventus irrepsisse corruptelas. In conviviiis, celebrationem Eucharistiæ sequentibus, divites cibis abundare, & indigere pauperes. Quosdam donis supernaturalibus, quæ acceperant, inflari, & linguarum peregrinarum notitiam affectare. Quosdam negare mortuorum resurrectionem. Et hos quidem errores aliunde S. Paulus resciverat, sed & eum Ecclesia Corinthiorum per epistolam missam in pluribus, scilicet in materia continentia, matrimonii, & Idolothytorum consuluerat.

S. Paulus itaque Corinthiis rescripsit, S. Paulus ad statim de Sosthene, haud dubie ejus Corinthios. Corinthi socio, mentionem faciens; primo ut eorum superbiam retunderet, ostendit, eos, a longe necdum esse scientes, & sapientes, nisi forte inani imaginatione; sed rudes, & carnales, idcirco quod non unice Jesu Christo adhererent, sed ejus Ministris, jactitantes, se esse Discipulos, alios Pauli, alios Apollo, quasi ipsorum Apostolorum vellent esse
H 2 judices.

Sæculum I.

A. C. 54.

1. Cor. 6.

1. Cor. 2. 17.

1. Cor. 12.

Ibid. 15. 12.

Ibid. 7. 8.

Ibid. 1. 1.

1. 2. 3. 4.

Sæculum I.
A. C. 54.

Tert. de pud.
c. 17.

Hier. in
Ezech. 17. 19

Aug. de fid.
Es op. c. 26.

n. 48.
Chrys. hic
hom. 15.

1. Cor. 5. 9.
Aug. hom.

50. c. 12. id.
cont. Epif.

Parm. lib. 3.
c. 1. 2.

Jos. IX. 22.
XV. 2.

Jos. II. bell.
c. 12. p. 787.

judices. Exprobrat etiam occasione incestuosi; aitque, quod eum absens quidem corpore, sed Spiritu in eorum conventu præsens, jam judicaverit, & Satanæ tradiderit, in perditionem carnis, ut salvetur Spiritui. Hæc traditio Satanæ nihil erat aliud, quam a societate Fidelium separatio, id est, excommunicatio ad tempus, ut reus corrigeretur, quam tunc temporis prodigiose vel morbi, vel alia notabilis pœna sequebantur. Addit: *Scripti vobis in mea epistola; sive de eadem loquatur, sive de quadam alia præcedente, quæ ad nos non pervenit; ne cum impudicis communicetis; de impudicis autem, avaris, aut idololatriis jus sæculi non sum locutus, sic enim toto mundo esset exeundum; sed si quis fratrum deprehenditur impudicus, aut avarus, aut Idolorum cultor, aut detractor, aut ebriosus, aut raptor, nequidem manducetis cum eo; illos autem, qui extra Ecclesiam sunt, non judico.* Itaque primi Christiani magis vitabant Christianorum, cum aliorum scandalo peccantium, & in quos auctoritate Ecclesiæ lata erat sententia, quam ipsorum Paganorum consortium; jamque hujus pœnæ usus apud Judæos fuerat, gravioris delicti reos Synagoga ejicientes. Esseni excommunicati nequidem panem ab aliis extra Sectam suam positis mendicare audebant

audebant propter iuramentum, quo ob-
fringeabantur, sed leguminibus victita-
bant, quo rigore factum, ut quidam fame
enecari sinerentur.

Sæculum I.
A.C. 54.

De Judiciis deinde differens Paulus,
ait; id ipsum Corinthiis peccatum esse,
quod iudicio contenderent; læsionem,
& jacturam pati Christianis præstare,
cum hæ lites Paganis scandalo sint; so-
luto charitatis vinculo futuros Fideles In-
fidelibus contemptibiles. Præterea vix
Christiano sine blasphemiae periculo lice-
bat coram Paganorum tribunali compa-
rere, si enim ei præstandum esset ju-
ramentum, per falsos Deos jurandum e-
rat. Vult ergo S. Paulus ut emergente
propter temporalia lite Christiani a Chri-
stianis judicarentur, & ut viam excusa-
tioni ob Jurisperitorum defectum occlu-
deret, ait, vilissimos eorum sufficere, qui
in re tantilla essent iudices. Patet, hæc
iudicia, nil nisi simplex arbitrium fuisse,
cum tunc omnis potestas civilis ad Ro-
manos devoluta esset. Diu autem con-
suetudo in Ecclesia viguit, quod Fideles
coram Infidelibus causam non dicerent,
sed Episcopi arbitrio lites dirimerentur.

§. XLVI.

Præcepta de Continentia.

In causa Matrimonii ait S. Paulus ad Co-
rinthios; continentiae perfectæ sta-
tum

H 3

tum

Sæculum I.

A. C. 54.

tum inter cæteros esse optimum; conjugati vero debitum sibi redderent, nec abstinerent nisi brevi tempore propter orationem; & hoc quidem utriusque consensu; *Ne, inquit: tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram;* hujus enim civitatis summa erat intemperantia. Subjungit Apostolus, tanquam præceptum Domini, non licere mulieri maritum dimittere, neque marito uxorem. Si autem separarentur, ad alias nuptias non transirent. Tunc addit, quasi ex mente propria, quod vir fidelis possit cum muliere infideli cohabitare, & mulier fidelis cum infideli, si infidelis consentiat; nec credat infidelem vitandum Judæorum more tanquam immundum, eo quod vir infidelis quodammodo a muliere fidei sanctificetur. Unicuique deinde sive circumciso, sive incircumciso, libero, aut servo, conjugato, aut cœlibi, ut in illo statu permaneat, in quo ad fidem vocatus est, suadet.

1. Cor. 7.
25. 26.S. Paulus ad
Corinthios.

Liberis consilium dat, ut virginitatem, & continentiam præ matrimonio eligant; quia innupti cogitant, quomodo placeant Deo, & sanctitatem corporis, & Spiritus conservent. Conjugatis vero curæ esse debet, ut sibi invicem placeant, & divisus inter Deum, & mundum multis temporalibus afflictionibus expositi sunt. Cæterum tempus breve esse, addit,

addit, & hujus mundi figuram præterire, Sæculum I.
A. C. 54.
nec cuiquam rei, quæ cum mundo præ-
terit, esse adhærendum. Quod vero ipse
continentiam servaret, satis testatur,
dum dicit: *Vellem vos omnes esse, sicut*
ego sum; & inferius: inmundis dico, &
viduis; bonum esse ipsis, si in isto statu,
in quo ego, permaneant.

7. 8.

Hic adversionem meretur; Quan-
tam Evangelicæ prædicationis vim fuisse, Strabo l. 8.
pag. 378.
Athen. l. 13.
pag. 573.
oporteat, ut tantum continentiae gra-
dum in civitatem adeo depravatam po-
tuerit inducere; erat enim Corinthus
Veneris Templo celeberrima, in quo ul-
tra mille alebantur prostibula, quæ, sua
prius mancipia, multi viri, fœminæque
dono Veneri dederant, erantque ejus-
modi donaria ibi frequentissima, quod
tota civitas esset Deæ sacra. Hæ Ve-
neris Ancillæ ad impetrandam Deæ opem
ingruente communi calamitate aptissimæ
credebantur; erantque non solum publi-
cis monumentis, sed & Poetarum cla-
rissimorum carminibus celebratissimæ.
Hæ pellices peregrinis Corinthum ve-
nientibus tantis constabant sumptibus,
ut inde proverbium illud profectum:
Non cuivis licet adire Corinthum. Mul-
tum ergo profecisset Paulus, si tales
homines ad castimoniam conjugalis limi-
tes reduxisset, sed ulterius progressus,
ad perfectam in viduitate, & cælibatu

H 4

conti-

Sæculum I. continentiam, immo & virginitatis la-
 A. C. 54. ream perduxit. Unicus in Ecclesia Co-
 rinthiorum invenitur incestuosus, gran-
 de quidem malum, sed ideo omnes a
 Paulo reprehensi, tota Fidelium congre-
 gatio affligitur, ita ut Paulus eosdem in
 fine consolationis indigos judicaret, &
 dignos.

S. Paulus ad Veniens deinde ad Idolothyta, ait:
 Corinthios. *Scimus, quod Idola nihil sint, cum unus
 sit Deus; sed aliqui ex ignorantia ejus-
 modi manducare tanquam immunda, con-
 scientiæ sibi ducunt; cavete igitur vos,
 quibus major scientia, ne, dum libere
 immolata manducatis, pusillis scandalo
 sitis, & ad idem faciendum contra eo-
 rum conscientiæ remorsum inducatis.*
 10. 19. 20. *Quamvis itaque idola nihil sint, nibilo-
 minus quia idolis immolata, Dæmoni-
 bus sacra sunt, ne manducetis, si ejus
 rei vobis scientia sit; cum non possitis
 simul participare de mensa Domini, id
 est, ejus corpore, & de mensa Diaboli.*
 10. 16. *Quæcunque in foro venduntur, manduca-
 te, non quærentes, unde sit. Si Infidelis
 vos invitet, quodcunque appositum fuerit,
 manducate; si quis autem dicat; hoc ido-
 lis immolatum est, ne manducetis, ut non
 scandalizetur. Nec enim ad ea tantum
 attendendum, quæ nobis licent, sed etiam,
 quæ saluti aliorum expediunt.*

Hanc

Hanc regulam suo exemplo confirmat; *possem, inquit: vitæ necessaria, & ministerium petere. Possem mulierem ex sororibus nostris mecum ducere, quod faciunt alii Apostoli, & Domini fratres, & ipse Petrus; non enim ego, & Barnabas soli hanc potestatem non habemus.* Hæ mulieres Apostolos sequebantur, ut ministrarent, sicut S. Magdalena, & aliæ, de quibus Evangelium, Jesu Christo adhæferant. Pergit S. Paulus dicens: *Qui servit altari, secundum Legem de altari vivat. Præcepitque Dominus: qui Evangelium prædicant, de Evangelio vivant; sed ego hac potestate uti nolui, ne Evangelium cuiquam occasio scandali esset, si mercedem temporalem quærere videremur.*

Ut ostenderet, propter Evangelium omnibus abstinendum, similitudine Ludorum solemnium utitur; inter tales celeberrimi erant Ludi Isthmici, prope Corinthum celebrari soliti, Neptuni honoribus dicati, quorum præmium, seu victoriae signum erat corona ex Appio. Certabatur autem cursu, lucta, cestu, & Disco. Athletæ a prima juventute continua exercitatione, & servata potus, cibique mensura præparabantur. Non nisi præscriptis carnibus, & statutis horis manducabant, vino abstinebant, & mulieribus; horæ laboris, & quietis in numero erant. Hæc erant certamina,

H s quo-

Sæculum I.

A. C. 54.

c. 9.

Luc. 8. 2.

Matth. 27.

55.

Deut. 18. 1.

Luc. 10. 7.

1. Cor. 9. 25.

Hor. art.

poet. Epist.

ench. c. 35.

Merc. artis

Gymn. l. 1.

c. 15.

Sæculum I. quorum exemplo S. Paulus Fideles ad la-
 A. C. 54. borem, & mortificationem excitare cu-
 piebat, ex his concludens: *Nolo in va-*

I. Cor. 9. 26. *num currere, & certare, sed castigo cor-
 pus meum, & in servitutem redigo; ne*

S. Paulus ad *cum aliis prædicaverim, ipse reprobus in-*
 Corinthios. *veniar.*

I. Cor. II. Postea Corinthiis varia statuta Eccle-
 siastica ponit, illis, quæ coram docuerat,
 conformia. Prohibet viros orare, aut

Chrysost. hic prophetizare velato capite, ut moris
hom. 26. init. apud Judæos, & Paganorum multos erat,
 quia vir est imago, & gloria Dei. Econ-
 tra fæminas orare, aut prophetizare sine
 velo vetat, in signum subjectionis, &
 propter Angelos, seu Presbyteros, alios-
 que altaris Ministros. Prohibet, ne viri
 promissum capillitium gestent, eo quod
 hic usus esset Philosophorum, illorum-
 que, quos Pagani Prophetas, Diisque
 consecratos habebant. Cum vero in his
 ex se indifferentibus varii usus, & ratio-
 nes diversæ esse possint, subdit cum im-
 perio: *Si quis velit contendere, sciat, no-*
bis hunc morem non esse, neque Ecclesia
Dei.

II. 20. De cœna Domini tractans, repre-
 hendit eorum defectum Reverentiæ
 in celebratione cœnæ Domini, id est,
 comestione Corporis Christi. Cum JE-
 sus Christus Eucharistiam cœnando insti-
 tuisset, Cœnæ nomen retinuit, quam
 tunc

Chrysost. hic
hom. 27. init.

tunc temporis refectio vespertina ordinaria sequebatur; hanc Christiani simul sumebant, antequam separarentur. Quilibet secundum substantiæ suæ modum conferebat, ut pauperes ex divitum superfluis participarent; erat enim convivium charitatis, quod Græco vocabulo *Agape* dicebatur. Corinthi vero animorum dissensiones etiam hoc convivium corruperant. Quilibet afferebat cœnam suam, & seorsim comedebat; sicque divites abundabant, & pauperes necessariis destituti, confusionem ferebant. Apostolus, ut eis hujus irreverentiæ gravitatem ante oculos poneret, ad primam Eucharistiæ institutionem animos revocat; unde infert; quemcunque, qui hunc panem comedit, & calicem bibit indigne, reum esse corporis, & sanguinis Domini; probandum a se ipso hominem, antequam sumat, ne sibi manducet, & bibat iudicium. In hujus peccati pœnam subdit: *Plures inter vos ægrotant, & moriuntur. Itaque fratres mei! quando convenitis, expectate invicem. Si quis pluribus, quam alii, indiget, domi manducet. Cætera, cum venero, disponam.* Ex his ultimis colligitur, S. Paulum non omnia scripsisse; crediturque sub his cæteris intellexisse sacræ Consecrationis cæremonias, & Eucharistiæ distributionis, illas scilicet, quæ eodem modo

Sæculum I.
A. C. 54.

August. ad
Jan. epist.
118. n. 8.

Saeculum I.
A.C. 54.

do in tota Catholica Ecclesia observata
fuere.

§. XLVII.

Dona Linguarum.

1. Cor. 12.

*Chrys. hic
hom. 29.*

*Lib. Pastor.
mand. 12.*

1. Cor. 12. 4.

A Cœna Domini transit S. Paulus ad dona Spiritus S. gratis data, qualia sunt; donum linguarum, curationum, Prophetiæ, & quoniam in primitiva Ecclesia inter Fideles erant valde communia, multos vana gloria, multos invidia tentabat; ita, ut esset necessarium pro eorum exercitio regulas ponere; cumque Corinthii civitatem incolerent, super alias Græciæ superstitionibus deditam, medii inter oracula, & hariolos; primo Spiritus Dei, & Spiritus maligni differentiam signat; Paganorum Pseudo-Prophetas a Dæmone cum violentia agitari, turbari, furere, nec suo, sed alieno arbitrio loqui; Spiritum Dei leniter in Prophetas suos agere, eorum mentibus lucem affundere, humiles, & tranquillos reddere, relicta loquendi, vel tacendi libertate. Alia erat disparitas, quod Spiritus malignus sæpe blasphemias in Jesum Christum evomeret. His signis Spiritus discerni poterant, antequam vaticinii eventus expectaretur. Hic Apostolus gratias supernaturales enumerat, linguarum donum, quod Corinthii plus justo extollebant, ultimo

timo loco ponens; omnes has gratias ex eodem fonte, qui est Spiritus Dei, profluere ostendit, & in eundem finem tendere, Ecclesiae aedificationem. *Sicut corpus nostrum, inquit: plura membra habet, & membra varias functiones, quasdam nobiliores, quasdam ignobiles, nec membra ideo se invicem contemnunt, aut invident; ita in Ecclesia attendi non debet gratiae excellentia, quae sibi, vel alteri data, sed communis utilitas.* Ulterius hæc dona esse imperfecta ostendit, non nisi vitae praesentis conditionem spectantia, charitate multo inferiora, & sine charitate inutilia; unde sequitur; immanem esse corruptelam, si horum donorum occasione vana gloria, & invidia charitas destruat.

Sæculum I.
A. C. 54.

13.

Corinthios ergo super omnia ad charitatis exercitium hortatur, & si dona Spiritus S. appetant, non puerili curiositate ea, quæ magis portentosa, sed magis utilia postulent; nimirum donum Prophetiae potius, quam donum linguarum, & donum interpretandi linguas potius, quam loquendi; erant enim dona distincta. Hic per prodigium linguam loquebatur, quam non intelligebat, alter dono Dei sciebat ejus interpretationem. Hæc omnia dona, quamvis a Spiritu S. prout volebat distribuerentur, sæpe tamen etiam ad eorum orationem, qui postulabant, conce-

14.

S. Paulus ad
Corinthios.

Sæculum I.

A. C. 54.

14. 13.

14. 23.

concedebantur; cum S. Paulus suadeat, ut unum præ altero petant, & orationem tanquam ea impetrandi medium proponat. Hujus etiam consilii rationem reddit, inquiens: *Si quis domum habet loquendi linguam, sine dono interpretationis, nec ejus ædificationi, nec aliorum prodest; Spiritus Dei in ipso orat, ejus vero intellectus in hac oratione non habet partem; qui talem auscultat, non potest ad orationem ejus respondere: amen, quia nescit, an oret. Tunc donum linguarum tantum datum est in prodigium, ut sit Infidelibus admirationi; sed etiam scandalo esse potest. Si Infideles vestrum conventum ingrediantur, & unumquemque aliam linguam loqui audiant, vos insanire credent; econtra donum Prophetiæ ædificationi, exhortationi, & consolationi servit. Si quis Prophetæ Infideli secreta cordis sui revelet; cadet Infidelis pronus in terram, adorans Deum, eumque vere Spiritu Dei plenum confitebitur.*

Tum S. Paulus de quibusdam particularius disponit. Quando congregati estis, inquit: *si quilibet vestrum inspirationem sentit, ut Psalmum canat, doceat, revelationem quamdam manifestet, linguam peregrinam loquatur, aut interpretetur, omnia ad ædificationem Ecclesiæ fiant. Quibus donum linguarum datum, duo, vel ad summum tres in quolibet conventu*

ventu loquantur, unus post alterum, & aliquis explicet. Si nullus adsit interpres, qui donum linguæ habet, taceat in Ecclesia, & Deo loqui contentus. Duo vel tres Prophetæ successive loquantur in una congregatione, & alii judicent, ne se Pseudo-Propheta immisceat. Si quis, sedens ad auscultandum, inspiretur, prior taceat, ut & alter loqui possit; Prophetæ enim Spiritum suum in potestate habent, & quamvis non inspirentur, quodocunque volunt, tamen nec etiam loqui coguntur. Fæminæ in Ecclesia taceant; si autem in quodam instrui cupiant, domi maritos interrogent, omnia in pace, modestia, & ordine fiant.

Dona supernaturalia tunc fuisse frequentissima, evidens est, cum talibus dispositionibus opus fuerit; nec id solum Corinthi, ait enim S. Paulus, se eadem in omnibus Ecclesiis docere. Ita promissio Jesu Christi ad litteram implebatur; Credentes linguas novas locuturos, infirmitates sanaturos, aliaque edituros miracula. Hic etiam dispicitur, quantum jam tunc ordo, & decor in conventu Ecclesiarum commendetur, cum ipsi Prophetæ, alique donis miraculorum præditi, disciplinæ subderentur. Si ea sollicite observentur, quæ nobis Apostoli in diversis epistolarum suarum locis designarunt, eadem invenientur, quæ nobis

Sæculum I.
A. C. 54.

Chrys. hic
hom. 36.

14. 33.

Marc. 16. 17.

Sæculum I. nobis postmodum de his Conventibus,
 A. C. 54. clarius explicata sunt. Die Dominica in
Act. 20. 7. cujusdam privatae domus cœnaculum
Hebr. 10. 24. conveniebant; nec abesse licebat. Ibi
 S. Scripturæ non tantum veteris Testa-
Col. 4. 16. menti, sed etiam Apostolorum epistolæ
 legebantur.

Apostoli, aut Doctores per manuum
 impositionem ordinati, id est, Episcopi,
 & Presbyteri populum instruebant, &
 exhortabantur, sæpe etiam ex inspiratio-
 ne extraordinaria Prophetæ id faciebant.
 Psalmi David, vel alia antiqua cantica ca-
 nebantur, aut ea, quæ Spiritus Dei no-
 viter dictabat. Ibi erat mensa Domini,
 altare Christianis proprium. Ibi S. Eu-
1. Cor. 11. 21. charistia consecrabatur, & Fidelibus di-
Hebr. 13. 10. stribuebatur, & commune convivium ex
1. Cor. 11. 18. cibis ordinariis, quod Agape dicebatur,
 conventum claudebat.

1. Cor. 15. His circa disciplinam statutis S. Pau-
 lus ad Resurrectionis articulum procedit;
 & Prædicationis suæ ædificium in Jesu
 Christi Resurrectione fundari demon-
 strat. *Docui, inquit; quod Jesus Chri-*
stus mortuus sit, & resurrexerit secun-
dum Scripturas; quod Petro apparuerit,
deinde undecim Apostolis, tum plusquam
quingentis fratribus, quorum aliqui vi-
vunt, alii mortui sunt; tum Jacobo, tum
omnibus Apostolis, denique etiam mihi,
omnium minimo, & abortivo. Si Resurre-
 ctio

ctio mortuorum esset impossibilis, ait; tunc etiam Jesum Christum non resurrexisse, seque cum aliis Apostolis falsum testem fore, vanam prædicationem, vanam fidem. *Si enim, pergit: tantum propter hanc vitam in Jesum Christum speraremus, omnium hominum essemus miserrimi; quare enim nos omni hora periculis, & morti exponeremus? præstaret dicere cum impiis: bibamus, & comedamus hodie, cras enim moriemur. Quid vero illis prodesset, qui se pro mortuis baptizant? Quailsunque hic baptismus, vel balneum fuerit, in aliqua pia caremonia constituisse apparet, quæ si pro mortuis applicaretur, iisdem utilis esse credebatur.*

Tandem S. Paulus collectas, ubique pro Fidelibus Judææ fieri solitas, commendat. Hæ collectæ illis successisse videntur, quas Judæi pro oblationibus a Lege præscriptis facere consueverant, eas auro redimentes, quod singulis annis ex omnibus Provinciis Jerosolymam mittebatur. Easdem Corinthiis tradit regulas in hac materia, quas Ecclesiæ Galatiæ dederat; quilibet, inquit: *Die Dominica domi suæ seponat, quod libuerit, & non expectent collectas exigere, donec venero. Quando præsens ero, illos, quibus testimonium dederitis, mittam, ut vestram charitatem Jerosolymam ferant; si tanti sit, ut ipse eam, ibunt mecum. Tum Timotheum ut fidelem*

Sæculum I.
A. C. 54.

S. Paulus ad
Corinthios

Cicer. pro
Flacc. n. 28.

1. Cor. 16.

16. 10.

Hist. Eccles. Tom. I.

I

Mini-

Sæculum I. A. C. 54. Ministram commendat, & dicit, Apollonem, ne iret, negotiis prohibitum. Etiam familiam Stephanæ, Fortunati, & Achaici, qui cum ipso Ephesi erant, commendat, & finem facit his verbis: Ecclesia Asiæ vos salutant; sicut etiam Aquila, & Priscilla cum sua Ecclesia domestica. Apud eos habito. Omnes fratres vos salutant. Salutate invicem osculo sancto. Hæc salutatio mea manu scripta est. Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, anathema sit. MARAN ATHA, hæc duo ultimo verba Syriace significant: Dominus noster venit, & extremi Judicii comminationem continent. Talis est S. Pauli ad Corinthios prima Epistola.

§. XLVIII.

Tumultus Ephesi.

At. 19. 23. Cum esset adhuc Ephesi, antequam juxta propositum in Macedoniam iter *Paus. l. 7. p. 405.* ingrederetur, magnus tumultus occasione Evangelii oritur. *Strabo l. 14. p. 640.* Dianæ templum Ephesi inter septem Mundi miracula accensebatur, totius Asiæ opibus quadringentis annis exstructum; *Plin. l. XVI. cap. 40.* quadringentos *XXXVI. c. 14.* viginti quinque pedes longum, latum vero ducentos viginti, centum viginti septem columnis, quarum altitudo pedes sexaginta æquabat, suffultum; quælibet ex his columnis diversum Regiæ munificentia

centiæ erat donum, opere sculptorio exornatum. Tignaria erant cedrina, portæ cypressinæ; quæ ligna ideo delecta, quod longiorem cœteris incorrupta ætatem ferrent. Dianæ effigies erat perexigua; quidam ex Ebena, alii ex vite esse credebant; eademque semper conservata asserebatur, quamvis templum septies ex ruinis fuisset excitatum. Omnes templi ornatus, & opulentiam descripturo, volumen non sufficiat. Fama, & curiositas ex remotissimis Regionibus hospites advehebat, quos redeuntes juvabat, parva ædificii simulacra domum asportare.

Sæculum I.
A. C. 54.

Talia Demetrius quidam aurifaber ex argento conficiebat, magnumque aiebat operariorum numerum, quos hic labor largiter sustentabat. His quadam die, aliisque ejusdem artis congregatis, commemorat; Paulum plurimos non solum Ephesi, sed per totam Asiam a Deorum cultu avertere, commercium suæ artis, immo Magnæ Dianæ honorem periclitari. Hic sermo animos incendit, conclamant: Magna Diana Ephesina! sic unitis Religionis, & proprii commodi causis, tota civitas commovetur; concurrunt ad Theatrum, illucque Gajum, & Aristarcum Macedones, S. Pauli comites, raptant. Ipse, ne iret, a suis prohibitus; quidam Asiarchum, propter amicitiam, qua conjuncti erant, miserunt ad Paulum rogantes,

Act. 19. 24.

Sæculum I.
A. C. 54.

ne in Theatro compareret. Asiarchæ erant ex hujus Provinciæ præcipuis, quibus inspectio in Religionis Paganorum cæremonias, & negotia publica commissa erat. Theatra, quamvis primario exhibendis tragicis, & comicis essent destinata, tamen etiam ibi de republica consulturi conveniebant, sæpiusque in Græcis ejusmodi civitatibus Asiæ factum, ut opifices, & plebeji tumultuario concursui ansam darent, in quo nihilo minus quædam omnium civium nomine decernebantur. Hujusmodi fuit hic conventus Ephesi, in quo tanta regnabat confusio, ut plerique, quid suo clamore vellent, vel quare omnino accurrissent, nescirent.

Tum Judæi, quemdam, nomine Alexandrum, manibus protrudentes, per confertum populi cuneum viam tandem aperuerunt, ut videri, & audiri posset; is manu silentium petebat, dicturus ad populum; credibile est, voluisse gentem suam purgare, & Christianos invidia onerare. Hunc Alexandrum ærarium fuisse dicunt, de quo S. Paulus queritur. Cum vero Gentiles in eum intuiti Judæum agnovissent, uno ore exclamant: Magna Diana Ephesina! ad duas horas tenuit clamor. Tandem urbis Notarius, populo utcumque delinito, profatus; *cives!* inquit: *quis est, qui ignoret ab hac civitate Magnam Dianam Jovis filiam coli? viri isti,*
quos

quos adduxistis, nec sacrilegii, nec blasphemiae in vestram Deam rei sunt; Si Demetrio, & sociis ejus negotium est adversus quemquam, sunt Proconsules, sunt Tribunalia, ibi sibi consulant. Si quid aliud postulatis, hac de re in conventu legitimo melius agetur; quod autem hunc praesentem conventum spectat, timendum, ne seditionis accusemur. Hoc sermone dimisit populum, Domino ita animorum fervorem moderante, ne Evangelii dilatio impediretur. Turbis sic compositis S. Paulus, convocatos Discipulos exhortatus, valedixit, & iter in Macedoniam aggressus est.

§. XLIX.

Apollonius Thyanæus Ephesi.

S. Paulo eradicandæ Idololatriæ in Asia, & Græcia cum successu adlaborante, Apollonius Thyanæus eidem sustentandæ omnes vires impendebat; qui circa id temporis, & initium regni Neronis Ephesum venit. Ex longa ad Indos peregrinatione redux, nullo honore ab Antiochenis exceptus est, Græcorum scientias nihili facientibus; inde in Cyprum perrexit, & in Joniam, Ephesi autem aliquantum hæsit. Magnam populi multitudinem ad se trahebat, Mechanici etiam misso labore eum sequebantur; isti ejus

Sæculum I.
A. C. 54.

*Phil. vita
Apoll. lib. 3.
in fin.*

Lib. IV. c. 1.

Sæculum I.
A. C. 54.

Lib. IV. c. I.

scientiam, alii vultus speciem, alii vestimenta, alii vitæ rationem demirati. Celeberrima oracula ejus laudes decantabant. Civitates legationes adornabant, ut cum eo amicitiam inirent, & de erigendis altaribus, aut statuis, immo etiam de vita bene instituenda, consilia peterent. Rescribendo, vel se venturum promittendo, omnia ordinabat. Ephesi publice dicebat ad populum, & hortabatur, ut soli Philosophiæ, & vitæ seriæ mentem adjicerent; Ephesiorum enim mores erant muliebriter molles; saltus scenici, Musica, tybiæ, inertia, vanitas civitatis incolas enervabant.

Cum aliquando de bonorum communione loqueretur, & persuadere cuperet, ut alter alteri victum præberet, forte in sylvula colloquentibus proxima aviculæ ramis arborum insidebant; advolat alia, quasi suo clamore sodalibus aliquid novi annuntians, mox cum ea eodem clamore simul omnes avolare. Tunc Apollonius gradum sistit, & ad populum: *Puer, ferens frumentum, cespitavit, & granorum copiam in illa platea dispersit; vidit hoc avicula, & sodalibus bonæ fortunæ index fuit.* Statim ex auditoribus aliqui in locum signatum currunt, visuri, an ita se haberet; & paulo post redeuntes, clamore stuporem testabantur. Apollonius interim pergebat populum ad bono-

bonorum communicationem adducto a-
vium exemplo commonere, (*) sed facile
judicare est, quod transeundo dispersa
grana advertens, cœtera commentus sit.

Ad alias postmodum Joniæ urbes in-
visit. Cum Smirnæ cives scientiarum
artiumque studiosos invenisset, animum
addidit, monens; ut pluris seipsos, quam
suam civitatem facerent. Smirna & suo
in littore maris situ, ædificiorum amœni-
tate, porticuum magnificentia, pictura-
rum præstantia, & auri opulentia, si quæ
sub sole alia, speciosissima celebrabatur.
Natales debebat Alexandro Magno, erat-
que tanto auctore digna. Ex hac urbe
Ephesii subito malo pressi Apollonium ad
se revocant, ut a peste liberaret. Ephe-
sum adveniens in concilium vocatis, in-
quit: *Animo estote, hodie faciam, ut
cesset lues.* Tum ad Theatrum deducit,
ubi stabat Herculis Liberatoris templum;
ibi cum in pauperem senecionem oculos
conjecisset, qui centonibus tectus, &
manticam gestans, stipem rogabat; *per-
cutite, clamat, percutite Deorum hostem,
lapidibus, quot quot potestis, mactate.* Vix
induci poterant Ephesii, ut id facerent;
namque misericordia tenebantur, flebili
gestu vitam deprecantis, sed Apollonius
I 4 urge-

(*) Hinc sermonis animalium peritus credi-
tus est.

Sæculum I.
A. C. 54.

Apollonius
Thyanæus.

c. 4. 5.

c. 6.

urgere non cessavit, usque dum super contusum, & contritum non modicus lapidum cumulus excrevisset. Post modicum intervallum iussit, ut lapides tollerent, & viderent, quale animal neci dederint; dimotis lapidibus nihil hominis, sed non exiguae magnitudinis canem invenerunt. Nemo dubitavit, senecionem phantasma fuisse, sub quo ipse caco-dæmon latitasset. In eodem loco erecta est Herculi statua. Ita Apollonius Ephesios a peste liberavit. Credet, cui libuerit, Dæmonem, ut Prophetæ suo faveret, phantasma hominum oculis objecisse; interim satis verosimile est, nihil rei præter industriam, & audaciam subfuisse; potuisse scilicet fraudis conscios humano cadaveri canem mortuum supponere, nec ulterius fuisse inquisitum; quid enim facilius, quam plebeculæ, præjudiciis occupatæ, illudere;

Smirna in Græciam profectus Apollonius Ilii substitit, ibique Achillem sibi apparuisse & multa Iliadis arcana revelasse jactabat. Inde migravit Athenas, ubi eum Hierophanta initiare noluit, sed a sacris Eleusiniis, tanquam magum, hominemque, Dæmonum commercio pollutum, arcuit; ideo autem Apollonio nihil de nativa audacia decessit; sed videns Athenienses valde superstitiosos, Deos, Religionem, & cæremonias docere cœpit;

pit; quomodo in quolibet templo, & cuilibet Deorum sacrificandum; qua diei, vel noctis hora preces, libamina, sacrificia offerenda; de statuarum arcanis, & diverso earum situ scientiam ostentabat. De Libationibus præcepta quædam maximi, si Diis placet, momenti tradebat; ex poculis, quibus fiebant, non bibendum, sed illa Diis purissima conservanda; tales scyphos debere esse ansatos & per illam partem libamen fundendum, quia hæc pars labiis bibentis tangi non solet. Cum hæc diceret, quidam juvenis excussa voce procaciter in risum solutus est; eum Apollonius a Dæmone obsesum affirmat, & reipsa statim signa insidentis maligni hospitis apparuerunt nonnulla. Tum Apollonius spiritui præcipere, ut exiret, & in signum egressus non procul stantem statuam everteret, quod factum est ita, juvenique mens reddita, qui habitu Philosophorum assumpto, eandem cum Apollonio vivendi rationem amplexus est. Si Apollonio cum Dæmonibus necessitudo intercessit, sicut a Paganis incusabatur, credi potest, inter se collusisse, ut ejus nutu intrarent in hominem, vel exirent, sicque sectatorum fidem ei conciliarent, & miracula Christianorum, qui eos quotidie ejiciebant, imitando obscurare viderentur.

Sæculum I.
A. C. 54.

I 5

Mo-

Sæculum I.
A. C. 54.

Modum, quo Athenienses Bacchi sacra celebrabant, reprehendit; quod neglectis spectaculis ad regulas exactis, in tota civitate more fœminarum larvati, isti horarum, alii Nympharum, alii Baccharum habitu saltarent, Orphei Poemata exhibentes. Ad Majorum suorum fortitudinem, & virtutem respicerent. Etiam gladiatorum spectacula damnavit. Omnia Græciæ Tempia, quæ oraculorum fama commendabat, vidit, & loca, ubi certamina Diis sacra institui solebant. Cum esset Corinthi, fiet, inquit: ut Isthmus iste manibus hominum perfodiatur, immo non fiet; quod vaticinium fuisse crediderunt de molitione Neronis, cujus iussu opus inceptum est, sed non perfectum. Quis vero non videt, fieri non posse, ut Prophetia, sibi metipsum contradictoria, eventu careat? denique Apollonius peragrata tota Græcia Romam se contulit.

Suet. N. 2.
c. 19.

§. L.

S. Paulus in Macedonia. Secunda ad Corinthios.

2. Cor. 2. 12. Interea S. Paulus relicta Epheso in Macedoniam pergebat. Cum venisset Troaden, aperta erat Evangelio via, sed quiescere non potuit, quod ibi Titum Discipulum non invenisset. Transmisso

Act. 20. 2.

Hellesponti freto, attigit Macedoniam, &

& peragrabat eam, ubique sermonibus fratres confirmans. Tunc redux Titus, bona nova Corintho afferrens, eum magno solatio affecit; narrans; quantum præcedens ejus epistola Corinthiorum animos permovisset, quanto ejus videndi desiderio tenerentur, eorum denique lacrymas, & obedientiæ fervorem. Addidit; Achaicos elapso jam anno suam collectæ ratam pro Fidelibus Judææ paratam habuisse; quo exemplo usus est Apostolus, ut Macedones excitaret, aliunde quidem ad contributionem pro sua paupertate copiosam dispositos.

Cum itaque S. Paulus sciret epistolam suam Corinthiis profuisse, addidit secundam, suo, & Titi nomine ad Corinthiorum Ecclesiam, & totius Achaïæ Fideles directam. Primo ponit; se in Asia persecutiones maximas supra vires suas sustinuisse, ita ut mortis desiderium subiisset; quæ verba graviolem quamdam tribulationem indicare videntur, quam Demetrii seditionem. Addit; quamvis ad eos veniendi propositum mutasset, id non ex levitate, aut humano consilio factum, sed ut iis parceret, neque ipse cum summo dolore illos severius punire cogere-
tur, qui suos errores nondum correxerant, & videre innocentes propter incestuosi crimen extreme afflictos; ideo reum Ecclesiæ Corinthiorum correptione,

Sæculum I.
A. C. 54.

2. Cor. 7. 6.

2. Cor. 9. 2.

8. 3.

2. Cor. 1. 1.

Ibid. 1. 8.

Ibid. 15.

Ibi. 23. c. 3. 2.

7. 9.

12. 20.

- Sæculum I. ne, & dolore, quem tota Fidelium Con-
 A. C. 54. gregatio ob commissum crimen testata
 2. Cor. II. 6. esset, satis punitum judicans, rogat, ut
 8. ignoscerent, & in pace reciperent; quam
 7. indulgentiam, tanquam eorum obedi-
 rationem, *Ne*, inquit: *delinquens tristi-*
 11. *tiae excessu obruatur, nosque Diaboli frau-*
dibus pateamus, si miser in desperatio-
nem agatur. Hoc exemplum secuti Ec-
 clesiarum Pastores, sæpius peccatores in-
 dulgender habuerunt propter causas gra-
 ves, aut contritionis fervorem.

Multum deinde S. Paulus in hac epi-
 stola Ministerium suum laudat, & quan-
 tum sua sinceritas Pseudo-Apostolorum
 fraudulentia præstet, ostendit; hi enim
 13. 13. bonitate, & pietate Fidelium abusi, eos
 dure, insolenter, & cum imperio quasi
 servos habebant, substantiam devorabant,
 & tributa gravia exigebant, quæ omnia
 11. 20. Christiani tanquam a veris JESU Christi
 11. 22. Ministris patientissime tolerabant. Israe-
 litas se jactabant de genere Abraham;
 nam inter hos falsos Doctores Judæi erant
 Tit. I. 10. omnium longe pessimi; labores suos, &
 2. Cor. 10. quæ pro Evangelio passi essent, maximi
 12. 13. faciebant, seque cum aliorum depressio-
 10. I. 10. ne extollebant. Præsertim S. Paulus con-
 temptui erat, ut qui rustice loqueretur;
 & agebant: *Ejus quidem epistolis vis in-*
est, qua vos terrere cupit, ejus vero præ-
sentia,

sentia, & sermo nil nisi humile & con- Sæculum I.
temptibile spirat. Sic Auditoribus suis A. C. 54.
 persuadere volebant, Paulum humano
 tantum, sed neutiquam divino Spiritu
 duci. Coactus ergo seipsum laudare,
 principio Corinthiis suæ intentionis pu- 2. 15.
 ritatem in mentem reducit, cujuscunque 3. 4.
 conscientiam in testem vocans, quam re-
 cto corde egerit, & quantos fructus suæ
 prædicationes tulerint. Sui Ministerii
 excellentiam per præstantiam novi fœ-
 deris, in cordibus hominum per Spiritum
 S. descripti, demonstrat, supra antiquam
 Legem scriptam in tabulis lapideis. Mi-
 nisterium Moysis vocat Ministerium con- 3. 7. 9.
 demnationis, & mortis, quia Lex sine gra-
 tia homines magis damnabiles faciebat.
 Apostolos ait esse Dei Legatos, qui Mun-
 dum per Jesum Christum cum Deo re- v. 18.
 concilient. Quæcunque autem de se
 magnificentius dicit, statim corrigit, om- 4. 7.
 nia in Deum referens. Inter fragilita-
 tem humanam, quæ in eo, & aliis Apo-
 stolis est, & virtutem divinam, quæ in
 eis elucescit, continuas Antitheses ponit, 4. 10. 11. 12.
 ita ut eorum passiones Jesu Christi mor- 11. 1. 34.
 tem, operationes vero supernaturales, &
 effectus in Fidelium mente producti, e-
 jus vitam gloriosam, & cælestem adum-
 brent.

Maxime in passionibus suis gloriatur; S. Paulus ad
 quamvis ipse hos sermones imprudentiæ, Corinth. II.
 & 11. 1. 16.

- Sæculum I. & extravagantia arguat, nec nisi compul-
 A. C. 54. pulsus memoret; ait; Apostolos omnia
 fufferre, ne cui molesti sint, & ne culpandi
 6. 3. 4. Ministerii dent occasionem; in bonis, &
 malis, & in omni statu æquo animo esse;
 II. 24. transiens deinde ad privatas suas tribula-
 tiones, ait; se fuisse sæpe in carceribus,
 sæpe vapulasse, sæpe in mortis periculo.
 Deut. 30. 3. A Judæis quinquies quadragenas, una
 minus, accepisse plagas; erat hic consue-
 Talm. tus plagarum numerus, cum Lex plus
 Maccoth. quam quadraginta verberibus reum per-
 c. 3. n. 10. 13. cutere vetaret, ne forte excederent, trigin-
 ta novem infligebant; delinquens autem
 a cingulo ad humeros flagellis quadrupli-
 ci loro confutis cædebatur. Subjungit;
 se ter virgis cæsum, nempe a Magistra-
 tum Romanorum lictoribus, qui cum
 cædendus esset reus, bacillos ex fascibus
 At. 16. 22. solvebant. Hoc Paulo contigit Philippis.
 Pergit, se semel fuisse lapidatum, nempe
 At. 14. 18. Lystris ab iisdem, qui eum voluerant a-
 dorare. Tum se ter fuisse naufragium
 Chryf. hic passum, & una die, & nocte in profundo
 hom. 25. maris fuisse; cum natando vitam serva-
 ret, putandum. Tum in genere diversa
 enumerat pericula, quæ incurrit, in flu-
 minibus, in civitatibus, in solitudine, a
 latronibus, a Gentilibus, a falsis fratri-
 bus. Adjungit labores, defatigationes,
 vigiliis, famem, sitim, jejunia voluntaria,
 frigus, nuditatem, & super omnia tan-
 quam

quam laborum omnium maximum, con- Sæculum I.
tinuam in omnibus regendis Ecclesiis sol- A. C. 54.
licitudinem.

Tandem ad revelationes digreditur, 1. Cor. 12.
& particulariter ad illam, quæ sibi ante
quatuordecim annos facta; & postquam
tot excusationes præmisisset, non ausus
est tamen se nominare, sed quasi de ter-
tia persona loquitur; statimque ut se hu-
miliet, ad proprias iterum infirmitates
descendit, dum dicit: *Ne magnitudo re-
velationum me extollat, datus est mihi sti-
mulus carnis meæ, Angelus Satanae, qui
me colaphizet*; quibus vult indicare, aut
persecutores suos, aut vehementem su-
perbiæ, vel alterius vitii tentationem.

*Tert. de pu-
dic. c. 13.
Chrys. hic
hom. 26.*

Caro enim significat hominem carnalem,
& universim omnes concupiscentiæ effe-
ctus. Adjicit: *Ter Dominum rogavi, ut
me liberaret; sed dixit mihi: Sufficit
tibi gratia mea; mea enim potentia ma-
gis in creaturæ infirmitate clarescit.* Sic
S. Paulus laudes proprias scribere com-
pulsus est, ut Corinthios contra Pseudo-
Apostolorum fraudes præmuniret.

Unum excusat, quod gratis eos in-
struxerit; quod non ironice accipien-
dum; tunc enim Fideles, tanta charita-
te, & gratitudine erant erga Doctores
suos, ut si nihil pro mercede vellent ac-
cipere, non parum affligerentur, id ipsum
offensam reputantes, vel certe contem-
ptus,

11. 7.

12. 13.

Sæculum I.
A. C. 54.

11. 12.

12. 14.

12. 19.

13. 1.

13. 7. 10.

ptus, aut indignationis signum. Serio-
gitur S. Paulus se purgat, & ostendit, il-
ex defectu amoris non factum, sed ne de-
occasionem gloriandi quibusdam Pseudo-
Apostolis, qui, ut oculis hominum place-
rent, nihil accipiebant. Tum subdit:
Nec enim vestra, sed vos ipsos quero. Post
has excusationes, & sui commendatio-
nem monet, hujus sermonis unicum fi-
nem esse eorum ædificationem; ut emen-
darent, quæ in epistola priore repro-
braverat; disputationes, invidiam, ze-
lum indiscretum, divisiones, detractio-
nes, murmurationes, elationes, seditio-
nem vitarent; si qui prius peccata car-
nis commisissent, pœnitentiam agerent;
nam subjungit: Veniam ad vos tertia
vice. Non apparet, quando secunda vi-
ce ibi fuerit, nisi forte in prima peregrina-
tione Corintho in vicinam quamdam
urbem diverterit, & redierit. Pergit
deinde, se præsentem testes auditurum,
in forma judicaturum, nec ultra indul-
genter acturum; sed statim Deum ro-
gat, ne illis malum cogatur inferre, nec
durius potestate uti, sibi ad ædificatio-
nem, non autem destructionem tradita.
Sic ingeniosa S. Pauli charitas in secun-
da ad Corinthios, lenitatem severita-
ti, humilitatem constantiae virili com-
miscet.

§. LI.

§. LI.

Sæculum I.

A. C. 54.

Epistola ad Romanos.

Cum Macedoniam perambulasset, delatus in Græciam mansit tribus mensibus. Venit etiam Corinthum, sicut promiserat, tertia vice. Ibi, omnibus ad iter Jerosolymam instituendum compositis, scripsit ad Romanos, nempe potissimum ad Gentiles conversos, quorum jam non exiguus erat numerus, sive a S. Petro, sive ab aliis Evangelium fuissent docti. Ubique Christianorum fides innotescebat, omnium ore eorum scientia, charitas, obedientia commendabantur. Erant in Ecclesia Romana multi Judæi, præter eos qui in perfidia remanserant, & inter conversos a Judaismo, & Græcos seu Gentiles creberrimæ fervebant disputationes. Judæis neutiquam probabatur, quod illi ad gratiam fidei admitterentur, ad circumcisionem, & Legem non obstricti; quia omnes ex nationibus immundos reputabant; se vero esse populum electum, cui Deus dedisset Legem, & Christum promississet. Sibi gratiam Evangelii debitam, propter divinas promissiones, & sua bona opera credebant; nec sibi opus esse Redemptore, qui se a peccatis liberaret; non enim aliam sciebant Justitiam, quam operum externorum exercitium, a Lege præscriptorum;

*Act. 20. 3.**Rom. 15. 25.**Orig. præf.**in Rom.**Theod. in**Rom. 1.**Hier. præf.**l. 2. in Gal.**Rom. 1. 8.*

15. 14.

16. 19.

*Aug. expos.
incho. init.**Hist. Eccles. Tom. I.*

K

fine

Sæculum I. A. C. 54. sine peccato se esse putabant, si Legem adimplessent, eamque propriis viribus posse adimplere. Itaque tam poenitentia, quam spei, & confidentia in Redemptorem necessitatem ignorabant. Sic quidem hi Judæi secundum carnem judicabant.

Græci autem, qui ex Gentibus erant, Philosophia gloriabantur, qua faciem præferente pleraque morum præcepta cognovissent, & observassent sine revelationis, & Legis adjumento; hinc spernebant Judæos, qui post tot acceptas a Deo gratias, toties rebelles exstitissent, tandem Christum rejecissent, & crucifixissent. In hac epistola S. Paulus omnem operam impendit, ut & hos, & illos humiliet. Primo Græcos increpat, seu a Paganismo conversos, Eruditiores, & Philosophos; ostenditque; scientiam eis nulli emolumento, sed damno fuisse, cum ideo coram Deo fuissent multo nocentiores. *Tales enim, inquit: veritatem Dei injuste occultarunt; cum Deum ex mirabilibus ejus operibus agnovissent, eum non glorificaverunt; nec, quod sciebant, populis communicarunt;* Tum Socratis exemplum adducit, cujus profundissima de Deo scientia erat; cum vero accusaretur, quod Atheniensium Deos non adoraret; verum Deum negavit; & ejus Discipulis curæ fuit, ut eum ab hac accusatione

Plato. Apol.
Socr. Xenoph. lib. I.
mem. init.

tionem defenderent. Hujus Mundi sapientes, pergit S. Paulus: pro scientiis sibi concessis *Deo gloriam non dederunt; in suis sibi cogitationibus, quasi eas a se ipsis haberent, complacuerunt; ideo in cecitatem, & extravagantias, & Idolatriam delapsi sunt.* Hæc maxime Sapientibus Ægypti convenire videntur, a quibus pleræque superstitiones ad Græcos translatae. *In horum criminum vindictam reliquit eos Dominus cupiditatibus eorum, ut infames abominationes committerent, & ad omne impudiciæ genus corporibus abuterentur.* Quæ vitia omnibus Idolorum cultoribus erant communia, sicut ex Socratis, ejusque Discipulorum sermonibus clare colligitur. Hæc intellectus perversitas, & cordis pravitas omnium vitiorum origo fuit, quæ Apostolus hic enumerat; nihil aliud referens, quam quæ Romæ, & in aula Neronis, qualem Tacitus depingit, erant vulgatissima. Nihilominus lumen rationis in Paganis non erat extinctum, si de judicio in alios ferendo ageretur; tunc enim in aliis ea omnia damnabant, quæ ipsi opere perpetrabant, præ cæteris Philosophi, qui seipsos morum judices constituebant.

A Græcis Apostolus ad Judæos digreditur, & ut modestiam doceret, superbiam eorum exprobrat. Quia nimirum

K 2

Judæo-

Sæculum I.
A. C. 54.

Rom. I. 21.

I. 14.

. 2. 3.

Rom. I. 29.

2. I.

2. 17.

Sæculum I.
A. C. 54.

Judæorum, & Israelitarum nomine gloriabantur, & in Lege confidebant, quam quidem admiratione & laude prosequerantur, opera vero negligebant, & alios, qui Legem non acceperant, vilipendebant. In Deo gloriabantur gloria humana, quam non in Deum, sed in seipsum referebant, se populum dilectum, & electum jactantes; Deum autem transgressionem Legis, quam verbis extollebant, blasphemantes. Judæi ergo propter merita nullatenus Gentilibus erant præferendi, nec gratia Evangelii magis digni, cum & Judæi, & Gentiles æquali modo in peccatis essent, omnesque sine exemptione Dei omnipotentia indigerent, ut per gratiam, & per fidem in Jesum Christum justificarentur. Explicat hic S. Paulus, quomodo fides sola sit justificationis principium, & Deus ad opera præcedentia non respiciat; quia alias non gratia esset, sed merces.

Deinde Apostolus vinculum memorat, quo Judæi, & Gentiles in eadem Ecclesia uniuntur, nempe spe vitæ æternæ.

4. 11. 12. Non solum filii Abrahamæ secundum carnem, & qui circumcisi sunt, sicut & ipse, salvabuntur, sed filii promissionis, & ejus fidei imitatores. Judæi ergo Gentiles non contemnant, nec Pagani Judæos, quamvis major Nationis pars reproba sit, quia ea Natio radix est, & truncus cui Ecclesia

Ecclesia Gentilium inserta, unica fiat Ec- Sæculum I.
clesia, unum corpus filiorum Dei. Rigor A. C. 54.
divinæ Justitiæ erga Judæos, quod gra-
tia abusi sint, Gentiles, in eorum vices
vocatos, perterrefaciat.

Hic Apostolus prædicit, in fine Sæ- II. 12. 15. 25.
culorum, postquam omnes ex Nationi-
bus prædestinati, Ecclesiam ingressi fue-
rint, omnes Judæos convertendos, & hoc
grandi miraculo cæterorum omnium Fi-
delium fidem confirmandam. (*)

Romanis inculcat humilitatem, con- 12.
cordiam, bonum Prophetiæ usum, alio-
rumque donorum spiritualium, quæ Deus
quibusdam ad utilitatem Ecclesiæ dabat.
Brevior autem est in hac materia ad Ro- Chryf. in 1.
manos, quam ad Corinthios, quia tantus Cor. hom. 29.
apud illos abusus non erat. Obedien- 13.
tiam erga Potestates sæculares commen-
dat, ne aliqui, quæ de Evangelii Liber-
tate dixerat, maligne acciperent; & hanc
quidem obedientiam omnibus, & singu-
lis imperat, nec Presbyteris, nec Pro-
phetis,

K 3

phetis,

(*) Quod hic Fleurius Apostoli verba: Ple-
nitudo Gentium, reddiderit: omnes ex natio-
nibus prædestinati, suspicatur Anonymus I. ipsum
illorum errori favere, qui dicunt, Ecclesiam ex
solis prædestinatis constitui; sed cum hujus er-
roris vestigia nullibi alias in Fleurio deprehen-
dantur, magis æquum est credere, nullo consi-
lio hæc verba posuisse.

Sæculum I.
A. C. 54.

Cirys hic
hom. 23.
Rom. 14.

14. 23.

S. Paulus ad
Romanos.

15. 19.

15. 26.

phetis, nec quibuscunque aliis exceptis. Regulas easdem tradit, quas Corinthiis, ne illos, qui anxie essent conscientie in comedendis Idolothytis, aut qualicunque alia ratione secundum Legem impuris, non scandalizarent. Tanta quorundam erat simplicitas, ut securitatis causa non nisi legumina comederent. Vult ergo S. Paulus, ut sapientiores, omnia sibi permissa credant, alios autem non spernant, & scrupulosi manducantes non judicent. Eandem Regulam pro observatione dierum, id est, jejuniorum primis mensis diebus, aut aliis Judæorum festis tradit; quia hæc opera ex se erant indifferentia, & omnium æqualiter bona erat intentio. Quidam magis se Deum honorare putabant, si Legem ad litteram observarent; alii magis honorari credebant, si Evangelii libertate uterentur. Regulæ vero generales sunt, ne quid unquam contra charitatem, aut propriæ conscientie testimonium operemur.

Post hæc ait Apostolus; se verbum Dei a Jerosolyma in omni ora maritima usque in Illyricum prædicasse, nec aliorum fundamento superstruxisse, sed iis potissimum annuntiasse fidem, qui nihil de ea audivissent. Sibi a multo tempore eundi Romam desiderium esse, sed fuisse huc usque impeditum. *Modo, inquit: vado Jerosolymam propter servitium Sanctorum.*

etorum. *Visum est enim Macedonia, & Achajæ, pro pauperibus Fidelibus, qui ibi sunt, collectam mittere. Et faciunt, quod tenentur. Si enim Gentiles de gratiis Judæorum spiritualibus participant, iisdem ipsi auxilia temporalia ministrare debent. Postquam igitur iis hoc subsidium tradidero, veniam ad vos, ut Hispaniam transeam. Rogo vos; juvate me vestris precibus, ut ab Infidelibus Judææ liberer, & meum ministerium Sanctis Jerosolymæ sit accepta oblatio.* Ita S. Paulus eleemosinam, Tributum, & Sacrificium reputabat, & magis ipsi curæ erat, ut consolatione pauperum corda lucraretur, quam ut eorum necessitati succurreret.

Sæculum I.
A. C. 54.

Romanis commendat Phœben, Eccle- *Rom. 16.*
siæ Cenchreæ prope Corinthum Diaconissam, quæ Romam proficiscebatur, rogatque ut eam recipiant, & in negotiis auxilium præstent. Rogat, ut saluent Priscam, aut Priscillam, & maritum ejus Aquilam, quos consequenter Romam rediisse necesse est, qui, inquit: pro salute mea vitæ periculum fecere; salutat etiam eorum Ecclesiam domesticam; unde colligendum, in eorum domo Christianos convenisse Romæ, sicut Corinthi *Rom. 16. 23.*
in domo Caji. Salutat etiam Epene-
tum, Jesu Christi in Asia primitias, Mariam, quæ multum Romæ laboraverat,

Sæculum I.
A. C. 54.

Euseb. I. hist.
c. 12.

Tacit. 13.
Ann. init.

Eus. III.
hist. c. 3.
Hier. de
Script.
Rom. 16. 21.

Andronicum, & Juniam, quos cognatos & concaptivos vocat, qui ante se Christiani, & inter Apostolos illustres fuissent; plures enim Apostolorum nomine veniebant, verosimiliter illi, qui primi in quodam loco Evangelium annuntiaverant. Adjungit Ampliatum, Urbanum, Stachyn, Appellem, & cuique laudem suam tribuit. Salutat etiam familiam Aristobuli, Herodionem cognatum, & Christianos de Narcissi familia; forte inde notos, quod ex familia famosissimi Narcissi Claudii Imperatoris Liberti fuissent, quem sub initium Regni Neronis Agrippina necari iussit.

Salutat insuper Apostolus Tryphenam, Tryphosam, & Persiden, has tres fæminas, & earum pro Domino labores dilaudans. Salutat Asyncritum, Phlegonem, Hermam, Patrobam, Hermem, & qui cum eis erant, fratres. Salutat Philologum, & Juliam, Nereum, & sorores ejus, & Olympiadem, & Fideles omnes, qui cum ipsis erant. Hi sunt Christiani Romani, quibus S. Paulus speciatim se commendat; eosque hujus Ecclesiæ sanctissimos, & illustrissimos fuisse credendum. Græca nomina indicant, plerosque eorum origine Græcos, & ex Oriente fuisse. Inter hos notatu dignissimus est Hermas, cujus fœtum fuisse librum Pastoris veteres credunt. In hujus Episto-

Epistolæ fine S. Paulus quosdam eorum, qui secum erant, nominat; *Timotheus*, inquit: *laborum meorum consors, vos salutat, & Lucius, & Jason, & Sosipater affines mei*; iste Lucius, S. Lucas Evangelista esse posset, nam tum cum S. Paulo erat. Et Tertius, qui hanc epistolam sua manu descripsit, salutationem suam adjungit. Tunc denique Gaji, qui S. Paulum, & hanc Ecclesiam hospitio recipiebat, id est, Domum suam conventui commodabat, mentio fit, tum Erasti, qui fuit Corinthi arcarius, & Quarti.

Sæculum I.
A. C. 54.

§. LII.

S. Pauli itinera Troadum, Miletum.

S. Paulus tribus mensibus in Græcia consumptis, navem in Syriam trajecturus conscendere parabat, sed detectæ Judæorum insidiæ per Macedoniam redire coegere. Simul profectionem iniere Sopater ex Bœrea Pyrhi filius, Aristarcus, & Secundus, ambo Thessalonicenses, Gajus Derbensis, Timotheus, Tychicus, Trophymus ex Asia. Hi breviori itinere præmissi, eum Troade expectarunt. S. Paulus Philippis solvit post dies azymorum, cum S. Luca. Quinta die Troadem perveniunt, ubi Sopater cum aliis expecta-

Act. 20. 3.

K 5

ctave-

Sæculum I.

A. C. 54.

*Aug. ep. 86.**ad Casul. c.*

12. n. 28.

*Aug. ibid.**Strabo l. 14.**Chrysost. hic.**hom. 43. in**act.*

staverat, manseruntque septem diebus
 Die Dominica Fidelibus ad fractionem
 panis, seu ad celebrationem Eucharistia
 congregatis, S. Paulus perorabat, ser-
 mone in mediam noctem protracto; in
 aliquo triclinio tertiæ contignationis se-
 debant ad multarum lampadum fulgo-
 rem, fenestris utpote in Regione calida
 apertis. Tum juvenis quidam Eutichus
 fenestræ insidens, & profundo sopore vi-
 ctus decidit in plateam, & ab accurrenti-
 bus inventus est mortuus. Descendit &
 Paulus, mortuumque ad vitam revoca-
 vit. Tum rursus in domum ascendens
 fecit fractionem panis, & manducavit.
 Reliquo deinde noctis inter sermones
 transacto, profectus est. Inde adverti-
 tur; eos S. Eucharistiam jejunos celebra-
 se, nec in casu necessitatis tota die Domi-
 nica impransos sustinere gravatos fuisse.
 Troade discedens S. Paulus, itinere
 terrestri Asson venit, ubi cum S. Luca,
 & aliis sociis mari advectis, navigio se
 credidit; inde Mitylenen in insula Les-
 bos, sequenti die in insulam Chium, alte-
 ra Samos, & tertia Miletum in terra fir-
 ma. Hæc urbs, si Ephesum excipias, nul-
 li alteri in Asia concedebat. S. Paulus
 consulto Ephesum præteriit, ne a fratri-
 bus detineretur, Jerosolymam enim festi-
 nabat, ut ibi esset die Pentecostes, quo
 magna populorum multitudo solebat
 con-

confluere. Mileto Ephesum mittens, Sæculum I.
 Presbyteros, & vicinarum Ecclesiarum A. C. 54.
 Episcopos convocavit; præsentibus me-
 morat, quantum laborasset, & pro Ec-
 clesiis Asiæ sustinisset, quanta cura in-
 struxisset eos publice, & privatim, se-
 que exemplum animi a proprio commo-
 do alienissimi eis dedisset, ut manuum la-
 bore sustentari discerent. Addidit; eos
 se non amplius visuros, sed se ubique a
 Spiritu S. moneri, vincula, & afflictio-
 nes se Jerosolymæ manere; postea in ge-
 nua se demisit, quamvis esset tempus pas-
 chale, & oravit cum eis. Ipsi vero de-
 ducentes eum ad navem, amplexibus, &
 osculis satiari non poterant.

*Iren. III.
c. 14.*

Act. 20. 36.

Mileto SS. Paulus, & Lucas cum so-
 ciis, cum pertransissent insulam Coum,
 & altera die Rhodum, venerunt Pata-
 ram in terra firma Lyciæ. Ibi oblata est
 eis navis in Phoeniciam solutura, in quam
 se intulerunt. Insulam Cyprum ad læ-
 vam prætervecti, Tyrum appulerant, ut
 navis ibi exoneraretur. Septem ibi die-
 bus versati sunt cum Christianis, qui in
 Spiritu Prophetiæ ajebant ad Paulum; ne
 Jerosolymam iret; ipse vero in proposito
 persistens discessit; tunc omnes cum uxo-
 ribus, & liberis eum extra civitatem de-
 ducebant, & oratione flexis genibus in
 littore peracta, separati sunt.

Act. 21.

Reli-

Sæculum I.
A.C. 54.

Chrys. hom.
45. in act.
XXI. 14.

Reliquum viæ S. Paulus, pedibus confecit, primo veniens Ptolemaidem, ubi ad fratres divertit cum S. Luca, & sociis. Altera die venerunt Cæsaream, ibi a S. Philippo ex septem Diaconis uno, & qui erat Evangelista, id est, cui Evangelium annuntiare incumberebat, hospitio excepti, aliquot ibi dies manserunt. Erant Philippo quatuor filiae, Virgines, & Prophetissæ. Interim ex Judæa Propheta Agab illuc adveniens, arrepto S. Pauli cingulo sibi pedes manusque ligavit, ex impulsu S. Spiritus dicens: *Sic Judæi Jerosolymæ illum ligabunt, cujus est hoc cingulum, & in manus Gentium tradent.* S. Lucas igitur, & alii Discipuli obstabant S. Paulo, ne iret Jerosolymam, sed persuadere non potuerunt. Ergo in viam se dedunt, quibus Discipuli quidam Cæsarienses juncti sunt, adducentes secum illum, cujus hospitio Jerosolymæ uteretur. Erat is veteranus Discipulus ex septuaginta duorum numero nomine Mnason Cyprius. Jerosolymam ingressi sunt ante festum Pentecostes, quod ibi celebrare S. Paulo propositum fuerat.

§. LIII.

S. Paulus Jerosolymæ.

Secunda post adventum die S. Jacobum Civitatis Episcopum domi suæ salutant,

Sæculum I.
A. C. 54.

tant, ubi omnes Presbyteri congregati. His S. Paulus omnia per partes narrat, quæ Deus, suo Ministerio usus, fecisset Gentibus. Omnes in divinas laudes effusi; Paulo autem dixerunt: *vides, frater! quot Judæorum millia fidem susceperint, omnes isti sunt zelatores antiquæ Legis; & de te audierunt, quod Judæis inter Gentiles viventibus suadeas, Legem totam derelinquere, & filios suos non circumcidere. Sciunt etiam te advenisse; sequere ergo consilium nostrum: sunt hic quatuor viri qui votum Nazaræorum compleverunt, præpara te, ut cum eis sacrifices, & omnes sciant falsa esse, quæ audierunt, teque Legem sicut alios observare. Quod autem Gentiles conversos attinet, nihil ultra eis imponimus, quam ut Idolatria, immolatis, suffocatis, sanguine, & fornicatione abstineant.* Placuit S. Paulo consilium; purificatus est, altera die cum Nazaræis Templum adit, satisfactum esse voto, declarat, & Sacrificiis, pro quolibet eorum oblatis, assistit.

Purificationis Nazaræorum cæremoniæ septem diebus tenebant; jamque proxime finis aderat, cum Judæi ex Asia viso in Templo S. Paulo manus injiciunt, omnem populum excitant, ad auxilium vociferantes; hunc esse illum virum, qui ubique contra populum, Legem, & Templum prædicasset, etiam prophanasset illud

Num. 6. 9.

Act. 21. 27.

Sæculum I.
A. C. 54.

Jos. XV.
Ant. 14. pag.
544. & VI.
Bell. c. 15.
p. 919.

lud, Gentiles inducens; Trophimus enim Ephesium cum S. Paulo Jerosolyma viderant; inde eundem in Templum introductum credebant. Magnus fit concursus populi. S. Paulo vi extracto, portæ Templi clauduntur. Cohortis Romanæ tribunus, cui tunc custodia Templi commissa, monitus, per totam civitatem tumultum serpere, cum militibus, & centurionibus accurrit, cujus præsentiam veriti Judæi, verberare Paulum desierunt, quem haud dubie occisuri erant.

Tribunus quidem eum primo conspectu duabus ligari catenis jubet; quid ageretur, nescius, tanta erat tumultus, & clamoris confusio; tum S. Paulus in arcem Antoniam custodiendus ducitur, Romani Præsidii militare hospitium. Hæc arx Templum contingebat in angulo a septentrione ad occasum, quo multis gradibus ascendebatur; Asmonæis Principibus originem debebat, fueratque Baris dicta, sed cum Herodes eam a ruina reparasset, Marci Antonii honoribus nomen mutaverat. Interior magnificentia Palatium, habitandi commoditas civitatem referebat; exterius quatuor turribus lateralibus muniebatur, & obsitum præ-altum sibi Templum obnoxium, sicut Templum civitatem habebat. Cum illuc ascenderent, & S. Paulus præ turba progredi non posset, a militibus portabatur.

batur. Tum Tribunum rogat, an loqui sibi liceret; Tribunus econtra an Græce loqueretur? hujus enim linguæ usus erat, qua Romani cum Orientalibus communicabant; & iterum: *nunquid tu es ille Ægyptius, qui bisce diebus excitato tumultu quatuor Sicariorum millia in deserta duxisti?*

Sæculum I.
A. C. 54.

§. LIV.

Seditiones Judæorum. Sicarii.

Res autem ita se habebat; paulo ante quidam Impostor Ægypto Jerosolymam venerat, qui Prophetam mentitus, populo persuasit, ut se in montem Oliveti, Leucæ quarta parte ab urbe distantem, sequeretur; ad suum nutum urbis mœnia sponte collapsura, ita, ut per ruinas ingredi possent. Hoc ubi Felix, Judææ tunc Præses, rescivit, peditum, equitumque partem arma sumere jubet, ipse primos ordines ducens, populum ab Ægyptio seductum persequitur; quadringenti occisi, ducenti projectis armis capti sunt. Ægyptius in prælii tumultu fuga elapsus, ultra non comparuit. Sed eadem tempestate quasi ex condicto plures insurrexere seductores, qui plebis credulitati illudentes, videndorum grandium miraculorum spe in deserta trahebant. Horum multos Felix fugavit. Majori

Jos. XX.
ant. c. 6. II.
Bell. c. 22.
p. 796.

Sæculum I.
A. C. 54.

jori severitate in latrones plurimos animadvertit; hos inter fuit Eleazar Dinei filius, quem quidem datæ fidei violatione, nam impunitatem promiserat, ad deditionem pellexit; cum autem in potestate fuit, ferro onustum cum pluribus aliis Romam misit. Alios non exiguo numero in Judæa cruce fregit.

Idem Felix, futurorum inscius, Sicariis viam in urbem patefecit. Jonathas tunc Summo Pontificatu potitus, Felicem Imperatori commendaverat, quem procurandæ Judææ aptissimum mitteret, hinc si quid fuisset erratum a Præside, Pontifex liberius eundem monere audebat, non dubius, quidquid peccaret Felix, sibi utpote fautori ejusdem imputari. Hæc libertas impatientiam primo, deinde implacabile odium Felicis in Jonatham creavit; ergo quemdam nomine Dorem Jerosolymitam, qui amicorum Jonathæ fidissimus videri poterat, pecunia corripit, ut eum parricidio tolleret. Hic ad hoc consilium sicarios, quibus tunc Judæa abundabat, adhibet, veniunt illi Jerosolymam quasi Religionis causa, & quia arma sub vestibulis latebant, facile lateri Pontificis admoti, eum ferro confodiunt. Tanto scelere impune perpetrato, crevit audacia, ita ut omnia festa latrones isti, populo occulte permixti, cædibus funestarent; peracto facinore nemo magis irasci,

irasci, indignarique videbatur, quam illi
 ipsi, qui ausi fuerant, ut securius late-
 rent. Actum erat de securitate publica,
 quam nec ipsius Templi reverentia præ-
 stabat. Alios privatae vindictæ cupidi-
 tas, alios rabida pecuniæ fames in scelus
 impellebat. Omnibus ejusdem generis
 arma, brevis pugio, & inflexus, ut Per-
 sarum acinaces sunt; talis pugio a Ro-
 manis sica dicebatur; hinc Sicariorum
 nomen retinuerunt. Hi Prædones in to-
 ta Judæa ad rebellionem commovebant
 populum, eorumque domos, qui in quie-
 te, & obedientia vivere cuperent, di-
 ripiebant. Nec tantum in agris, sed &
 Jerosolymæ seditiones erant quotidianæ.

Sæculum I.
 A. C. 54.

Jos. XX.
 ant. c. 7.

Jos. XX.
 ant. c. 6.

Cum Rex Agrippa Summum Sacerdoti-
 um in Ismaelem Phabei filium contulisset;
 hæc res magnæ discordiæ inter Pontifices,
 & minorum gentium Sacrificatores causa
 fuit; his civitatis Principes favebant;
 per plateas incedebant stipati viris ad in-
 solentiam, & seditionem comparatis,
 convitiis, & lapidibus se se insectabantur,
 ac si nulli essent in urbe Magistratus.
 Eousque processit exacerbatio, ut Ponti-
 fices ex suis mitterent in areas, ubi
 frumentaria annona asservabatur, qui
 Sacerdotum decimas auferrent, unde
 factum, ut quidam pauperiores, quibus
 ad vitam sustentandam præter decimas
 nihil erat, fame perirent. Hæc Jeroso-
 lymæ

Hist. Eccles. Tom. I.

L

lymæ

Sæculum I. lymæ facies erat, dum in vincula datus
 A. C. 54. est Paulus.

§. LV.

*S. Paulus Jerosolymæ capti-
 vus.*

Act. 21. Is ergo, ut diximus, a Tribuno interro-
 gatus, num ipse ille Ægyptius esset,
 seditionis incusatus, simpliciter, quis
 esset, respondit, & facultatem loquendi
 ad populum petiit, qua impetrata, stans
 in gradibus, quibus in arcem ascen-
 debatur, signum manu dedit; illico fa-
 ctum est magnum silentium. Tum
 Paulus profatus est lingua Judæorum vul-
 gari, id est, Syriaca, quo adhuc majorem
 captavit attentionem; *Fratres*, inquit:
Act. 22. *& Patres mei! audite defensionem meam;*
sum vir Judæus, Tarsis Ciliciæ natus, in
ista civitate enutritus, Gamalielis Disci-
pulus, veritatem Legum Paternarum edo-
ctus, quas aliquando æmulatus sum, sicut
vos omnes bodie. Persecutus sum hanc
sectam usque ad mortem, de quo S. Pontifex,
& Senatores mihi testes sunt; tunc nar-
rat iter suum Damascum, visionem in via,
conversionem, Baptismum, reditum suum
Jerosolymam, secundam visionem, in qua
Jesus Christus sibi revelaverat, Judæos
eius testimonium non recepturos, & ad
Gentes miserat.

Huc-

Hucusque Judæi Paulum loquentem auscultaverant, cum vero nominasset Gentiles, Judæorum nempe horrorem, silentium ultra non tenuere, exclamantes: *Tolle hominem istum, nec enim luce est dignus*; sic vociferantes depositis palliis pulverem spargebant in aerem. Tribunus S. Paulum in arcem duci jubet, & scire cupiens, qua de causa tantum Judæorum furorem in se concitasset, flagellis cædi volebat, ut sic verum exprimeret; jamque vinculis constrictus Paulus, ad Centurionem adstantem; *vobisne civem Romanum flagellare liceat, indemnatum?* Id statim Centurio ad Tribunum detulit, qui ipse accedens interrogabat, num civis Romanus esset, cui S. Paulus; sum etenim, & Tribunus: *Charo hoc jus* Dio. l. 47. *Civitatis a me coemptum est*, Paulus vero: *ego a nativitate habeo*; eratque hoc jus civitatis Tarsensis privilegium, ut omnes cives censerentur Romani; Titulum etiam gerebat urbis municipalis, qui pluris erat, quam Coloniae; hæc jura civitas Tarsensis acquisierat bellorum civilium tempore, eo quod Julii Cæsaris primum, deinde Augusti partibus constanter favisset, eoque ut mutato nomine Juliopolis dici voluisset. Quamprimum S. Paulus se civem Romanum professus est, discedere lictores jussi, timuitque Tribunus vel hoc solo peccasse, quod suo imperio ad exci-

Sæculum I.
A. C. 54.

p. 309.

Valer. Max.
lib. 4. c. 1.
Cic. in Verr.
l. 5. n. 54.

L 2

pienda

Sæculum I.
A C. 54.

Act. 23. 3.

Exod. 22.
28.

S. Paulus Je-
rosolymæ.

Jos. XV.
ant. c. 2. &
XX. c. 18.
p. 701.

pienda flagra ligatus fuisset; non enim cives Romanos virgis cedere qualicunque demum causa licebat. Altera die Tribunus, ut sciendi desiderio satisfaceret, cujus tandem criminis Paulus accusaretur, vinculis solutum, convocato Sanhedrin seu Judæorum concilio sistit. Cum loqui cœpisset, jussus est ab Anania S. Pontifice alapa percuti, cui S. Paulus: Deus te percutiet, paries dealbate! sed dum Paulo dixere, eum esse S. Pontificem; excusavit, inquit, se id ipsum nescivisse. Lex enim vetabat, ne Principi malediceretur.

Nec mirum adeo, S. Paulo, quamvis Judæo, & Jerosolymæ educato, Ananiam non fuisse cognitum, nec scivisse eum Summo Sacerdotio functum, nam Paulus post conversionem suam exiguo tantum tempore Jerosolymæ moratus fuerat, nempe a viginti quinque annis, quo intervallo frequentissimæ fuerant SS. Pontificum successiones. Ante Regnum Herodis SS. Sacerdotes non citius Pontificatu, quam vita cedebant; ab eo autem tempore ad nutum Principis in ordinem redigebantur; nec legitima erat successio. Herodes primo, non servato ordine, quemdam nomine Ananeel Babylone accersitum, ortum quidem ex genere Sacerdotali, sed hominem vilem S. Pontificem constituit; hoc exemplum secuti alii Re-

ges,

ges, & Romanorum Præfecti pro arbitrio
minus gratos sibi deponere, & clientes
promovere cœperunt; ita factum, ut ab
hoc Ananeele, usque ad devastationem
Jerosolymæ viginti, & octo S. Sacerdotes
numerarentur. Hæc ipsa successionis
confusio satis indicabat, vetus Sacerdo-
tium aboleri, ut novo locum daret. Pon-
tifex, quem S. Paulus non noverat, erat
Ananias Nebedei filius, qui ante quatuor,
vel quinque annos S. Sacerdotio functus,
deinde a Quadrato Syriæ Præfecto catenis
ferreis vinctus cum pluribus aliis Romam
missus fuerat, junioris Agrippæ Patroci-
nio iterum liberatus. Tunc quidem il-
lius anni Pontifex erat Ismael Phabei fi-
lius; Ananias autem adhuc titulo, & ho-
noribus, sicut quondam Annas tempore
Caiphæ, potiebatur.

Sæculum I.
A. C. 54.

Euf. I. hist.
c. 6.

Jos. XX.
ant. c. 3. c. 5.
p. 692. c. 6.
sup. num. 40.

Act. 23. 6.

Sciens S. Paulus eos, qui Sanhedrin
constituebant, partim ex Pharisæis, par-
tim ex Saducæis esse, exclamat: *Fratres
mei! Phariseus sum, & Pharisei filius, &
de Resurrectione mortuorum hic agitur.*
His verbis animi divisi sunt. Quippe
Saducæi nec in Resurrectionem, nec An-
gelos, nec Spiritus credebant, Pharisei
vero utrumque. Itaque quidam eorum
surgentes dicebant: *Nibil mali inveni-
mus in homine isto; nisi forte dignus morte
sit, si ei Angelus aut Spiritus fuerit locu-
tus?* Jamque tantus erat disputationis

L 3

fervor,

Sæculum I.

A C 54.

fervor, ut Tribuno timenti, ne inter eorum manus discerperetur medius, Paulum a militibus tolli, & in arcem reduci, optimum visum sit. Nocte sequenti apparuit ei Dominus, dicens: *Vir esto, nam sicut mihi Ierosolymæ testis fuisti, etiam ut Romæ sis, oportet.*

Act. 23. 12.

Sequenti die ultra quadraginta Judæorum, Seniores, & S. Pontificem adeuntes, dicebant: *Votum fecimus, non prius bibere, nec manducare, quam Paulum occiderimus. Petite ergo a Tribuno, ut iterum in concilium adducatur, quasi novis questionibus subjiciendus, & quamprimum apparuerit, occidemus eum.* Hujus autem rei Paulum ejus ex sorore nepos certiores fecit, quem Paulus cum Centurione ad Tribunal mittit, aitque Centurio: *Captivus Paulus rogavit me, ut hunc adolescentem tibi adducerem, sunt enim, quæ deferat.* Tum adolescens conjugationis modum exposuit, eumque Tribunal, imperato silentio, dimisit. Vocatis autem duobus Centurionibus, ducentos milites, qui Cæsaream irent, paratos habere jubet, cum septuaginta equitibus, & satellitibus ducentis, equos, etiam, quibus imponeretur Paulus; iter vero hora noctis tertia carperent.

Timens enim Tribunal, ne Paulo a Judæis occiso, ipse munera accepisse accusaretur, misit eum ad Felicem Judææ Præ-

Prætozem, qui tunc erat Cæsareæ, scripsitque epistolam; captivum hunc civem Romanum esse, in nullo a Judæis accusari, quam Legis eorum quæstionibus, nihilominus eidem voluisse mortem inferre. Jussa exequentibus militibus S. Paulus Antipatridem ductus est; sequenti die, relictis equitibus in viâ præsidium, ipsi in castra Jerosolymam revertuntur. Ubi equites Cæsaream pervenerunt, Paulum Prætori sistunt, traduntque Tribuni Lysæ litteras. Quærit Prætor ex qua Provincia captivus esset, cumque ei fuisset responsum, ex Cilicia, ait: *Audiam te, cum accusatores tui venerint*, eumque in Herodis Palatio custodiæ mandari jubet.

Sæculum I.
A. C. 54.

§. LVI.

S. Paulus coram Felice.

Quinto post die S. Pontifex Ananias cum quibusdam Senioribus, & Tertullo oratore Cæsaream venit. Cum stetissent ante Præsidem, citatur Paulus. Tum Tertullus eloquentiæ artem expromens, ut iudicis captaret benevolentiam, exordio studiose præparato in hunc modum locutus est: *Pacis tranquillitatem, cæteraque bona omnia, quæ ex sapienti tuo Regimine nobis affluunt, Illustrissime Felix! continuo summæ gratitudinis sensu*

Act. 24.

Sæculum I.
A. C. 54.

recolimus. Sed ne te longius detineamus, oro te, ut me rei summam compendio exponentem benigne audias. Hunc hominem perniciosum invenimus, ubique terrarum seditiones inter Judæos excitantem, Sæctæ Nazaræorum caput, etiam Templum sanctum nostrum propbanare voluisse. Apprehensum secundum Legem nostram judicaturi eramus, nisi Tribunus Lysias superveniens, adhibita vi manibus nostris eripuisset, nosque ad tuum Tribunal deduxisset. Si eum interrogare placuerit, veritatem ex ore ipsius disces. Addiderant Judæi, rem, ut Tertullus dixisset, se habere. Tunc signo loquendi a Præsidente accepto, S. Paulus: Libentissime coram te meam defensionem suscipio, sciens te a pluribus annis bujus Nationis judicem. Scias igitur, non plures duodecim dies esse, ex quo Jerosolymam orationis causa iverim; confiteor, quod Deo serviam juxta illam sæctam, quam hæreticam vocant, credens Legi, & Propbetis, & Resurrectionem mortuorum sperans. Post multorum annorum absentiam veni, ut eleemosinas, & oblationes meæ Nationi afferrem; invenerunt me in Templo purificatum, cum nemine disputantem, nec populos convocantem, nec ullos excitantem tumultus; nihil eorum, quæ protulerunt, probare possunt.

Felix

Felix eos, iterum audiendos post Tri-
 buni Lyſiæ adventum, dimiſit. Interim ^{Sæculum I.}
 Paulum Centurioni tradit jubens; eum ^{A. C. 54.}
 honeſte cuſtodiret, ſuiſque eidem inſer-
 viendi libertas eſſet. Paucos poſt dies ^{Jof. XX.}
 eum ad ſe revocat, præſente uxore ſua ^{ant. c. 5.}
 Drufilla, origine Judæa ſenioris Regis A- ^{II. Bell. c. 10.}
 grippæ filia, & junioris tunc viventis ſo-
 rore. Ea fuerat primum Azizio Regi
 Emefi, qui in circumciſionem conſenſe-
 rat, in matrimonium tradita, cum vero
 eam Felix Judææ Prætor vidiffet, ejus a-
 more, erat enim inter paucas pulchra,
 captus eſt; opera deinde Simonis Judæi
 ex Cypro uſus, qui artem magicam ſimu-
 labat, eam ſeduxit, perſuaſitque, relicto
 Rege Azizio, ſibi nuberet. Ad id con-
 ſilii Drufilla non parum impellebatur,
 quod ſororis ſuæ Berenices invidiam, quia
 ea pulchrior videretur, diutius ferre non
 poſſet; igitur in Religionis, & ſtirpis Re-
 giæ opprobrium Felicem duxit, genti-
 lem, & humili loco natum; ſervus enim
 fuerat, & favore Pallantis fratris ſui,
 Claudii Imperatoris liberti, ad id faſtigii
 aſcenderat. Stans ergo coram eo S. Pau-
 lus, Doctrinam Jeſu Chriſti prædicans,
 hac occaſione de caſtitate, juſtitia, & fu-
 turo judicio diſſeruit; his perterritus Fe-
 lix plura audire in alium diem diſtulit.
 Sic ſæpius ad ſe vocatum auſcultabat, e-
 tiam ab eo pecuniam accipere ſperans,

L 5

cum

Sæculum I.
A. C. 54.

Jos. XX.
ant. c. 7.

Tacitus XII
annal.
Suet. Claud.
c. 28.

cum sciret, Paulum magnas summas pro eleemosinis attulisse. Transacto ejus Præturæ tempore, Portium Festum successorem accepit; Paulum vero reliquit in carcere, ut apud Judæos gratiam iniret; hoc autem nihil obstante Cæsareæ primores Romam profecti sunt, accusationis ejus capita ad Cæsarem delaturi; nec aliter quam Pallantis fratris potentia pœnas, ob illata Judæis mala communitas, effugit; quippe libidine, & crudelitate Præturam fœdaverat; quod facere solent illi, quos solius fortunæ favor evexit.

§. LVII.

S. Paulus coram Festo.

Act. 25.

Postquam Festus Cæsaream in sua Provincia adventasset, post tres dies ivit Jerosolymam, ubi eum Sacrificatorum Principes, & Seniores Judæorum sollicitarunt, ut Paulum damnaret. Ipse respondit; Romanis non esse in more positum, quemquam condemnare, nisi coram ejus accusatoribus, & data defensionis libertate. Tunc eum summis precibus exorare conabantur, ut juberet Paulum Jerosolymam duci; sperantes in via occasionem eundem interficiendi non defuturam. Sed Festus; Paulum Cæsareæ custodiri, illuc eum accusatum venirent. Post

Post octo vel decem dierum moram Cæsaream rediit. Altera die non distulit Tribunal conscendere, jubetque Paulum adduci. Judæi, qui Jerosolyma venerant, magnas quidem promebant accusationes, sed probationibus destitutas, S. Paulus vero strenue causam agens, ajebat; nihil, quod contra Legem Judæorum, Templum, aut Cæsarem fecisset, probari posse. Tunc Festus, ut Judæis faveret; visne Jerosolymam ire, ut ibi te judicem? At Paulus: *Sto coram tribunali Cæsaris, hic judicer, nullum Judæis malum intuli, quapropter eorum manibus tradi possem. Appello ad Cæsarem.* Festus percepto suorum consilio, statuit, ut ad Cæsarem iret, quia ad Cæsarem appellasset. Itaque S. Paulus potestatem sæcularem, etiam Imperatoris Gentilis implorare non dubitavit, ut vitam suam servaret, tunc Ecclesiæ necessariam.

Sæculum I.
A. C. 54.

Aug. epist.
50. ad Boni-
fac. n. 28.

Act. 25. 13.
Jof. XX.
ant. c. 5.

Paucis abhinc diebus Festus a Rege Agrippa, & sorore ejus Berenice invisitur. Ea Herodi Regi Chalcidis Patruo suo nupta fuerat, quo defuncto aliquamdiu in viduitate permansit, nec deerant, qui eam incestus cum juniore Agrippa fratre criminarentur; ut malignæ famæ cursum sisteret, ad novas nuptias mentem adjecit. A Rege Ciliciæ Polemone obtinuit, ut circumcidi pateretur, & sic potiretur ejus conjugio. Ad id facti Berenices

Sæculum I.
A. C. 54.

renices opulencia movebatur. Verum non diu tenuit amicitia conjugalis, sed ab ea derelictus, etiam Judaicam Religionem abjecit. Talis erat Berenice, quæ tunc cum Agrippa fratre apud Festum divertit. Cum aliquamdiu ibi manerent, Festus coram Rege de Paulo mentionem fecit, quem Felix captivum reliquisset, & Judæi accusassent, tanquam mortis reum. *Cum vero, inquit, præsentessent, nullum eorum, quæ suspicabar, crimen objecerunt, sed de suæ Religionis questionibus disputabant, & de quodam Jesu mortuo, quem Paulus vivere asserbat. Percuperem, inquit Rex Agrippa, hunc hominem audire. Cui Festus: Cras enim vero audies.*

Act. 25. 23.

Sequenti luce Agrippa, & Berenice cum magno comitatu in Festi auditorio comparent, ubi & Tribuni, & civitatis Primates convenerant. Introducitur Paulus. Tum Festus: *Statui hunc hominem ad Imperatorem mittere, quia appellavit, nihil autem certi, quod scribam habeo. Ideo eum vobis produxi, ut audiretis, Tu præcipue Rex Agrippa! non enim mihi videtur rationi consentaneum, captivum transmittere, & de ejus causa tacere. Eratque omnino Romanorum, qui Provincias regebant, usus, ut cum ad Imperatorem quosdam reos remitterent, etiam de eorum causa, vel crimine perscriberent.* Tum

L. un. ff. de
libell. dimis-
sionis.

Tum Rex Agrippa ad Paulum: Licet tibi pro te loqui. S. Paulus manu extensa in hunc modum locutus est: *Felicem*

Sæculum I.
A. C. 54.

me existimo, Rex Agrippa! quod liceat coram te defensionem meam proferre, cui Judæorum mores, & quæstiones notæ sunt. Pergit deinde; se semper Pharisæorum, & Resurrectionis mortuorum Doctrinam tenuisse; se quondam contra Nomen Jesu Nazareni, & Discipulos ejus fuisse zelosissimum. Tum narrat suam conversionem, & prædicationem, & sic concludit: Hæc est causa, cur Judæi me in Templo comprehensum voluerint occidere; sed divina ope usque in hanc diem luce fruor; testimonium veritati coram magnis, & pusillis reddo. Et nihil, nisi quæ Prophetæ, & Moyses prædixerunt; in medium afferro, scilicet Christum pati oportuisse, eum in Resurrectione mortuorum esse primum, per quem lumen fidei populis, & Gentibus annuntiari oporteat.

Act. 26.

Act. 26. 21.

Sic loquentem Festus clamore interpellat: *Insanis Paule! multæ litteræ tibi mentem removerunt.* At Paulus: *Non insanio, Illustrissime Feste! sed veritas, & sapientia linguam meam dirigunt. Audacter eloquor coram Rege, qui hæc omnia novit; nec quidquam eorum in occulto factum. Nunquid Rex Agrippa Prophetis credis? Scio, quod credas; Tunc Agrippa: Parum abest, ut me Christianum facias;*

Sæculum I.
A. C. 54.

*cias; cui Paulus: Oro Deum, ut nihil al-
sit; sed tu, & omnes adstantes hodie fin-
tis, sicut ego sum, solis vinculis exceptis.*
Tunc omnes surrexerunt, eratque senten-
tia omnium, eum esse innocentem, di-
xitque Agrippa ad Festum: *Poteras eum
dimittere liberum, nisi ad Cæsarem ap-
pellasset.* Ratum vero permansit, ut in
Italiam proficisceretur.

§. LVIII.

Seditiones Judæorum.

Jos. XX.
ant. c. 7.

Cum Festus in Judæam advenit, erat hæc
Provincia latrociniis infamis; de-
prædationes oppidorum, incendia, nemo
erat, qui puniret. Sicarii omnia terrore
impleverant. Seductorem quemdam,
qui populo promiserat, se Duce ab om-
nibus malis liberatum iri, multi in deser-
ta secuti sunt; in hos Festus cum pedi-
tum copiis, aliquot equitum turmas im-
misit. Eadem ferme tempestate Rex A-
grippa Jerosolymæ in Asmonæorum Pa-
latio sublimi quodam loco nova concla-
via exstruxit, unde non solum in civita-
tem, sed etiam ex suo cubiculo in ipsum
Templum amœnissimus erat prospectus,
ita ut sibi, quæcunque in Templo fierent,
possent esse perspecta; id vero Jeroso-
lymitarum Præcipui impatientissime tu-
lerunt, eo quod Lege eorum vetitum esset,
ne

ne quæ in Templo fiebant, præsertim Sacrificia, hominum oculis paterent; igitur in Templi aula, quæ ad occasum erat, murum extollunt, qui sua altitudine non solum Regii cubiculi, sed etiam illius Porticus, quo extra Templum ad occasum Romanorum custodia stabat, prospectum prohiberet. Hæc molitio Agrippæ simul, & Festo iram movit, jussitque Festus, ut murus destrueretur; Jerosolymitæ vero opponebant; hujus muri conservationem, sine quo Lex sua, ne Sacrificia cunctorum oculis paterent, salva esse non posset, vita sibi chariorem esse; & licentiam petebant mittendi ad Cæsarem legationem, quod iis concessum. Decem viros miserunt cum Ismaele Summo Sacerdote, & Helquia Sacri Thesauri custode. Romæ Imperatricis Popeæ Patrocinio, cujus in Judæos magna erat propensio, ab Imperatore obtinuerunt, ut murus subsisteret; Helquiam tamen, & Ismaelem Nero quasi obsides retinuit. Agrippa vero in Pontificatus culmen Josephum Cabi dictum, Simonis S. Pontificis filium, promovit.

Sæculum I.
A. C. 54.

§. LIX.

S. Pauli in Italiam iter.

Constante in propositis Festo S. Paulus cum aliis captivis in manus Julii Centurionis

Sæculum I.
A. C. 54.

Act. 23.

turionis traditur, & navigium ex Adru-
meto conscendere jubetur; navigationis
focii erant S. Lucas, & Aristarcus The-
salonicensis; versus Asiam vela facien-
tes altera die in portum Sidonis inve-
huntur. Ibi S. Paulus, quem Centurio
comiter habebat, ejus licentia amicos in-
visit, & necessariis refectus est. Inde
ventis contrariis insulæ Cypri littora le-
gentes, obliquo cursu Lyciam attigere;
ubi Centurio Alexandrinæ navis in Ita-
liam soluturæ opportunitate usus, eidem
captivos suos concredidit. Lenta fuit
navigatio, vixque post multos dies Cni-
dum, in Caria in Peninsulæ cujusdam
angulo positam, pervenerunt. Cum ex-
inde recto cursu provehi, obsistentibus
ventis, prohiberentur, diu oras Cretæ
circumvecti sunt; non enim post exactum
Judæorum solemne jejunium, id est, de-
cimam mensis septimi, opportunum navi-
gationi cælum erat, cum tempestas cir-
ca æquinoctia maxime semper sit pericu-
losa. S. Paulus omnes quidem monuit,
non solum merces, sed & ipsum navi-
gium, & vectores periclitari; sed con-
tradicentes navis Magister, & Naclerus
Centurioni fidem fecerunt.

Sperantes igitur Phœnice Lampeæ,
ejusdem Cretæ insulæ ad meridiem ci-
vitate, in securo portu hiemare, ex quo-
dam loco Asson solverunt, & insulam
circum-

Sæculum I.

A. C. 54.

circumferebantur vento, Phœnicen pe-
tentibus, favente; sed subito conversus,
eos ad parvam Insulam Caudam, meri-
dionali Cretensis oræ, ad occasum decli-
nanti, vicinam disjecit. Tum vero gra-
vis tempestas incubuit. Secunda die
merces in mare projectæ, tertia navigii
instructus. Multis diebus densissimæ te-
nebræ cæli conspectum diu noctuque pro-
hibuere. Jamque vi ventorum nihil re-
mittente, spe omni abjecta, omnes cibi
sumendi tœdium, & deinde oblivio sub-
iit. Tum S. Paulus in medio eorum con-
furgens, inquit: *Oportebat vos meis ver-
bis credere, & Creta non solvere, sed bo-
no animo estote; navis quidem, sed nemo
nostrum interibit. Hac nocte Angelus
Domini, sub cujus tutela sum, & cui ser-
vio, apparens mihi, dixit: Ne timeas Pau-
le! certissime Imperatori susteris. Deus
tibi omnes, qui tecum sunt, donavit. Con-
fido in Deum, ita futurum esse. Sed in
insulam quamdam pervenire necesse est.*

Decimam quartam noctem numera-
bant, in mari Adriatico jactati, cum nau-
tis haud procul abesse littus videretur.
Demisso igitur perpendiculo maris alti-
tudinem explorant, eamque ulnarum
viginti, & paululum provecti, tantum
quindecim esse deprehendunt. Ne igi-
tur scopulis alliderentur, nautæ jactis ex
puppe quatuor anchoris, diluculum ex-

Hist. Eccles. Tom. I.

M

specta-

Sæculum I.
A. C. 54.

spectabant; scapham deinde in mare demittunt, quasi etiam a prora anchoras jacere pararent, revera autem fugam meditabantur; sed non fefellerunt sagacitatem Pauli, qui ad Centurionem, & milites: *Si fuga istorum deserimur, non poteritis salvari.* Illico milites, præcis, quibus navi hærebat, funibus, scapham fluctibus permittunt. Cum illucesceret, S. Paulus omnes orabat, ut cibum sumerent, quartum enim, & decimum diem esse, ex quo nihil cepissent; cæterum certi essent, nullius capillum interiturum. Tum assumptum panem, gratiis Deo actis, coram omnibus frangens, & manducans, animos revocavit, & omnes comederunt. Satiati, ut magis adhuc levaretur navis, reliquum annonæ in mare projiciunt. Erant autem in navi ducentæ septuaginta sex animæ. Cum lux diei rebus omnibus colorem reddidisset, apparuit ora vicina, sed nemini eorum cognita. Navis vero postquam omni conatu in vadosum maris sinum contenderunt, relicta ventis nave, fortis arbitrium operiebantur, donec brevibus prora ita impacta est, ut ea quidem hæret immobilis, dum interea fluctuum vi soluta puppis, auferebatur in altum. Tunc militibus visum, captivos interficiendos, ne quis eorum natando aufugeret; sed Centurio,

Sæculum I.

A. C. 54.

rio, servare Paulum volens, eos cohibuit, iussitque, ut qui natandi essent periti, in undas primi insilirent, aliis afferes, & collisæ navis fragmenta pro cymba fuere. Omnes tandem emmersere in littus.

§. LX.

*S. Paulus Melitæ, &
Romæ.*

Terra, quam attigerant, erat Melita insula, ubi eos Barbari, id est, nativi incolæ, humaniter exceptos, siccandis vestibus, & calefaciendis corporibus excitato igne, foverunt. S. Paulus famenta collegit in ignis alimentum, & ecce! calore excita vipera manum ejus invasit, quod ubi Barbari viderunt, illud animal nempe in Pauli dextera pendens, aiebant ad invicem: *Certe hominem hunc homicidam esse necesse est, quem naufragio ereptum, Deorum vindicta vivere non finit.* Paulus vero manu serpentem excussit, ita ut, nullo ei illato malo, in ignem recideret. Barbari eum diu observabant, non dubitantes, fore, ut manus icta repente intumesceret, & ipse moriens corrueret, cum autem vidissent, ei nihil mali accidere, mutata mente,

Act. 28.

M 2

Deum

Sæculum I.
A. C. 54.
 Deum dixerunt. Romanus quidam Publius insulæ Princeps S. Paulo, & sociis ejus in prædio suo exceptis, per dies tres omnia hospitalitatis officia exhibuit; hunc S. Paulus febricitantem, & dysentericum sanavit; qua re in insulam divulgata, omnes infirmi ad eum venire, & ipse curabat omnium morbos; inde sibi hujus populi magnam venerationem conciliavit. Ex insula deinde soluturis ultro necessariam navigantibus annonam comportarunt.

Act. 28. 11. Post tres menses Melitæ exactos, S. Paulum cum suo comitatu navis Alexandrina, Castoris & Pollucis nomine dicta, quæ ibi hiemaverat, vehendum excepit. Anchoris primum ad Syracusas jactis, tres dies ibi manserunt. Inde Siciliae littora legentes, Regium appellant; consumpto ibi die uno, altero secundis ventis Puteolis exponuntur. In hac civitate cum Christianos invenissent, eorum hospitio septem diebus usi sunt. Inde digressi terrestri itinere Romam pergebant; sed cum fama prævolans eorum adventum Romanis Fidelibus diu antea nuntiasset, multi Christiani usque ad forum Appii quinquaginta miliaribus, alii ad tres tabernas, hodie cisternam, dictas, triginta tribus ab urbe distitas, obviam processerunt. S. Paulus videns hos
 Christia-

Christianos, egit Deo gratias, & animo Sæculum I.
confortatus est. Urbem ingressus est A. C. 54.
S. Luca, & Aristarco comitantibus; ibi
que in domo privata cum milite suo cu- *Jos. XVIII*
stode habitare licuit, qui eum semper lon- *ant. p. 634.*
ga catena vinctum comitabatur. Is e- *Seneca ep. 5.*
nim Romanis custodiendi captivos, mos *v. Grot. hic.*
erat, qui carcere non erant inclusi.

Tertia post S. Pauli adventum die, 17.

convocatis Judæorum Principibus decla-
rat; se non venisse, ut Nationem suam
accusaret, sed ad Imperatorem appellasse,
ut Judæorum Jerosolymitarum crudeli-
tatem effugeret. Et propter spem Israel,
inquit: hac catena oneror. Judæi re-
sponderunt; nihil sibi contra eum ex Ju-
dæa perscriptum. Orabant vero in hunc
modum: *Fidei tuæ rationem nobis expli-*
ca. Hæc enim Secta ubique invidiæ pa-
tet. Constituto die magno numero in
ejus domum convenerunt, & Paulus a
mane usque ad vesperum locutus est, eis
Evangelium exponens, & ex Moyse, &
Prophetis veritatem Mysterii Jesu Chri-
sti demonstrans. Pars eorum credidit;
alii autem opinionibus divisi, cum do-
mum redirent, multis disputationibus
exardebant. Non credentibus S. Pau-
lus duritiem cordis eorum verbis Isaïæ
Prophetæ exprobravit; Gentiles, ipsis
rejicientibus, gratiam Dei recepturos.

23.

I/. 6. 9.

M 3

Duo-

Sæculum I.
A.C. 54.

Hier. Script.
Epiph. hæc.
51. n. 11.
haud. de De-
dic. Serm. 17

Duobus integris annis Romæ mansit, in domo, quam conduxerat, ubi omnes, qui ad eum accedebant, recipiens Iesu Christi Doctrinam, libere, & nemine obstante docebat. Hic Historia Actuum Apostolorum a S. Luca S. Pauli Discipulo, & itinerum socio conscripta terminatur. S. Lucas in Dalmatia, Gallia, Italia, Macedonia verbum Dei prædicavit. Cœlebs vixit ad annum ætatis octuagesimum quartum, Patræ in Achaja fatis defunctus.

HISTO-